

Receb-i Şerîf Ayınızı Tebrik Eder, Bu Haram Ay
Hürmetine Ehl-i Sünnet Kanlarını Kafirlerle Haram Etmesini
Cenâb-ı Mevlâ'dan Niyaz Ederiz!

Lâlegül

Aylık İlim - Kültür ve Fikir Dergisi

Lâlegül Dergisi: Yıl: 4 Sayı:38 - NİSAN 2016 Fiyatı:10TL

**HAYRETTİN KARAMAN'IN "MUAVİYE'Yİ SEVMEM" SÖZÜ EHL-İ SÜNNET
ÂLİMLERİNİN İTTİFÂKIYLA BÂTILDIR.** Cübbeli Ahmet Hocaefendi sh: 04

RECEB-İ ŞERİF AYININ HER ON GÜNÜNE AİT ZİKİRLER, DUALAR VE NAMAZLAR. sh: 76-81

7 Nisan Akşamı Kılınacak Çok Fazîletli Reğâib Namazı. sh: 78

Receb-i Şerîf'in 3, 4 ve 5. (10, 11 ve 12 Nisan) Günlerinde Kılınacak Özel Bir Hâcet Namazı: sh: 79-80

Receb-i Şerîf'in Onuncu (17 Nisan Pazar) Günü Hayırlı Kaza ve Kader İçin Okunacak Dua. sh: 80

RECEB-İ ŞERİF

BİRRULLÂH
Allah'ın Lütfulu

CÜRMÜ'L-ABD
Kulun Suçu

RAHMETULLÂH
Allah'ın Rahmeti

Saraydan Sürgüne; Hüzünlü Yıllar...

Hasan KUDUOĞLU sh: 20

Sünnilik Karşısında Şii Tekfirciliği

Mustafa ÖZCAN sh: 40

Bir Devlet Doğuyor!

Prof.Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL sh: 54

Hayatın Devamı İçin Enerji

Prof.Dr. Volkan TUZCU sh: 70

M.İslamoğlu'nun "Adem (Aleyhisselâm)'ın

Babası Var" Demesine Reddiye

Hüseyin Avni KANSIZOĞLU sh: 66

İslam'ın Gelecek

Tasavvurunun İnşası

Dr.Ihsan ŞENOCAK sh: 60

On İki Kere Okunup Sevabı Bağışlandığında Günahkarı Affettirecek SALÂT-I AZÎMİYYE sh: 83-84

Uyumadan 100 Kere Okuyanı Rasûlüllâh ﷺ İle Maddî ve Mânevî Âlemde Birleştirecek Bir Dua sh: 84

İşlere Kolaylık, Kalbe Ferahlık, Ömre Bereket ve Günahlara Mağfîret

Kazandıran Salât-ü Selâmlar sh: 84-85

EDİTÖRDEN

Mevla Te'âlâ Hazretlerine sonsuz hamd-ü senâlar olsun ki, Cübbeli Ahmet Hocamızı itibarsızlaştırma operasyonu fiyaskoyla bitti ve geçen ay mahkeme beraatle neticelendi. Hakkındaki asılsız suçlamaların hepsinden bi-iznillah aklandı ve temize çıktı.

Bu sıkıntılı süreçte her daim yanımızda olan, o zor günlerimizde bizleri yalnız bırakmayıp maddî-manevî desteklerini bizden esirgemeyen ve mahkemenin beraatle neticelenmesi için hatimler, yasinler salât-ı tefriciyeler okuyan, secdeler yaparak dualar eden tüm kardeşlerimize sonsuz şükranlarımızı sunuyoruz, Rabbim hepinizden ebeden razı olsun!..

Geriye doğru baktığımızda, gerçekten de çok zor bir süreçti. Cübbeli hocamıza kurulan ahlaksız kumpaslar, atılan o çirkin iftiralar, asılsız suçlamalar, Metris Cezaevi'nde dört duvar arasında geçirmek zorunda kaldığı o sıkıntılı günler, şüphesiz büyük bir imtihandı. Ama bu süreçte herkes imtihan oldu.

Zira Cübbeli Hocamız gibi İslâm'a mâlolmuş önemli bir âlimin, böylesine alçakça iftiralara maruz kalması karşısında müslümanlar nasıl bir tavır takındı?.. Kimler aleyhinde atıp-tuttu, kimler lehinde saf tuttu. Kimler neler söyledi veya yazdı?..

Cübbeli Hocamızın en garip, kalbi yaralı ve mazlum durumda olduğu o netameli günlerde; **“ya iddialar doğruysa”** veya **“helebi mahkeme neticelensin sonra konuşuruz”** diyenler; hocamıza destek olmak için siz sevenlerinin **Çağlayan meydanını doldurmasından nedense rahatsız olan, telaşe kapılıp endişe duyanlar** (halbuki, bu itibarsızlaştırma operasyonuna verilecek en güzel cevap, sevenlerinin Çağlayan meydanını doldurarak hocasına sahip çıktığını ve bu suçlamalara inanmadığını göstermesiydi); hatta hapisten **çıkmasını istemeyecek kadar kalbi kin ve nefretle dolu olanlar** ve daha neler neler...

İşte bunların hepsinin çetelesi, görevli melekler tarafından tutuldu ve bir gün önümüze koyulacak. Nitekim bir ayeti kerimede:

“İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında (onu) gözetleyen, söylediklerini zapteden bir melek hazır bulunmasın.” (Kâf: 18) buyruldu.

Kıymetli Lâlegül Dergisi Okurları!

Bu gibi imtihanlar, pek çok kimsenin ayarını, gramajını ortaya koyar. Dostla düşman, samimi olmayan olmayan böylece âşikar olur. Bukalemun gibi araziye göre renk değiştiren omurgasız tipleri de, ancak böyle kritik zamanlarda tanımak mümkündür.

Evet o sıkıntılı günler geride kaldı elhamdülillah ama Cübbeli hocamızın beraat etmesi vesilesiyle, geçmişteki o sıkıntılı günleri şöyle bir hatırlayıp hafızalarımızı yoklamış olduk. Zira ortalık süt limanken, işler tıkrındayken, asayiş ber-kemâl iken bu gibi zevât senden benden daha fazla ortalıkta arzı endam ederler. Ama bir risk ve fedâkârlık gerektiğinde, maalesef sıvışıp kaybolurlar.

Yani **nimet** zamanı ortalıkta boy gösterip cirit atan bu zevâtı, **mihnet** zamanında ara ki bulasın...

Önemine binâen şu konuyu da arzedeyim:

Hapis sürecinde Cübbeli hocamızın aleyhinde konuşup, beraat edince söylediği sözlerden pişmanlık duyarak helâllik isteyenler var.

Cübbeli hocamız bu kişilere hakkını helâl ediyor, lakin bir şartla:

Kimlerin yanında Cübbeli hocamızın aleyhinde ileri geri konuşup kötülediyseler, şimdi de aynı kişilerin yanında hocamızın lehinde konuşup temize çıkarsınlar. Yani yıktıklarını yapsınlar, yaptıkları tahribatı tamir etsinler...

Rabbim hocamızı bir daha mahkeme kapılarına düşürmesin. Bu gün ona mahkemeden beraatini lütfeden Rabbim, yarın da cümlemizi cehennemden beraatini alanlardan eylesin. Amin!

Yazımı, çok sevdiğim şu ibretlik sözle bitireyim:

“Gerçek dostlar, yıldızlar gibidir. Karanlık çökünce ortaya çıkarlar.”

Fi Emanillah!

Mustafa Özşimşekler

ADRES

Tuana Basın Yayın
Çınar Mah. Osman Gazi Cad. No: 50/A
Bağcılar / İSTANBUL
Tel: 0212 435 10 58

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Tuana Basın Yayın

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM MÜDÜRÜ
Suat YILDIZ
0212 435 50 50

YAYIN TÜRÜ
Yerel, Sürekli, Aylık

BASIM YERİ
Promat Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi 1673.Sokak No:34
Esenyurt-İstanbul
Tel: 0212 622 63 63 - Fax: 0212 605 07 98
www.promat.com.tr

YURTIÇİ ABONELİK BEDELİ (YILLIK)
120 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (YILLIK)
100 Euro

ABONELİK İÇİN BANKA HESAP BİLGİLERİ
Gürsel YILDIZ

ALBARAKA TÜRK TL HESABI
İBAN: TR14-0020-3000- 0064-8648-0000-09

ALBARAKA TÜRK EURO HESABI
İBAN: TR57-0020-3000-0064-8648-0000-11

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
Gürsel YILDIZ
105 907 20

TEMSİLCİ İRTİBAT
0212 435 10 58

ABONE DAĞITIM
Tuana Basın Yayın
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 912 10 06

İÇİNDEKİLER

04

HAYRETTİN KARAMAN'IN
"MUAVİYE'Yİ SEVMEM"
SÖZÜ EHL-İ SÜNNET
ÂLİMLERİNİN İTTİFÂKIYLA
BÂTILDIR (3. BÖLÜM)

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

- 10 **HADİSLERLE SÜNNETLER**
TAHÂRET (DİNÎ TEMİZLİK) İLE İLGİLİ BAZI SÜNNETLER
- 26 **KIYMETLİ KELÂMLAR**
EFENDİ HAZRETLERİ'NİN İLMÎ KELÂMLARI
- 30 **BİR SAHÂBİYİ TANIYALIM**
HZ.SA'D İBİNİ EBÎ VAKKAS (Radiyallâhu Anh) (4.BÖLÜM)
- 46 **KISSADAN HİSSELER**
SENİN İSTİFA ETTİRDİĞİNİZ DE İSTİFA ETTİRDİK
- 48 **TİBB-İ NEBEVÎ**
PEYGAMBER EFENDİMİZ ﷺ İN PERHİZ HAKKINDAKİ TUTUMU

• DUALAR ve ZİKİRLER •

- 76 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Receb-İ Şerîf Ayının Her On Gününe Ait Zikirler,
Dualar ve Namazlar.
- 81 **DUALAR ve ZİKİRLER**
7 Nisan Akşamı Kılınacak Çok Faziletli Reğâib Namazı
- 78 **DUALAR ve ZİKİRLER**
7 Nisan Akşamı Kılınacak Çok Faziletli Reğâib Namazı
- 79 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Receb-i Şerîf'in 3, 4 ve 5. (10, 11 ve 12 Nisan) Günlerinde
Kılınacak Özel Bir Hâcet Namazı
- 80 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Receb-i Şerîf'in Onuncu (17 Nisan Pazar) Günü Hayırlı Kaza
ve Kader İçin Okunacak Dua
- 80 **DUALAR ve ZİKİRLER**
On İki Kere Okunup Sevabı Bağışlandığında Günahkarı Affetti-
recek SALÂT-I AZİMİYYE
- 83 **DUALAR ve ZİKİRLER**
On İki Kere Okunup Sevabı Bağışlandığında Günahkarı Affetti-
recek SALÂT-I AZİMİYYE
- 84 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Uyumadan 100 Kere Okuyanı Rasûlüllâh ﷺ İle Maddî ve
Mânevî Âlemde Birleştirecek Bir Dua
- 84 **DUALAR ve ZİKİRLER**
İşlere Kolaylık, Kalbe Ferahlık, Ömre Bereket ve Günahlara
MağfîretKazandıran Salât-ü Selâmlar
- 85 **DUALAR ve ZİKİRLER**
Doksan Yedinci İsm-i Şerîf « أَلْوَارِثُ » İsm-i Şerîfi ve Havâssı
Doksan Sekizinci İsm-i Şerîf « أَلْوَشِيدُ » İsm-i Şerîfi ve Havâssı
Doksan Dokuzuncu İsm-i Şerîf « أَلصَّبُورُ » İsm-i Şerîfi ve Havâssı

İSLAM'DA VE MÜSLÜMANLAR ARASINDA OLMASI GEREKEN KARDEŞLİĞİ AYET-İ CELİLELER VE HADİS-İ ŞERİFLER IŞIĞINDA YORUMLAYARAK KARDEŞLİĞİN HAKİKATİNİ ORTAYA KOYMAK MAKSADIYLA BU YAZIYI KALEME ALMAYI ELZEM GÖRDÜM -(1. BÖLÜM)

■ RESUL BÖLÜKBAŞ

►14

SARAYDAN SÜRGÜNE;
HÜZÜNLÜ YILLAR...

■ HASAN KUDUOĞLU

►20

BU ÜMMETE VERİLEN
İKİ EMAN

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

►34

KUR'ÂN KURSU, MEDRESE
HOCALARIMIZA, BELLETMEN
KONUMUNDA OLANLARA

■ ALİ ULVİ UZUNLAR

►50

İSLAM'IN GELECEK
TASAVVURUNUN İNŞASI

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK

►60

HAYATIN DEVAMI İÇİN
ENERJİ

■ Prof. Dr. VOLKAN TUŞCU

►70

EVLİLİK ve EŞLERİN
BİRBİRLERİYLE MÜNASEBETİ

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU

►32

SÜNNİLİK KARŞISINDA
Şİİ TEKFİRCİLİĞİ

■ MUSTAFA ÖZCAN

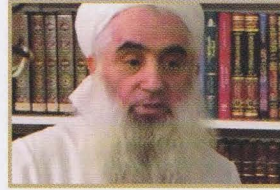
►40

BİR DEVLET DOĞUYOR!

■ Prof. Dr. AHMET ŞİMŞİRGİL

►54

M.İSLAMOĞLU'NUN "ADEM
(ALEYHİSSELÂM)'IN BABASI
VAR" DEMESİNE REDDİYE

■ HÜSAMETTİN AVNİ HOCA

►66

BİLİŞSEL
YÖNTEMLERLE ÖFKENİZİ
YATIŞTIRABİLİRSİNİZ!

■ Mehtap KAYAOĞLU
(Psikolojik Danışman & Psikoterapist)

►72

Lalegül Dergisi Yıllık Abonelik

Yurtiçi
Abonelik ₺120

Yurtdışı
Abonelik €100

0212 912 10 06

www.lalegulsesriyat.com

ABONE HEDİYELERİ

5 Adet Boyama ve
Hikaye kitabı

2 Adet Osmanlı
Sultanları Yapbozu ve

Cübbeli Ahmet Hocaefendi'nin
Kadın Halleri Risalesi

AHMET MAHMUT ÜNLÜ

HAYRETTİN KARAMAN'IN “MUAVİYE'Yİ SEVMEM” SÖZÜ EHL-İ SÜNNET ÂLİMLERİNİN İTTİFÂKIYLA BÂTILDIR (3. BÖLÜM)

Sahâbenin Tamamının Adâletli Olduğuna Dâir Ümmetin İcmâ'ı Vardır

Bize elçisini gönderen ve onu sahâbesiyle destekleyen **Allâh-u Te'âlâ'**ya sonsuz hamd-ü senâdan, sahâbesini sevmemizi emreden **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e ve onun yolunda canlarını veren ashâbına sınırsız salât-ü selâmdan sonra!

Aylar önceki yazılarımızdan (Kasım 2015) hatırlanacağı üzere; daha önce iki kere H. Karaman'a reddiye yapmıştık, şu sebeple ki; Karaman Yeni Şafak gazetesinin 20 Ocak 2011 tarihli nüshasında:

“Ben ne demiştim, önce onu tekrarlayalım: “Ben Muaviye’yi sevmem, ama ona sövmem.” “Bir gönülde Ehl-i Beyt sevgisi ile Muaviye ve Yezid sevgisi bir araya gelemez.” Evet ben böyle dedim ve diyorum. Peygamberimiz (s.a.) “Sövmeyin” diyor, ben de sövmüyorum” demişti.

Başka bir yazısında da (22 Ocak 2015) “*Ko-numuz genel olarak ashab değil, özel olarak Muaviye’dir ve yakında bir daha yazacağım” dedi.*

Geçen sayıdaki yazımızda sahâbe-i kirâmın tümünün adâletli ve hayırlı olduklarına delalet eden, dolayısıyla da her birinin sevgiyi ve saygıyı hak ettiğini beyan eden 10 âyet-i kerîmeyi, mealleriyle ve tefsirleriyle birlikte açıklamıştık.

Bu ve peşisıra gelecek yazılarımızda da sahâbe-i kirâmın tamamının bütün ümmetlerden daha hayırlı olduklarını beyan eden ve onlardan birini dahi sevmeyen ve ayıplayan kimselerin Ehl-i Sünnet’in nurlu yolundan ayrıldığını, dolayısıyla “Muâviye’yi sevmem” deme cesaretini gösteren H. Karaman gibi kimselerden sakınılması, onlarla birlikte yenilip içilmemesi, kız alınıp verilmemesi, birlikte namaz kılınmaması gibi önemli uyarıları ihtiva eden hadîs-i şerîf ve rivayetleri inşâallâh sizlerle paylaşacağım.

Mâlumunuz vechile; daha önceki yazılarımızda sahâbe-i kirâmın fazîletine dair birçok âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf zikretmiştik, tabi ki onlar sahâbe-i kirâmın hepsine şâmil olan fazîletlerden bahsetmekteydi. Burada da konuya onların, hatta onları görenleri görenlerin fazîletlerini beyan mâhiyetinde bir-iki hadîs-i şerîf paylaşarak başlayalım.

Evvela şunu belirtelim ki; **Mu'âviye** (*Radyal-lâhu Anh*) gibi vahiy kâtiplerinden ve sahâbenin fukahâsından olan zatlar bir yana sahâbe-i kirâmdan en ednâsı, hatta onları gören tâbi'în tabakasından biri, dahası onları görenleri gören tebe'ı tâbi'înden biri dahî maddî-mânevî fetihlere mazhariyet sebebidir. Nitekim **Ebû Sa'îd el-Hudrî** (*Radyallâhu Anh*) **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

عَنْ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «يَأْتِي زَمَانٌ يَغْزُو فِتْنَامٌ مِنَ النَّاسِ، فَيَقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقَالُ: نَعَمْ فَيُفْتَحُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ، فَيَقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقَالُ: نَعَمْ فَيُفْتَحُ، ثُمَّ يَأْتِي زَمَانٌ، فَيَقَالُ: فِيكُمْ مَنْ صَحِبَ صَاحِبَ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقَالُ: نَعَمْ فَيُفْتَحُ.»

“Bir zaman gelecek, insanlardan kalabalık cemaatler gazaya çıkacak, (onlara:) ‘İçinizde **Nebî** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ile birlikte bulunmuş kimse var mıdır?’ denilecek, ‘Evet’ denilince onun sayesinde (bereketiyle o orduya) fetih nasip olacak.

Sonra bir zaman gelecek, (insanlardan kalabalık cemaatler gazaya çıkacak, onlara:) ‘İçinizde **Nebî** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in ashâbı ile birlikte bulunmuş kimse var mıdır?’ denilecek, ‘Evet’ denilince onun sayesinde (bereketiyle o orduya) fetih nasip olacak.

Daha sonra bir zaman gelecek (insanlardan kalabalık cemaatler gazaya çıkacak, onlara:) ‘İçinizde **Nebî** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in ashâbı ile birlikte bulunmuş kimse ile birlikte bulunmuş biri var mıdır?’ denilecek, ‘Evet’ denilince onun sayesinde (bereketiyle o orduya) fetih nasip olacak.” (*Buhârî, Cihâd:75, no:2740, 3/1061; Müslim, Fezâilü's-sahâbe:52, no:2532, 4/1962*)

Sahâbe-i kirâm ile birlikte bulunanlarla beraber olan bir kişi dahî bir İslâm ordusunun fetih kazanmasına sebep oluyorsa, ya **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ile birlikte bulunmuş olan sahâbe-i kirâm hakkında ne düşünmeli?!

Yine böylece bilinmelidir ki **Allâh-u Te'âlâ Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den sonra en çok sahâbe-i kirâmın kalplerini hayırlı bulmuş, bu nedenle onlara Kendi Rasûlünün sohbetini nasip etmiştir. Nitekim **Abdullâh ibni Mes'ûd** (*Radyallâhu Anh*) şöyle demiştir:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ نَظَرَ فِي قُلُوبِ الْعِبَادِ فَوَجَدَ قَلْبَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرَ قُلُوبِ الْعِبَادِ فَاصْطَفَاهُ لِنَفْسِهِ فَاَبْتَعَتْهُ بِرِسَالَتِهِ ثُمَّ نَظَرَ فِي قُلُوبِ الْعِبَادِ بَعْدَ قَلْبِ مُحَمَّدٍ فَوَجَدَ قُلُوبَ أَصْحَابِهِ خَيْرَ قُلُوبِ الْعِبَادِ فَجَعَلَهُمْ وُزَرَءَ نَبِيِّهِ يُقَاتِلُونَ عَلَى دِينِهِ فَمَا رَأَى الْمُسْلِمُونَ حَسَنًا فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ حَسَنٌ وَمَا رَأُوا سَيِّئًا فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ سَيِّئٌ.»

“Şüphesiz ki **Allâh-u Te'âlâ** kullarının kalplerine nazar etti, **Muhammed** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in kalbini kullarının kalplerinin en hayırlısı olarak buldu da onu Kendi Zâtı için (peygamber olarak) seçti ve onu elçilik vazifesi ile gönderdi. Sonra **Muhammed** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)in kalbinin ardından diğer kullarının kalplerine baktı, onun sahâbesinin kalplerini diğer kullarının tümünün kalplerinden daha hayırlı buldu da onları kendi dîni adına savaş veren kişiler olarak peygamberinin vezirleri yaptı. Artık Müslümanlar neyi güzel gördülerse o, **Allâh** indinde de güzeldir, ne şeyi kötü saydırsa o, **Allâh** indinde de kötüdür.” (*Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:3600, 1/379*)

Evvelki yazılarımızda ve bu yazımızın bidâyetinde zikrettiğimiz tüm âyet-i kerîmeler, hadîs-i şerîfler ve rivâyetler sahâbe-i kirâmın elde ettiği fazîletlere sahâbe olmayan hiçbir kimse'nin yetişemeyeceğini ortaya koymuştur. Bu hususta sahâbe-i kirâmın hepsi müşterektir. Gerçi aralarında fazîlet farkı mevcuttur, **Allâh-u Te'âlâ** katındaki mertebeleri farklılık arzette de **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) ile birlikte bulunma şerefi ve adâlet (*Rasûlüllâh* (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)den naklettikleri bilgiler hususunda güvenilirlik) vafına sahip olmaları hususunda aralarında farklılık yoktur.

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat âlimlerinin bu husustaki beyanları sayısızdır. Önemli birkaç isimden misal verecek olursak **Hâfız İbnü's-Salâh** (Rahimehullâh) şöyle demiştir:

“Şu bilinsin ki bütün ümmet sahâbe-i kirâmın tümünün adâletli olduğu hususunda görüş birliğine varmıştır ki içlerinden fitnelere (Sıffin ve Cemel gibi savaflara) karışmış olanlar da adâlet vasfına hâizdir. İcmâ hususunda görüşlerine itibar edilen bütün âlimlerin bu konuda icmâi vardır. Onlar şerî'atı bizlere nakleden kişiler oldukları için **Allâh-u Te'âlâ** bu hususta âlimler arasında tam bir görüş birliği nasip etmiştir (ki bu sayede sahâbenin hangisinden gelirse gelsin doğru bir kanalla onlardan geldiği sâbit olan hiçbir rivayet hakkında hiçbir âlim şüpheye düşmemiştir).” (İbnü's-Salâh, el-Mukaddime, sh:295)

İmâm-ı Nevevî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Sahâbe-i kirâmın tümü adâletlidir, icmâ hususunda görüşlerine itibar edilen bütün âlimlerin icmâıyla bu husus sâbittir ki içlerinden fitnelere (Sıffin ve Cemel gibi savaflara) karışmış olanlar da, diğerleri de bu hususta müşterektir.” (Süyûtî, Tedrîbü'r-râvî Şerhu Takrîbi'n-Nevevî, 2/241)

İbnü Kesîr (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat nezdinde sahâbe-i kirâmın tamamı adâletli kimselerdir.” (İbnü Kesîr, el-Bâ'isü'l-hasîs, sh:165)

İbnü Hacer (Rahimehullâh) da “Ehl-i Sünnet sahâbe-i kirâmın cümlesinin adâletli olduğu hususunda ittifak etti” demiştir. (İbnü Hacer, el-İsâbe, 1/162)

İşte geride zikrettiğimiz delillerden şu mesele kesinlikle anlaşılmıştır ki âyet-i kerîme ve sahih hadîs-i şerîfler sahâbe-i kirâm hakkında medh-u senâda bulunmuş, onların fazîletini açıklamış, **Allâh-u Te'âlâ** katında mertebelerinin yüceliğini beyan etmiş ve onların birçok güzel vasıflarını zikretmiştir. Bu nedenledir ki Kur'ân ve Sünnet'e bağlı kalmak ile temâyüz etmiş bulunan Ehl-i Sünnet mezhebi:

“**Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ashâbının tümünü dost kabul ederiz, onların güzel vasıflarını naklederiz, onlardan her biri

hakkında 'Radiyallâhu Anh' duası yaparak **Allâh-u Te'âlâ**'nın onlardan rızasını dileriz, bütün ümmetten üstün olduklarına dair îtikad ederiz, beşeriyet îcâbı bir yanlışları oldu ise onları konu etmeyiz ve aralarında vuku bulmuş olan harplerle ilgili konuşmaz, sükût ederiz” şeklinde inançlarını açıklamışlardır.

Rasûlüllâh ﷺ “Sahâbemi sevmeyen beni sevmemiştir” buyururken H. Karaman nasıl “Muaviye'yi sevmem” diyebiliyor?!

Ehl-i Sünnet'in sahâbe-i kirâmın geneli hakkında böyle îtikadları mevcut iken Ehl-i Sünnet hocalarından olduğunu söyleyen H. Karaman **Mu'âviye** (Radiyallâhu Anh) gibi sahâbe-i kirâm arasında seçkin bir yeri olan bir zat hakkında açıkça “Sevmem” ifadesini kullanmakla yetinmiyor, üstelik “Peygamberini seven onu sevmez” diyebiliyor ve “Sevmesem de sövmem” demekle de konuyu geçiştirmeye çalışıyor.

Oysa **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bize sahabeye hakaret etmemeyi emretmekle birlikte onları cânı gönülünden sevmemizi de emrediyor. Yani sövmemek yetmiyor, sevmek îcap ediyor. Hatta konuyu daha da ileri götürerek onları sevmeyi kendisini sevmenin alâmeti, onları sevmemeyi ise kendisini sevmenin delili sayıyor. Nitekim **Abdullâh ibni Muğaffel** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي، اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي، لَا تَتَّخِذُوهُمْ عَرَضًا بَعْدِي، فَمَنْ أَحَبَّهُمْ فَبِحُبِّي أَحَبَّهُمْ، وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَبِإِبْغِضِي أَبْغَضَهُمْ، وَمَنْ آذَاهُمْ فَقَدْ آذَانِي، وَمَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ، وَمَنْ آذَى اللَّهَ فَيُوشِكُ أَنْ يَأْخُذَهُ.»

“Ashâbım hakkında (ileri geri konuşma hususunda) **Allâh'tan sakınım Allâh'tan! Sahâbem**(den birini sevmeme) **hususunda**

Allâh'tan sakının Allâh'tan! Benim ardımdan onları (tenkit oklarınıza) hedef yapmayın.

Artık (şunu iyi bilin ki) onları seven beni sevdiği için onları sevmiştir. Onları sevmeyen de beni sevmeyi için onları sevmiştir.

Onlara eziyet eden gerçekten bana eziyet etmiştir. Bana eziyet eden de muhakkak Allâh'a eziyet etmiş olur. Allâh'a eziyet edeni ise yakındır ki Allâh (azâbıyla) yakalayacaktır” (Tirmizî, Menâkıb:59, no:3862, 5/696; Ahmed ibni Hanbel, no:20578, 34/185; İbnü Hibbân, es-Sahîh, no:7256, 16/244) hadîs-i şerîfinde bu husus açıkça beyan ediliyor.

İmâm-ı Kurtubî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Bu hadîs metin bakımından sahihtir, zira geride zikredilen âyet-i kerîme ve sahih hadîs-i şerîfler ile desteklenmektedir. Zaten bütün ümmetin îtikadı bu yöndedir. Sahâbe-i kirâma hürmet etmenin vacip olduğu ve onların aleyhine konuşmanın haram olduğu hususunda ihtilaf yoktur.” (Kurtubî, el-Müfhim, 6/493)

İmâm-ı Zehebî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Bu hadîs-i şerîfte bildirilen husus, fazîlet ve menkıbelerin en büyüklerindedir. Zira sahâbe-i kirâmı sevmek onların şahısları itibarıyla değildir, ancak onlar **Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)** ile birlikte oldular, ona yardım ettiler, ona îman ettiler, ona destek çıktılar, canlarıyla ve mallarıyla onun için fedâkârlıkta bulundular diyedir ki bu îtibarla onları seven aslında **Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)**i sevmiş olur.

Dolayısıyla **Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)** in sahâbesini sevmek, **Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)**i sevmenin nişanıdır, sevmek ise ona buğzetmenin alâmetidir.” (Zehebî, el-Kebâir, sh:237)

Sahâbe-i kirâmı sevmek ve dost edinmek gerektiği hususunda birçok delil mevcuttur. Nitekim:

﴿وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا﴾
﴿فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾

“Her kim Allâh'ı, Onun Rasûlünü ve iman etmiş olan o kimseleri dost edinirse, şüphesiz ki (onlar Allâh'ın taraftarlarıdır), Allâh'ın hızbi (ise) gâlip olanların ta kendileridir” (Mâide Sûresi: 56) âyet-i kerîmesinde de **Allâh-u Te'âlâ** dünya ve âhirette felâha ve gâlibiyete erişmenin şartı olarak Kendisini ve Rasûlünü dost edindikten sonra îman etmiş kimseleri de dost edinmeyi zikretmiştir ki **İbni Abbâs (Radiyallâhu Anhümâ)**nın beyânı ve-chile; burada zikredilen müminlerden maksat muhâcir ve ensârdır. (İbnü'l-Cevzî, Zâdü'l-mesîr, 2/383)

İbni Kesîr (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Her kim **Allâh-u Te'âlâ**'nın, Rasûlünün ve müminlerin velâyetine (dostluğuna) râzı olursa o kişi dünyada ve âhirette müflih ve mansur olur (kurtuluş ve yardıma erişir).” (İbnü Kesîr, et-Tefsîr, 2/100)

Mu'âviye (Radiyallâhu Anh)ın da bu âyet-i kerîme de bahsi geçen müminlerden olduğunu kimse inkâr edemez. Hal böyle iken bir kimse nasıl onu diğer sahâbeden ayırarak muhabbet ve tevellî (sevgi ve dostluk) dairesinden çıkarabilir.

Oysa **İbni Arefe el-Abdî (Radiyallâhu Anh)**ın, bir sahâbe topluluğundan naklettiği hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)** şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَرَفَةَ الْعَبْدِيِّ عَنْ جَمْعٍ مِنَ الصَّحَابَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَنْ أَحَبَّ جَمِيعَ أَصْحَابِي وَتَوَلَّاهُمْ، وَاسْتَغْفَرَ لَهُمْ، جَعَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَهُمْ فِي الْجَنَّةِ.»

“Her kim ashâbımın tümünü sever, onları dost edinir ve onlar için istiğfarda bulunursa Allâh-u Te'âlâ kıyâmet günü onu cennette onlarla bereber kılar.”

(Süyûtî, Câmi'u'l-ehâdis, no:45313, 41/377)

Bundan anlaşıldığına göre; sahâbe-i kirâm-dan bazısına karşı sevgi ve dostluk besleyenler kıyâmet günü cennette onlarla birlikte olamayacaktır.

Allâh-u Te'âlâ Dostlarının Sahâbe Hakkında Kalplerinde Kin Bulundurmamak İçin Kendisine Dua Ettiklerini Beyan Ederken Onlar Hakkında "Sevmem" Tabirini Kullanan Kişi Nasıl Dostlardan Olabilir?!

Allâh-u Te'âlâ sahâbe-i kirâmdan sonra gelenlerin duası hakkında inzâl buyurmuş olduğu:

﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾

“(Ganimet malları) yine o (fakir) kimseler (içindir) ki; o (muhâcir ve ensar olan)lardan sonra (dünyaya) gelmiş (ve gelecek)lerdir de: ‘Ey Rabbimiz! Bizi de, bizi imanla geçmiş olan o kardeşlerimizi de bağışla ve o iman etmiş kimseler için kalplerimiz içerisinde en ufak bir kin bulundurma. Ey Rabbimiz! Şüphesiz ki Sen, (pek esirgeyen bir) Raûf’sun; (çok acıyan bir) Rahîm’sin! (Dolayısıyla dualarımızı lütfunla kabul edersin!)’ demektedirler” (Haşr Sûresi:10) âyet-i kerîmesinde sahâbe-i kirâmdan sonra gelenlerin onlar için duacı olduğunu ve kalplerinde onlara karşı gıll bulunmaması için kendisine niyazda bulduklarını beyan etmiştir.

Kin, öfke ve nefret anlamına gelen “Gıll” kelimesinin âyet-i kerîmede nekre olarak zikredilmesi umum (genellik) ifade etmesi hasebiyle burada mânâ bütün ulemâyâ göre:

“Kalplerimizde bizden önce geçen müminler hakkında en ufak bir gıll-ü gışş bırakma” şeklindedir ki kalpten kinin tüm yönleriyle uzaklaşması ise sahâbe-i kirâma karşı kalpte tam bir muhabbet ve sevgi bulunmasını gerektirir.

Muhâcirlerle ensârı ihsân ile (güzel bir şekilde) takip eden tâbi’în tabakasından sudûr ettiği bildirilen bu dua onların **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ashâbını ne kadar çok sevdiklerini ve onlara son derece saygılı olduklarını göstermektedir. Nitekim onların kendilerinden önce geçen sahâbeye karşı en ufak bir kin taşımamak için dua etmeleri, gayr-i ihtiyârî olarak dahî kalplerinden böyle bir şey geçirmeme konusundaki hassasiyetlerini ortaya koymaktadır.

Bundan dolayı Ehl-i Sünnet uleması sahâbe-i kirâmın ümmet üzerinde bulunan haklarını sayarken ilk olarak muhabbet ve senâ (sevmek ve övmek), sırayla terazzî, terahhum (rıza ve rahmet dualarında bulunmak) vazifelerini açıklamışlar ve:

“Sahâbe-i kirâmı sevmek farzdır, kalplerimiz onların sevgisiyle doludur” demişlerdir.

İmâm-ı Şâfi’î’nin en yakın talebesi olan **İmâm-ı Müzenî** (Rahimehumellâh) bu konuda: “Sahâbe-i kirâmdan her biri için **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in beyan ettiği fazîlet nisbetinde samimi bir sevgi taşıyoruz” demiştir.

Geride zikredilen şartlara ilâveten Ehl-i Sünnet ulemâsı: “Sahâbe-i kirâmın ümmet üzerindeki hakkı, hakların en büyüklerindenidir. Mâsum olmamaları göz önünde bulundularak beşeriyet muktezâsı kendilerinden bir hata sudûr etmiş ise bu konuyu yaymamak, örtüp kapatmak, sahip oldukları güzellik ve fazîletlere nisbetle o hatanın çok küçük bir şey olduğunu kabul etmek gerekir.

Hatta bazılarının müctehid olduğunu mülâhaza ederek bu hatasının bağışlanmış bir icthaddan kaynaklanan mazur sayılacak bir amel olduğunu düşünmek, özellikle de aralarında vuku bulan harplerle ilgili hiç konuşmamak gerekir. **Mu’âviye** (Radiyallâhu Anh) ise **İbni Abbâs** (Radiyallâhu Anhümâ)nın beyanıyla fakîh ve müctehid bir sahâbîdir. (Buhârî, Fezâilü’s-sahâbe:28, no:3554, 3/1373)

Dolayısıyla onun yaptıklarını icthad dahilinde kabul etmek evleviyetle îcâb eder.

İşte Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın temel kaidelerinden olan: **“Sahâbe-i kirâmın haklarını gözetme”** hususunda açıklanması gereken haklar bunlardan ibarettir.

Nitekim bu mânâda dördüncü asır ulemasından büyük muhaddis **İmâm es-Sâbûnî** (Rahimehullâh) “Ehl-i Sünnet uleması sahâbenin tamamına rahmet ve rıza duasında bulunurlar ve onların tamamını dost bilerek severler. Artık her kim onları sever, dost edinir ve onlar için dua eder, bu ümmet üzerindeki fazîletlerini bilerek haklarını gözetirse, işte o kişi kurtulanlardandır” demiştir. (Müzenî, Şerhu's-Sünne, sh:86; es-Sâbûnî, Akîdetü's-selef ve as-hâbi'l-hâdis sh:93, 95)

Geride zikredilen îzahtan anlaşıldığı üzere **“Sahâbeden Birine Sövmemek Kurtarmaz, Bilakis Sevmek Gerekir.”** Ama gördüğünüz gibi H. Karaman **“Ne severim, ne söverim”** diyor. Ey Karaman! O senin çocuğun mu, senin oyuncağın mı ki böyle konuşabiliyorsun?! Senin **“Ne severim, ne söverim”** dediğin kişiler, hakkında âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîf olan zatlardır.

“Peygamber sövmeyin dedi. Onun için sövmem” diyorsun. Demek ki **Mu'âviye** (Radiyallâhu Anh)ın sahâbeden olduğunu kabul ediyorsun ve onun dinden çıktığını düşünmüyorsun. Zira sahâbîliğinin bozulması için dinden çıkmış olması gerekirdi. Nitekim mürted olan (dinden çıkan) sahâbeden olamaz. Peki sahâbeden olduğunu kabul ettiğin bir kişi hakkında **“Ben onu sevmem”** deme salâhiyetini nereden elde ediyorsun?!

Muâviye (Radiyallâhu Anh)a Sövmemek Ehl-i Sünnet Mensûbu Olmak İçin Yeterli Midir?

H. Karaman gazetede ki köşesinde: **“Muâviye'yi sevmem ama Peygamber “Sövmeyin” buyurduğu için sövmem”** diyor.

Ehl-i Sünnet mensûbu bir âlim olarak geçiren birine müteşeyyi'lerin ağzı ile konuşmak hiç yakışıyor mu?! Evet, **Rasûlüllâh** (Salâllâhu Aleyhi ve Sellem):

«لَا تَسُبُّوا أَصْحَابِي.»

“Ashâbıma sövmeyin” buyuruyor ama peşi sıra bunun sebebinin açıklarken:

«فَلَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا، مَا بَلَغَ مُدًّا أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَةً.»

“Sizin biriniz Uhud Dağı kadar altın infak etse, onların verdiği bir ölçüğe, hatta yarım ölçüğe dahi ulaşamaz” (Buhârî, Menâkıb:5, no:3470, 3/1343) buyurarak onların hakaretini hak etmediklerini, aksine diğer tüm Müslümanlardan üstün olduklarını ve dolayısıyla haklarının gözetilmesi gerektiğini beyan ediyor.

Nitekim **İbni Ömer** (Radiyallâhu Anhümâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Salâllâhu Aleyhi ve Sellem) sahâbe-i kirâm aleyhine konuşmayarak onların hakkını gözetmenin, aslında onların kendisiyle olan sohbet hakkını koruma anlamına geldiğini beyan sadedinde:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «حَفِظُونِي فِي أَصْحَابِي، فَمَنْ حَفِظَنِي فِي أَصْحَابِي رَافَقَنِي وَوَرَدَ عَلَيَّ حَوْضِي، وَمَنْ لَمْ يَحْفَظْنِي فِيهِمْ لَمْ يَرِدْ عَلَيَّ حَوْضِي وَلَمْ يَرِنِي إِلَّا مِنْ بَعِيدٍ.»

“Sahâbem hakkında (ileri geri konuşmayarak) **beni**(mle birlikte bulunmuş olmalarının hakkını) **koruyun. Her kim ashâbım hakkında beni**(m sohbet hukukumu) **muhafaza ederse benimle** (cennette) **arkadaş olur ve Havzıma gelir** (ondan içer). **Kim onlar hakkında beni korumasızsa Havzıma gelemez ve beni ancak uzaktan görebilir”** buyurmuştur. (Ali el-Müttakî, Kenzü'l-ummâl, no:32526)

Allâh-u Te'âlâ sahâbe-i kirâmdan herhangi biri hakkında **“Sevmem”** ifadesini kullanarak bu duruma düşmekten cümlemizi muhâfaza buyursun. Âmîn!

Yazımızın başında vaad ettiğimiz diğer bazı konu başlıklarını inşâallâh bir dahaki ayın yazısında yazmayı düşünüyorum. Allâh-u Te'âlâ bu hususta deliller bulup sizlerle paylaşmayı ve böylece Ehl-i Sünnet îtikadını muhâfazaya vesile olmayı bizlere nasip eylesin. Âmîn!

HADİSLERLE SÜNNETLER

TAHÂRET (DİNÎ TEMİZLİK) İLE İLGİLİ BAZI SÜNNETLER

22) Abdestte ayakları yıkamadan önce su serpiştirip sonra yıkamak sünnettir. Nitekim **Hazreti Osman** (*Radiyallâhu Anh*) bazı toplulukların farklı farklı şekillerde abdest aldıklarını öğrenince sünnet üzere abdest alarak bunu sahâbenin ileri gelenleri huzurunda tescil ettirdi.

Bu konuda **Ebu'n-Nasr** (*Radiyallâhu Anh*)'ın şöyle anlattığı rivâyet edilmiştir:

عَنْ أَبِي النَّضْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَعَا بِمَاءٍ لِلْوُضُوءِ وَعِنْدَهُ الزُّبَيْرُ وَطَلْحَةُ وَعَلِيٌّ وَسَعْدٌ، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَهُمْ يَنْظُرُونَ، وَغَسَلَ وَجْهَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ أَفْرَغَ عَلَى يَمِينِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَغَسَلَ شِمَالَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، وَمَسَحَ بِرَأْسِهِ، وَرَشَّ عَلَى رِجْلِهِ الْيُمْنَى، ثُمَّ غَسَلَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ رَشَّ عَلَى رِجْلِهِ الْيُسْرَى، ثُمَّ غَسَلَهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، ثُمَّ قَالَ لِلَّذِينَ حَضَرُوا: «أَنْشِدُكُمْ اللَّهَ، أَنْتَعَلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَوَضَّأُ كَمَا تَوَضَّأْتُ الْآنَ؟» قَالُوا: نَعَمْ.

“Bir kere **Osman ibni Affân** (*Radiyallâhu Anh*) abdest almak için su istedi.

Yanında **Zübeyr, Talha, Ali** ve **Sa'd** (ibni Ebî Vakkâs (*Radiyallâhu Anhüm*)) vardı. Sonra onlar kendisine bakarken abdest almaya başladı ve yüzünü üç defa yıkadı.

Sonra sağ eline üç defa su döktü. Sonra sol elini de üç defa yıkadı ve başını mesh etti. Sonra sağ ayağına su serpiştirip onu üç defa yıkadı. Sonra sol ayağına su serpiştirip onu da üç defa yıkadı.

Sonra orada bulunanlara: ‘Size **Allâh** için soruyorum; **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)’in şu an benim aldığım bu abdest gibi abdest aldığımı biliyorsunuz değil mi?’ dedi. Bunun üzerine orada bulunanlar: ‘Evet’ dediler.”

(*Ebû Ya'la, el-Müsned, no:633, 2/8*)

23) Cenaze taşıyanın abdest alması sünnettir. Nitekim **Osman** (*Radiyallâhu Anh*)'ın şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

عَنْ عُثْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «مَنْ حَمَلَ جِنَازَةً فَلْيَتَوَضَّأُ.»

“Cenaze taşıyan abdest alsın.” (İbnü Ebî Şeybe,

el-Musannef, no:12126, 7/437)

24) Abdesti olan kişinin her namaz vaktinde yeni bir abdest alması sünnettir. Nitekim **Amr ibni Âmir el-Ensari** (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنْ عَمْرِو بْنِ عَامِرٍ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ: «إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِقَدَحٍ مِنْ مَاءٍ فَتَوَضَّأَ»، قَالَ عَمْرُو: «قُلْتُ لِأَنَسِ: «أَكَانَ يَتَوَضَّأُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ؟» قَالَ: «نَعَمْ»، قُلْتُ: «فَأَنْتُمْ؟»، قَالَ: «كُنَّا نَصَلِّي الصَّلَوَاتِ بِوُضُوءٍ وَاحِدٍ»، ثُمَّ سَأَلْتُهُ بَعْدُ، فَقَالَ: «مَا لَمْ يُحَدِّثْ.»

“Bir kere **Enes ibni Mâlik** (Radiyallâhu Anh): ‘Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) kendisine getirilen bir kap su ile abdest aldı.’ deyince, ben ona: ‘Her namaz için abdest alıyor muydu?’ diye sordum. O: ‘Evet’ deyince, ‘Peki ya siz nasıl yapıyordunuz?’ dedim. O: ‘Bir abdestle namazları kılıyorduk’ dedi. Daha sonra kendisine (bu konuda bir tafsîlat) sorduğumda ‘Abdest bozmadıkça (bir abdestle kılıyorduk)’ dedi.” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsnef, no:13760, 3/260)

Ali el-Kârî (Rahimehullâh) “Fethu bâbi’l-‘imâye” isimli eserinde bu mânâda vârid olan hadisler sebebiyle her namaz vakti için abdest almayı dâir fakihlerin farklı görüşler beyan ettiğini söylemiş, ardından her namaz vakti abdest almanın mendup olduğu görüşünün daha kuvvetli olduğunu bildirmiştir.

25) Yatmadan önce abdest almak sünnettir. Nitekim **Berâ ibni Azîb** (Radiyallâhu Anh) şöyle anlatmıştır:

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وَوَضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ وَقُلْ: اَللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَهْبَةً وَرَغْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ، فَإِنْ مِتُّ، مِتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ، وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَقُولُ.» قَالَ الْبَرَاءُ: «فَقُلْتُ أَسْتَذْكِرُهُنَّ، فَقُلْتُ: وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ»، قَالَ: «لَا، وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ.»

“Bir kere **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) bana: ‘Yatağına geldiğinde namaz abdesti gibi abdest al; sonra sağ yanın üzerine yat ve:

‘Ey Allâh! Yüzümü Sana teslim ettim; işlerimi Sana havale ettim; Senden korkarak ve Sana rağbet ederek sırtımı Sana dayadım (ancak Sana güvendim). Senden (gelecek azaptan) kurtuluş ve sığınma yine ancak Sanadır. Ben Senin indirdiğin kitabına ve gönderdiğin Nebîne iman ettim’ de. Eğer o gece ölürsen, (İslâm) fıtrat(1) üzere ölürsün ve bu sözleri (yatarken) söyleyeceğin en son söz yap.” buyurdu.

Ben bunları ezberlemek için tekrar edeyim derken “Gönderdiğin Nebî” yerine “Gönderdiğin Rasûl” dedim. O zaman **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem): “Hayır! ‘Gönderdiğin Nebî’ne (inandım)’ de.” buyurdu. (Buhârî, De‘avât:6, no:5952, 5/2326; Müslim, Zikir:17, no:56, 4/2081; Ebû Dâvûd, no:5046, 2/731)

مَحَل

26) Abdest alırken misvak kullanmak abdestin sünnetlerindedir. Nitekim **Ebû Hureyre** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَوْلَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي، لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ الْوُضُوءِ، وَلَا أَخَرْتُ الْعِشَاءَ إِلَى ثُلُثِ اللَّيْلِ، أَوْ شَطْرِ اللَّيْلِ.»

“Ümmetime zorluk çıkaracak (olduğumu düşünmüş) olmasaydım elbette onlara abdestle beraber esnasında misvak (kullanmayı) emrederdim ve yatsıyı gecenin üçte birine veya yarısına kadar geciktirirdim.” (Ahmed ibni Hanbel, el-Müsned, no:7406, 2/250)

İşte bu hadîs-i şerîfte bu iki amelin zor olduklarından dolayı vacip kılınmadıklarının beyan edilmesi yapılmalarının sünnet olduğunu gösterir. Başka hadîs-i şerîflerde ise misvak kullanılarak kılınan namazın sevabının yetmiş kat olduğu rivâyet edilmiştir.

Nitekim **Âişe** (Radiyallâhu Anhâ)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ «تَفْضُلُ الصَّلَاةِ الَّتِي يُسْتَاكُ لَهَا عَلَى الصَّلَاةِ الَّتِي لَا يُسْتَاكُ لَهَا سَبْعِينَ ضِعْفًا.»

“Kendisi için misvak kullanılmış olan namaz, kendisi için misvak kullanılmamış olan namazdan yetmiş kat daha üstündür.” (Beyhakî, Şu‘abü’l-îmân, no:2519, 3/27)

27) Abdest esnasında misvak bulunmadığında dişleri parmaklarla ovalamak sünnettir. Nitekim **Amr ibni Avf el-Müzenî** (Radiyallâhu Anh)dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَمْرِو بْنِ عَوْفِ الْمُزَنِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْأَصَابِعُ تَجْرِي مَجْرَى السَّوَاكِ، إِذَا لَمْ يَكُنْ سِوَاكٌ.»

“Misvak olmadığında parmaklar misvak yerini tutar.” (Taberânî, el-Mu‘cemü’l-Evsat, no: 6437, 6/288)

28) Dişleri enlemesine misvaklamak sünnettir. Nitekim **Behz ibni Hakîm** (Radiyallâhu Anh)ın şöyle dediği rivâyet edilmiştir:

عَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَاكُ عَرْضًا.»

“Nebî (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) dişlerini enlemesine misvaklardı.” (Taberânî, el-Mu‘cemü’l-Kebîr, no:1242, 2/47)

Resul BÖLÜKBAŞ

İSLAM'DA VE MÜSLÜMANLAR ARASINDA OLMASI GEREKEN KARDEŞLİĞİ AYET-İ CELİLELER VE HADİS-İ ŞERİFLER IŞIĞINDA YORUMLAYARAK KARDEŞLİĞİN HAKİKATİNİ ORTAYA KOYMAK MAKSADIYLA BU YAZIYI KALEME ALMAYI ELZEM GÖRDÜM -(I. BÖLÜM)

Asımızın Müslümanları İslâm kardeşliğinden bahsederken Kur'ân ve Sünnete göre Mü'minler arasında arzu edilen Kardeşliği bulamamaktayız.

Bunun sebep ve illetleri ne olabilir diye düşündük ve Ayet ve Hadislerin talep ettiği şekilde kardeşliği tesis eden unsurların ve İslâm'ın tavsiye ettiği kardeşliğin Müslümanlar arasında bulunmamasından kaynaklandığını öğrendik. Şöyle ki;

Kur'ân-ı Kerim'de;

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى
وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ
أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

“Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınmanızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdâr olandır.” (Hucurat Sûresi:13)

Yukarıdaki ayetten de anlaşılacağı gibi içinde yaşadığımız toplumda kardeşliği yanlış manada telakki ettiğimizden dolayıdır ki, soy sop, kabile ve ırka dayanan kardeşliği esas aldığımız için yüce Allah'ın (*Celle Celâlühü*) istediği kardeşliği tesis edememekteyiz.

Bunun da sebebi kibir, kendini beğenmek, başkasını hakir görmek veya kendi ırkını başka bir ırka üstün görmek veya kendisinin başkasından daha meziyetli olduğunu mülahaza etmek gibi Mevlâ'nın sevmediği hasletleri şiar edinmemizdir.

Bundan dolayıdır ki, İslâm kardeşliğini tarumar eden bazı hasletlerden hem Kur'ân-ı Kerim hem de Hadis-i Şerifler bizleri men etmektedir. Bu kötü hasletler biri haset diğeri de kibirdir.

Kur'ân-ı Kerimde Nisa Sûresi 54. Ayetinde;

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا

Yoksa, insanları; Allah'ın lütfünden kendilerine verdiği şey dolayısıyla kıskanıyorlar mı? Şüphesiz biz, İbrahim ailesine de kitap ve hikmet vermişizdir. Onlara büyük bir hükümlerlik da vermiştik. (Nisa Sûresi:54)

Bu Ayet-i Celileden anlaşılıyor ki insanlara verilen bazı nimetlerden dolayı bu nimetten yeteri kadar pay alamayanların haset etmesinin yanlış olacağını ve felaket getireceğini insanlar arasındaki sevgi ve samimiyetin ortadan kalkacağı anlaşılmaktadır.

Müslümanların arasını tefrik eden sevgi bağlarını koparan hasletlerin başında kibir ve haset gelmekte olduğunu yukarıda söylemiştik. Önce şu kibir denen en kötü hasletten başlayalım. Çok derin düşündüğümüz zaman insan acaba neyine kibir eder. Eğer fiziki yapısına, boyuna posuna, cüssesine kibrediyorsa bunlardan dolayı kibretmesi ne kadar abes olduğunu anlamamak mümkün değildir.

Eğer Cenab-ı Hakk seni en güzel şekilde yaratmış seni diğer canlılardan farklı olarak ahseni takvimle yaratmışsa ki öyle olduğunu Cenab-ı Hakk (Celle Celâlühü)Tîn Sûresi'nin 4. Ayetinde beyan etmektedir. Şöyle ki;

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

“Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık.” (Tîn Sûresi:4)

Demek oluyor ki, O kendini beğendiğin fiziki güzelliğin ve o güzelliğin üzerindeki çeşitli meziyetlerin hiçbirini senin muktesebâtın değildir. Bütün bunlar Allâh'ın (Celle Celâlühü)verdiği nimetlerdir. Bu nimetlerden dolayı kibir değil ancak şükür edilir. Bu nimetlerden dolayı kibredecek olan yalnız Allâh'tır (Celle Celâlühü).

Eğer sen fiziki yapıdan dolayı değil de güzel ahlakından dolayı kibrediyorsan kibir öyle bir kötü ahlaktır ki yanında hiçbir güzelliği barındırmaz. Eğer sen ilminden ve amelinden dolayı kibrediyorsan burada her ne kadar efalî ihtiyariye irade-i cüziyye, varsa ve bu irade-i cüziyyeyle güzel şeyleri iktisap edebiliyor isen unutmama ki senin bu iradenin üstünde değişmeyen Allâh'ın külli iradesi vardır.

Hem bu ilim ve güzel ahlakın yanında o kibir denen şeytanı şeytan yapan, onu Allâh'ın dergâhından kovan kibir sıfatının sende var olması mümkün mü?

Eğer bu sıfatların yanında kibirde varsa o yaptığın güzellikleri Allâh için O'nun rızasını kazanmak için yapamazsın. Bazısı da ilmi ile, hitabeti ile kibreder ve o ilmin kendine ulaşmasına vesile olan şahısları unuttur hatta onların fevkinde olduğunu düşünür ve böylece kibir üzerine kibir katlamakla Mevlâ'nın rızasından uzaklaşır ve arada var olan manevî bağları yok eder.

Bu kötü hasletlerden diğeri ise hasettir. Haset de; kibirlenmekten kaynaklanmaktadır. Mütevazı olan insanlar kolay kolay haset etmezler. Burada kibir ve hasetten bahsederken İblis dediğimiz ve üzerine lanet okuduğumuz Şeytan'ı Şeytan olmasına sebep olanın ne olduğuna barksak bu sebebin haset ve kibir olduğunu görürüz.

Bir Âlim düşünelim ki; İlmi ile kibrediyor ve kendisi gibi olan Âlimleri hakir görüyorsa bu kişinin haset etmemesi mümkün değildir. Zira her bilgin'in üstünde bir bilgin olacağından kendinden üstün olan Âlim'in varlığından rahatsız olur her vesile ile elinden geldiği kadar kendisine eşit veya kendinden üstün olduğuna inandığı kişilerin önünü kesmek için çalışır. Bir Âlim'in önünü kesmekse İslâm'ın önünü kesmek manasına geleceğinden öyle bir kişinin İslâm'a hizmetinin hiçbir önemi yoktur. Bu kişilerden dine hizmet beklemek muhaldir.

Bu hususta Kibretmeyen mütevazı olan ve kendisi kadar bile ilmi olmayanları bağrına basan ve onları başüstü tutan nice mütevazı hocalarımız vardır. Allâh bunlardan razı olsun bunların sayısı tabiki bir kaçtane değil çoktur.

Benim tanıdığım ve bildiğim iki kişi var ki bunlarda kibrin eseri asla olmadığı gibi tevazuda ve ahlak-ı hasenede numune-i imtisal olduklarına dünyada da ahirette de şahadet ederim.

Bunların birincisi Efendi Hazretlerimiz hayatı boyunca hiç ama hiç kibretmek şöyle dursun BEN demeyen tek insan.

Karşısındakinin ilim noktası nazarında onun çeyreği dahi olamayacağını bildiği halde o kişinin kendinden üstün olduğunu ve kendisinin ona muhtaç olduğunu gösterecek kadar mütevazi bir şahsiyettir.

Bir zamanlar muhterem Şaban hocadan usûlu fıkıh, müzakere etmişlerdi. Bu müzakere bende bulunurdum ve görürdüm ki bazı takıldığımız çok ince noktalarda bizi yine Efendi Hazretleri aydınlatırdı. Hâl böyle iken bir gün Şaban Hocayla Efendi Hazretleri bir kapıdan çıkacakları zaman Şaban hoca Efendi Hazretlerine fırsat vererek önüne geçmesini istediğinde Efendi Hazretleri “HAYIR OLMAZ, SEN BENİM HOCAMSIN” dediği rivayet edilmektedir.

Efendi Hazretlerinin evinde bu fakiri 20 gün misafir ettiğinde sahur yemeğinde her defasında ısrarla ibrikle elime su dökmeye çalıştığında bu fakirde ısrarla her ne kadar kabul etmemekle direndiyse de neticede mağlup olup Efendi Hazretlerinin arzusu yerine getirildi.

Yani koca bir güneş yanında yıldız bile olmayacağı kadar basit ve günahkâr bir müridine karşı bu kadar tevazu ediyorsa bu şahsın ne derece Allâh rızası için yaşadığını anlamamak mümkün değildir.

Ben deniz Efendi Hazretlerine “Efendim, bu kadarı da olmaz. Siz benim elime su dökeceksiniz? O anda sanki üzerimden aşağı kaynar su dökülüyormuş gibi oluyorum. Lütfen bunu yapmayalım” dediğimde verdiği cevap çok manidardır. “Medresede bunca talebeye ders okutan bir Hocanın evimde misafir etmiş olmam benim için büyük nimettir.

Bu nimete şükren bunu bana çok görmeyin ne olur” demekteydi. Efendi Hazretlerimiz bu tevazuları inanarak ve sırf Allâh rızası için yapmaktaydı. Sıra geldiğinde bizde tevazu ederiz. Ama o tevazuu kibrettiğimiz için yaparız.

Baksana bu kadar Âlim olduğun halde görüyor musun? ne kadar mütevazi desinler diye yaparız. Bu bakımdan Efendi Hazretlerinin ibadâtı taati ve Onun tevazuu bizim tevazuumuza benzemez.

Efendi Hazretlerimiz Din-i Mübini İslâm’a hizmet ederken bu hizmet yarışında en ileride olduğu halde hizmet kervanında olanların hepsinin gerisinde olmayı ve hizmetleri yapsın da kim yaparsa yapsın düşüncesinde olduğunu görürdük.

Çok defa Efendi Hazretlerine “Efendi Hazretleri bu Türkiye’de ne kadar çarşaf, ne kadar sarık, cübbe, şalvar ve sakal varsa hep sizin eserinizdir ne mutlu size.” dediğimde “Bana öyle deme benim değil, bu kapının eseridir.” diye cevap verirdi.

Kendisinde müşahade ettiğim bazı kerametler dolayısıyla kalbimden geçenleri yüzüme söylediğinde taaccübü ifade eden bir sözle FESUB-HANALLÂH dediğimde öyle zannetme öyle rastladı derdi.

Yani ben Fesubhanallâh dememle Efendi Hazretlerine keramet gösterdiniz demek istediğimi anlayarak o da kalbimden geçeni söylemiş ise de bu bir keramet değil rastlantıdır demek suretiyle yine tevazuyu elden bırakmazdı. İşte ADAM GİBİ ADAM.

Hasbi Efendi boşuna demedi “Hayatımda iki Şeyh birde Mürid gördüm” duyanlar şaşırır. O iki Şeyh kimdir diye sordu. Hasbi Efendi cevap verdi; “Şeyhlerden biri Efendi Baba diğeri Efendi Hazretleri” diye cevap verirdi. Peki bir mürid kim diye sorduklarında cevaben; “O da Efendi Hazretleridir” derdi.

Bu hususta Vali Oktay Başer’in de bir sözü var. “İsmailağa’da Şeyh dolu istemediğin kadar Müridse bir tane O da Efendi Hazretleri” derdi. Tabii bu sözü ile Efendi Hazretlerini Mürid olarak ifade etmesi şu manada Efendi Hazretleri o kadar büyük bir Şeyh Efendi ki bu kadar çok Şeyh mesabesindeki müridleri idare edebiliyor demek istemiştir.

Tevazuda örnek olan ikinci şahsiyet ise; en az haftada bir rüyama giren ve kendisiyle sohbet imkânını bulduğum benim Hocam Zavenidikli Mustafa Efendi.

Evet bu Hocaefendi de tevazuda örnek olduğu gibi hiçbir Hoca arkadaşına haset etmeyen

kendisi gibi hizmet eden birine makamını devredebilecek kadar cömert herkese gereğinden fazla saygı gösteren cenazelerde, icazetlerde ve herhangi bir toplulukta bir konuşma yapılacağına etrafına bakıp sözü edilir bir Hoca gördüğünde ısrarla onu öne atar ve onu konuşTURUR.

Kendisi de son derece mütevazi bir eda ile konuşanı pürdikkat dinlerdi.

Şeyhine son derece bağlı ve onun izinden çıkmayan biriydi. Efendi Hazretleri kendisine kendi cübbesini hediye ettiğinde yanına gittiğinde bana “Efendi hazretleri bu cübbeyi bana hediye etti” derken çocuk gibi sevinip gözyaşlarını döktüğüne şahit oldum.

Ben onun talebesi olduğum halde beni o kadar ihtiram (saygı) ederdi ki bu ihtiramından dolayı yanına gitmeyi istemezdim. Hele bir toplulukta yanına yanaşmak istemezdim. Yine bir ihtiramda bulunursa mahcup olurum diye.

Bir gün, Rize’de Anadolu gençlik derneğinde konferans veriyordum Zavendikli Hocaefendinin yanında bir başka Hocaefendi misafir iken o misafir Hocaefendi’ye:

“Haydi gidelim Rasul Hoca’yı dinleyelim O itikadî meseleleri çok güzel tahlil ediyor” demişti ve geldiler konferans salonuna girdiklerinde Hocam ne olur lütfedin siz buyurun ben sizin yanınızda konuşmam dediğimde:

“Biz istifade etmeye geldik seni dinleyeceğiz” dediğini hiç unutmam.

Bir günde Pekmezli köyünde bir icazet merasiminde bir konuşma yapmıştım kürsüden indiğimde hocaların arasında “Resul Hoca bir Rizeli olarak seni kıskanıyorum.

Eski adı atina olan bir Pazarlı Hocadan akaid dersini dinledik her ne kadar talebem olduğum için gururlandı isem de Pazarlı olmandan dolayı da kıskandım” esprisini yapmıştı. İşte sana bir daha ADAM GİBİ ADAM.

Başka adam yok demek istemiyorum yanlış anlamayın da ben bunları zikrettim. Tabi adamlar çok hepsini zikredersek sayfalar almaz.

Yüce Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) in Hadis-i Şeriflerinde ise hasedin yani kıskanmanın büyük bir felaket olduğunu beyanla şöyle buyurmaktadır.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضى الله عنه) عَنِ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم) إِنَّهُ قَالَ يَكُونُ (إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ)

Ebû Hureyre (Radıyallâhu Anh)’den rivayet edildiğine göre Nebî (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Haset etmekten sakının. Zira, ateşin odunu (veya otları) yiyip bitirdiği gibi haset de iyilikleri yer bitirir.”

Bir başka Hadis-i Şerifinde ise;

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُزَخَّرَ عَنِ النَّارِ ، وَيَدْخَلَ الْجَنَّةَ ، فَلَآتِهِ مَبِيتُهُ وَهُوَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ، وَلَيَأْتِي إِلَى النَّاسِ الَّذِي يُحِبُّ أَنْ يُؤْتَى إِلَيْهِ

“Kim, cehennemden uzaklaştırılıp cennete konulmayı isterse, ölümünü, Allah’a ve âhirete inanmış olarak karşılasın. Bir de başkalarına karşı, kendisine nasıl davranılmasından hoşlanıyorsa öyle davransın.” (Müslim, İmâre 46. Ayrıca bk. Nesâî, Bey’at 25; İbni Mâce, Fiten: 9)

Görüldüğü gibi burada da başkasına karşı nasıl davranılacağını bunun ölçüsünün ne olduğunu beyan ederken kibri ve hasedi yasaklamış oluyor şöyle ki; Sana kıskananlardan nimeti sana çok görenlerden hoşnut olmuyorsan aynı şeyi başkalarına karşı yapmaman gerekir.

Sana karşı hava atanların hava atması seni memnun etmiyorsa sende kibredip başkasına hava atma mütevazi ol toprak gibi su gibi en alçak yerlerden olmayı tercih et. Yürürken, otururken, kalkarken bir Âlim bir Meşâyih azametinde olma. Mevlâ’nın istemediği hiçbir şey sana verilmez. Verilmesini istediği şeyi de senden kaçmaz.

Öyle ise boşu boşuna büyük olmaya gayret etme küçülürsün. Kimse yüzüne bakmaz. Demek istenmektedir.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : (تَفْتَحُ أَبْوَابَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَيَوْمَ الْخَمِيسِ ، فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا ، إِلَّا رَجُلًا كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءُ فَيَقَالُ : أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا ، أَنْظِرُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَصْطَلِحَا) رواه مسلم .
وفي روايةٍ له : (تُعْرَضُ الْأَعْمَالُ فِي كُلِّ يَوْمٍ خَمِيسٍ وَاِثْنَيْنِ) وَذَكَرَ نَحْوَهُ .

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)'den rivayet edildiğine göre **Rasûlüllâh** (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Pazartesi ve perşembe günleri cennet kapıları açılır. Din kardeşi ile aralarında düşmanlık bulunan kişi dışında Allah’a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. (Meleklerle) siz şu iki kişiyi birbiriyle barışincaya kadar tehir edin, evet siz bunları birbiriyle barışincaya kadar tehir edin! buyurur.” (Müslim, Birr 34-36. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb:47)

Müslim’in bir rivayetinde (Birr 36), **“Her perşembe ve pazartesi günleri ameller (Allah’a) arz olunur”** buyrulur. Gerisi yukarıdaki rivayetin aynısıdır.

Bu Hadis-i Şerifle Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) Mü’minler arasında husumetin düşmanlığın sevmemezliğin, kin tutmanın birbirinin önünü kesmenin haram olduğunu şiddetle beyan ediyor. Öylesine ki bu kötü hasletlere sahip olanların bir de müşriklerin dışında Pazartesi ve Perşembe akşamları bütün Mü’minlerin günahlarının af edildiğini ancak bu kötü haslete sahip olanlar için Allâh (Celle Celâlihû) Meleklerle bunların günahlarını aralarından bu kötü hasletleri kaldırına kadar beklettin affetmeyin buyurmaktadır.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : (إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ ، فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ ، أَوْ قَالَ الْعُشْبَ)

Ebû Hureyre (Radiyallâhu Anh)'den rivayet edildiğine göre Nebî (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Haset etmekten sakının. Zira, ateşin odunu (veya otları) yiyip bitirdiği gibi haset de iyilikleri yer bitirir.” (Ebû Dâvûd, Edeb 44. Ayrıca bk. İbni Mâce, Zühd: 22)

Açıkça buyurulduğu gibi haset amelleri yakıp bitiriyor. Sen sabaha kadar belki onbin Kelime-i Tevhid çektiğin için kendine güveniyorsun ama eğer sende haset varsa birilerinin önünü kesmek için talimatlar veriyorsan bu çektiğin tevhidler, kıldığın teheccüdler boşa gider. Allâh bizleri rahmetiyle ıslah etsin.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

“Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın. Herhangi biriniz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz! Allah’a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah tövbeyi çok kabul edendir, çok merhamet edendir.” (Hucurat Sûresi:12)

Birinci bölümün sonu. Devam edecek İnşâallah.

SARAYDAN SÜRGÜNE; HÜZÜNLÜ YILLAR...

Geçen ayki yazımızda zikrettiğimiz üzere 3 Mart 1924 tarihli 431 sayılı sürgün kanunu (!) dolayısıyla hânedan mensubu olan 300'e yakın kişi vatandan sürülmüştü (yani kovulmuştu!).

Münevver Ayaşlı bu konuyu şu cümleleriyle özetler: “Osmanlı hânedanı memleketten çıkartıldıkları zaman, altın kafesler açılmış, en nadîde kuşlar, kurtlara yem olmuşlardı. Bütün hânedan şuursuz bir sûrette bütün dünyaya dağılmış, kimse nereye gittiğini ve gideceği yeri bilmiyodu.” (*Münevver Ayaşlı, Dersaadet, sh:136*)

Hemen hepsi bu muamelenin muvakkat olduğunu, yaza kalmadan vatana geri döneceklerini umuyordu. Hatta bu sebeple yazlık elbiselerini bile yanlarına almamışlardı. Fakat sürgün, hanımlar için 28, erkekler için de 50 sene sürdü!

ÇARESİZ ÇIRPINIŞLAR

Sultan Vahîdeddin, 13 Mart 1924 tarihinde San Remo'dan, İngiltere Kralı 5. George'a ümitsiz bir mektup yazdı. Bu mektupta başına gelenleri kısaca hülâsâ ettikten sonra, Ankara ihtilâl komitesinin, 3 Mart'ta hânedanı topyekûn sürgün ettiğini; hânedan âzâlarının çaresiz, himayesiz, parasız pulsuz halde kimi Avrupa'da, kimi Suriye'de ümitleri zincire vurulmuş halde, ama tümünün sefâlet içinde yaşadıkları-

nı, Ankara'nın hânedan mallarına el koymasına -sürgün kanunu gereği- birkaç ay kaldığını, bu münasebetle büyük devletlere müracaat ettiğini ancak hepsinden Türkiye'nin içişlerine karışamayacakları cevabını aldığı anlatıldıktan sonra şimdi siyâsî değil, insânî olarak kendisine müracaat ettiğini yazarak yardım istedi. Zira saltanatın yıkılmasıyla dünya politikasını tamamen ele geçiren İngilizler, dünyanın yegâne hâkimiydi. Herkesin ipi, artık Londra'nın elindeydi.

4 Ağustos 1924 tarihinde de devrin İngiltere hâriciye vekili Lord Curzon'a buna dair mülumat sadedinde benzer bir mektup gönderdi. Kralın gönderdiği cevapta, İngiltere'nin gayr-ı resmî de olsa, Türkiye'nin iç işlerine karışıyor gibi görünmekten uzak durduğu yazıyordu.

İngiliz arşivi, Osmanlı hânedanı mensuplarının gözyaşlarıyla ıslanmış nice ümitsiz ricâ ve yakarış mektubuyla doludur. Ama artık Ankara, Londra'nın yeni yakın arkadışıdır. Hiçbir gücü kalmamış insanlara acımak, İngiliz siyasetine yabancısıdır. Sultan Vahîdeddin, İngiltere'den sadra şifa cevap gelmeyince, Fransa başta olmak üzere diğer büyük devletlere müracaat etmiş ama hiçbirinden netice almamıştır. Bir başka deyişle, hânedanın sürgündeki sefâleti hakkında, Ankara kadar, İngiltere ve Fransa'nın tavrı da tayin edici birer unsur olmuştur.

Bu insanlar çalışmak mecburiyetinde kaldılar. Ancak bir meslek ve kariyerleri yoktu. Bu insanlar, herhangi bir iş yapmak için yetiştirilmemişti. Şehzâdelerin ekserisi memlekette askerlik mesleğine intisap etmişti ki bu da ecnebi bir memlekette hiçbir kıymet ifade etmiyordu. Çalışma imkânından mahrum yaşlı şehzâde ve sultanlar, yanlarında getirdikleri bir miktar para ve sonra da mücevherleri satarak bir müddet idare ettiler. Sermayeleri bulunmadığı için iş kuramayan hânedan fertlerinin resmî vazife almalarına da diplomatik münasebetlerin bozulabileceği tehdidi ile Ankara mâni oldu.

Çoğu haymatlos (vatansız) olduğu için, birkaç lisan bildikleri halde, tahsilleri olsa bile, her mesleği icra etmeleri kanunen mümkün değildi. 2. Cihan Harbi de çoğu memlekette hânedan ferdlerini şüpheli şahıs hâline getirmişti. İsmi ve askerlik diplomasının işe yaramadığı gurbette, bazılarının bildiği para getirecek tek şey, bir enstrüman çalmaktı. Nice şehzâdeler, musikişi-

nas, hatta bestekâr olduğu halde, kafelerde bir çingene gibi çalgıcılık yaparak ekme parası temin etmeye çalıştılar.

Gerideki hânedan efradının önünde kala kala basit işçilikler kalıyordu. Bu sebeple genç şehzâdeler, sıradan işlere girdiler.

SÜRGÜNDE HÜZÜNLÜ MANZARALAR

• (2. Abdülhamid Han'ın oğlu) Mehmed Âbid Efendi kapı kapı dolaşıp sabun ve jilet satardı. Hatta asansörsüz eski Fransız apartmanlarını inip çıkmaktan bacakları flebit (bacaklardaki toplardamar iltihaplanması) olmuş, bu işi de yapamaz hale geldi.

• (2. Abdülhamid Han'ın oğlu) Abdülkâdir Efendi Budapeşte'de bir orkestrada birinci kemancılık; Sofya'da da belediyede kantarcılık yaptı.

• (2. Abdülhamid Han'ın oğlu) Nureddin Efendi kafelerde piyano ve davul çalarak geçindi.

• (2. Abdülhamid Han'ın oğlu) Ahmed Nuri Efendi, bir parkta açlıktan ölmüş olarak bulundu.

Ahmed Nuri Efendi, elindeki avucundaki bitince, seyyar satıcılık yaparak geçinmeye çalıştı. Sefâlet içinde yaşadı. Vaktiyle iyilikte bulunduğu bir Rum genci şehzâdeye bir miktar yardım etti. Harp sıkıntıları esnâsında 1944 senesi Ağustos ayında Fransız Rivyera'sındaki Digne şehrinde bir parkta açlık ve hastalık tesiriyle vefat etmiş bulundu. Bir kimsesizler mezarlığına defnedildi. 20 sene süren sürgün hayatını 66 yaşında tamamlamıştı.

Halası Mediha Sultan'ın torunu olan Fethi Sâmî Bey şöyle anlattı: "Ahmed Efendi'yi tanır ve severdim. İyi görüşürdük. Digne'de bir parkta ölüsünü buluyorlar. Polis gelip bakıyor. Cebinden 1800 frank ve bir mektup çıkıyor. Mektupta 'Ben ölürsem, kimseyi suçlamayın; zira açlıktan ölüyorum. Bir sinemada piyano çalarak hayatımı kazanıyordum. Şimdi bu işi de bulamıyorum. Cebimdeki para ile felanca dükkândan tabut alıp beni defnedersiniz' yazıyor, yani açlıktan ölüyor, ama Hristiyanların kendi tabutunun parasını vermesini istemiyor."

• (2. Abdülhamid Han'ın oğlu) Abdürrahim Hayri Efendi sürgünde yaşadığı rûhî bunalımdan dolayı sefâlete dayanamayarak intihar etti.

• (2. Abdülhamid Han'ın kızı) Zekiye Sultan'ın kabri bile yok.

Sürgüneyken Pau'da kaldıkları küçük otel odasından, otelin sahibi olan Ermeni ücret almazdı. Ortaköy'deki sarayında 80'i kız, 30'u erkek 110 hizmetkâr çalışan; her gece yatıya 20 misafir kalan; ihtiyaç sahibi fakirlere ayda binlerle altın lira dağıtan Zekiye Sultan ve zevci, sürgünde köhne bir otel odasına sığınarak, meşakkatli bir hayat yaşadılar. Burada yaşlı başlı hâliyle ayakta zar zor durduğu halde, küçücük bir mutfak tezgâhında ellerine geçen az nevale ile yemek pişirdiğini görenlerin yüreği burkulurdu.

Zekiye Sultan, 13 Temmuz 1950 tarihinde Pau'da 78 yaşında vefat etti. Sürgün hayatı 26 sene sürmüştü. Sultan Hamid kızlarının en dindarlarından olan Zekiye Sultan, cenâzesinin bir Müslüman memleketine defnini vasiyet etmişti. Naaşı tahnit edilerek, memlekete götürülmek ümidiyle yıllarca bir kilisenin bodrumunda kaldı. İki sene sonra Şubat 1952'de Damad Bey de vefat etti. Kâhire'de evli bulunan hayattaki yegâne çocukları Fatma Âliye Hanımsultan, anne ve babasının cenâzelerini memlekete getirmek istedi ama buna muvaffak olamadı. Kilise idaresi, cenâzeleri nereye atmıştır, kim bilir!

• Elinde avcundakini satın tüketen Sultan (2. Abdülhamid Han'ın kızı) Ayşe Hanımsultan, "Allah sabredenlerle beraberdir" (*Bakara Sûresi:153*) mealindeki «إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ» âyet-i kerîmesini eliyle işler, oğlu bunları geceleri sokaklarda satardı.

• Sultan 2. Abdülhamid'in tahta çıktığı sene doğduğu için "Cülûs Kızım" dediği Naime Sultan sürgün hayatındayken 1943 yılında Alman işgali ile Nazi toplama kampına götürüldü. Çamur ve pislik içinde bu kampta hastalanan Naime Sultan tifodan vefat etti.

• (2. Abdülhamid Han'ın torunu) Mehmed Orhan Efendi Beyrut-Şam arasında taksicilik, sonra Paris'te Amerikan askerî mezarlığında bekçilik yaptı.

• (2. Abdülhamid Han'ın torunu) Fatma Âliye Hanımsultan sürgünden sonra 1952'de yurda dönünce İstanbul'da Tünel başındaki Narmanlı Yurdu'nun altında Vehbi Bilimer'in tahsis ettiği penceresiz karanlık bir bodrum odasında zaruret ve mahrumiyet içinde yaşadı.

Kadir Mısıroğlu anlatıyor: “Fatma Âliye Hanımsultan'ın döndüğünü ve zaruret içinde yaşadığını haber aldık. Yıllarca çöp tenekelerinden topladığı kuru ekmek parçaları ile karnını doyuruyordu. Üç arkadaş bir zarfa 500 lira koyduk. Narmanlı Han'ın alt katında bir penceresiz oda. Çakmak çakararak kapıyı bulduk. Bir meyve sandığı ters çevrilmiş, üzerine gazete örtülerek komodin yapılmış, üzerinde bir elbise fırçası ve bir el aynası duruyordu. Duvarlarda çiviler çakılmış, üzerine bir iki elbise asılmıştı. Oturacak bir sandalye bile yoktu. ‘Size bir mektup getirdik’ dedik ve ağlayarak verdik. Hanımsultan, sonradan Mihrişah Sultan'a bu hâdiseyi anlatıp ‘Ben bu millete hakkımı helâl ettim. Demek bizi hâlâ sevenler var’ demiştir.”

• En son vefat eden padişah çocuğu olan (2. Abdülhamid Han'ın kızı) Şâdiye Sultan sürgünden sonra 1952'de yurda döndü.

Şâdiye Sultan'ın İstanbul'daki hayatı, gurbet-tekinden de fena idi. Şekerci Ali Muhiddin Hacıbekir'in Cihangir'de tahsis ettiği iki odalı bir apartman dairesinde mahrumiyet içinde yaşadı. İhtiyaçlarını evin etrafındaki dükkânlardan Hacıbekir'in hesabına karşılardı. Zamanla yaşlandı, elden ayaktan düştü. İnsafı bir komşu arada uğrar; çay veya çorba yapıp Sultan Efendi'ye içirirdi.

Bu konuda Şevket Eygi şöyle anlatmıştır: “Sultanı ziyarete gittiğimde, eski saraylılardan ziyarete gelenler olurdu. Sultan, parası olmadığı halde, sarayda alıştığı gibi ellerine üç-beş kuruş sıkıştırmayı ihmal etmezdi. ‘Hükümete istida verip, vaktiyle ordunun başkumandam olan Sultan Hamid'in kızımı. Muhtaç vaziyetteyim. Yetim maaşı bağlanmasını rica ederim dediğim halde, reddedildi’ dedi.”

Üstad Kadir Mısıroğlu da şöyle anlatıyor: “Sultan'ı ziyarete gittiğimde bir karyolada yatıyordu. Yan taraftaki apartmanın kapıcısının kendisine baktığını, bir tas çorba getirirse içtiğini; getirmezse aç kaldığını anlat-

tı. Demir bir karyola, kırık bir sandalye ve yerde bir yırtık ilimden başka eşyası yoktu. Duvarda babasının resmi asılıydı. Beş parası olmadığı halde ‘Bugün birisi gelse ve dese ki, ‘Şâdiye! Yarına çıkmayacaksın, bu gece vefat edeceksin’ neyim varsa hediye ederim.’ dedi.”

Vaziyeti Üstad Kadir Mısıroğlu'ndan öğrenen Dârülaceze müdürü Hilmi Şener, yatağa esir, gözleri görmeyen, kulakları işitmeyen Sultan Efendi'yi evinde ziyaret etti ve kendisini babası Sultan Abdülhamid'in yaptırdığı Dârülaceze'ye yerleştirmeyi teklif etti. Ancak haysiyetine düşkün Sultan Efendi, bundan müteessir oldu. Bir müddet sonra da vefat etti.

• Sultan Abdülmecid'in kızı Seniha Sultan sürgün edilirken 73 yaşında olup, hânedanın en yaşlı âzâsı idi.

Sürgünde oğullarından hayır görmeyince San Remo'ya giderek biraderi Sultan Vahîdeddin'e sığındı. Burada padişahın ablası sıfatıyla itibar gördü ve kendisine güzel bir oda tahsis edildi. **Ancak 1926'da Sultan Vahîdeddin'in vefatı üzerine sokakta kaldı.**

Parklarda yatıp kalkmaya başladı; bir yaşlı kadının hâline bakıp acıyanların yardımıyla yaşadı. Neyse ki, mevsim kış değildi. Hâlinden haberdar olanlar, oğlu Lütfullah Bey'e haber gönderdiler. Apar topar Paris'ten gelen Lütfullah Bey, kendisi de sefil bir vaziyette olduğu için, annesini evine kabul etmesi için Nice'teki Abdülmecid Efendi'ye yalvardı. Sabiha Sultan da halası için kayınpederine gözyaşları içinde ricâcı olunca, Seniha Sultan, amcazâdesi Abdülmecid Efendi'nin evine sığındı. Burada, Sultan Vahîdeddin'in villasındaki gibi büyük bir odaya değil, çatı katında, küçücük bir odaya tıklandı. Ama günlerdir yıldızları yorgan yapıp parklarda geceleyen Seniha Sultan, sıcak bir yuva ve altında bir somya bulmaktan buruk da olsa memnundu.

Sultan Mecid'in en uzun ömür süren evlâdı Seniha Sultan, 15 Eylül 1931'de Abdülmecid Efendi'nin evinde, Villa Carabacel'deki sığınağında, meşakkatli hayatını tamamladı. 80 yaşında idi. Sürgüne 7 sene dayanabilmişti. Ancak Nice'te Müslüman mezarlığı yoktu. Cenâzeyi Müslüman bir memlekete nakletmek için de çok para gerekiyordu. **Sultan'ın naaşı en ucuz**

tarifeden tahnit edilip, morga kondu. Ancak morgun 50 frank olan günlük ücretini ödemek de bir meseleydi. Şehzâde Osman Fuad Efendi, hânedan mirası için mukavele yaptıkları “Jefferson Cohn et Ranz” şirketinin bu ücreti ödemesini temin etti. Seniha Sultan’ın cenâzesi, gemiyle Şam’a götürülüp, Süleymaniyye Câmii hazîresine defnolundu. Ne kadar acıdır ki, “Osmanlıların hakanı ve Müslümanların halifesi Sultan Abdülmecid”in 80’e yakın yaşında sürgüne gönderilen ve sefâlet içinde ölen kızının cenâzesine, bir gayrimüslim şirket sahip çıkmış oluyordu.

- Memlekette iken otomobil sürmeyi öğrenen Nâzım Efendi (Sultan Reşad’ın torunu), Beyrut-Bağdad arasında taksicilik yaptı.

- Mediha Sultan’ın torunu Hadice Sâmi de bu sıkıntılar sebebiyle pencereden atlamak suretiyle hayatına son verdi.

- İki kızı ile beraber çok büyük bir sefâlete düşen Ârife Kadriye Sultan acılarına dayanabilmek için morfine alıştı ve kısa bir müddet sonra vefat etti.

- Nice’te elindeki avucundaki biten Fehime Sultan vereme yakalandı. Sâdık bir zenci câriyesi, geceleri sokaklarda dolaşarak topladığı üç-beş frankla efendisine bir çorba kaynatabilmişse de, Sultan hayata veda ederek dünya acılarından kurtulmuştur.

- Burhâneddin Cem (Sultan Abdülmecid’in torunu) vatandaş olabilmek için girdiği Amerikan ordusunda 22 sene vazife yaptı.

- Ali Vâsıb Efendi (5. Murad torunu) İskenderiye’de saray biletçisi, ardından nâzır (müze müdürü) olarak çalıştı.

- (5. Murad’ın kızı olan) Fehime Sultan’ın zevci Mahmud Behçet Bey, Nice’te dondurma satardı.

- Bir tek Şehzâde Burhâneddin Efendi (2. Abdülhamid Han’ın oğlu), petrol şirketinde iş bulmuş, o ve oğulları bu sayede müreffeh yaşamıştır.

- Nâciye Sultan hatıralarında diyor ki: “İrkan kendi halklarına yabancı başka hânedanlar, böyle bir ihtimali (sürgünü) düşünerek, memleket dışında ihtiyaçlarını sağlayacak tedbirleri almış olabilirlerdi. Biz ise hâriçte ihtiyat parası bulundurmaya hiçbir zaman aklımızdan geçirmemiştik. Çıkarken süratle tasfiye ettiğimiz

menkul ve gayri menkullerimizden elimize ne geçti ise, onunla gurbette yaşamaya başlamıştık. Yabancı bir muhitte, yabancı dil konuşan insanlar arasında hayatın tecrübesizlikleri içinde pek çoğumuz elinde olan biteni ile idare edemedi. Başlangıçta hesapsız, kaygısız bir hayat sürenlerimiz oldu ise de, zamanla maddî sıkıntılar baş gösterdi. İşte o zaman şaşırınlar çok oldu. Seneler geçtikçe aramızda yer yer sefâletler, felâketler bütün çıplaklığı ile görülmeye başladı. Bunları yabancılara göstermemeye son derece dikkat ettiğimizden, aramızda bile bazen böyle hâdiselerden geç haberdar oluyor ve birbirimize yardım etmekte gecikiyorduk.

Son senelerde hastalığına ilaç parası bulamayan yaşlılarımız oldu. Maddî kıymeti olabilecek her şeyi elden çıkardıktan sonra, kış ortasında yiyecek tedârik edebilmek için sırtındaki paltonunu satıp, bu yüzden zâtürre olup hayata gözlerini yumanlarımız da çoktu.

Viran bir köşede sefâletini kendi akrabalarına dahi göstermeyi zül sayan sessiz sedâsız, şikâyetsiz ölüp de cenâzeleri mahallî belediyelerin fukaraya ayırdığı tahsisatla kaldırılıp, umumî mezarlara isimsiz ve hüviyetleri belli olmadan gömülenlerimiz oldu. Bunları şikâyet olsun diye söylemiyorum. Memleketin, vatanın selâmeti için verilmiş nice kurbanlar arasında Osmanoğulları’nın da küçük bir hissesi olduğunu belirtmek istiyorum.”

ÖLMEKLE DERT BİTMİYOR Kİ!

Hânedan fertlerinin gurbet hayatı meşakkatlerle dolu olduğu gibi, vefatlarından sonra da sıkıntılar kendilerini takibe devam etmiştir. Ekserisi Avrupa’da yaşayan hânedan mensupları vefat ettiğinde, dînî kâideler çerçevesinde hazırlanıp defni hep bir mesele olmuştur. Bazen cenâzeyi teşhiz edip namazını kılacak iki-üç Müslüman bulmak bile zor olmuştur. Bir Müslüman mezarlığına defnetmek çoğu zaman mümkün olmamıştır. Bazılarının namazı limandan temin edilen birkaç Afrikalı Müslüman eşliğinde kılınmış, bazıları gayrimüslim kabristanına defnedilmiştir. Kimsesizler mezarlığına gömülenlerin kabri bile belli değildir.

- Mesela Sultan Abdülhamid’in oğullarından Digne şehrinde bir parkta açlıktan ölmüş halde bulunan Ahmed Efendi’nin kabri böyledir. Bu da sürgündeki hânedanın, hayatındaki hazin tablolardan birisini teşkil eder.

• 1994'te vefat edip Nice kabristanına gömülen (Sultan 2. Abülhamid'in torunu) **Mehmed Orhan Efendi'nin kabri, belediye mevzuatı gereği 6 ayda bir ödenmesi gereken 200 euroluk teminat ödenemediği için, 2000 senesinde açılarak kemikleri umumi bir çukura atılmıştır.**

Sağlığında kendisine revâ görülenlerin yanında, şehzâdenin naaşının başına gelenler hiç mesabesinde olmakla beraber, bir ibret levhası teşkil eder. Padişahlık devam etseydi, Sultan 2. Orhan adıyla Osmanlı tahtına oturacak şehzâdenin, bugün dünyada bir kabri bile yoktur.

• Halife Abdülmecid Efendi 1944'te Paris'te vefat edince, kızı Dürrişehvar Sultan, babasını Türkiye'ye defnetmek için çok uğraşmış; diplomatik pasaportuyla birkaç defa Ankara'ya giderek devlet ricali ile görüşmüştür. Ancak bunlardan bir netice elde edilememiştir. Senelerce Paris Câmii bodrumunda bekletilen cenâze, 30 Mart 1954 tarihinde Medine-i Münevvere'ye götürülerek bir akşam alacakaranlıkta Cennetü'l-Bakî'ye defnedilmiştir. Hicaz'a hâkim olan Suud Krallığı'nın mensup bulunduğu Vehhâbî inancına göre kabir yaptırmak câiz olmadığı için, son halifenin kabri de bugün belli değildir.

Avrupa'da vefat eden hânedan mensuplarının en büyük korkusu, dînî prensipler çerçevesinde defnedilme imkânını bulamamak idi. Paris'te vefat eden hânedan mensupları, Saint-Denis semtinde Faslı Müslümanlara mahsus Bobigny kabristanına defnolunmuştur. Ayşe Sultan'ın zevci Damad Mehmed Ali Bey, 1937'de Paris'te vefat edip bu mezarlığa defnedilen ilk Türk oldu. Nice'teki umumi kabristanda da hânedana ait mezarlar vardır.

• Sultan Abdülaziz'in torunu Ahmed Tevhid Efendi, 1966'da Beyrut'ta vefat etti. Naaşı kimsenin haberi olmadan ortada kaldı ve taaffün etmeye (bozulmaya) başladı. Defne gelen kardeşi Mahmud Şevket Efendi'nin teessürünü gören bir Fransız ailesi, defin masrafları için 15 bin frank teklif ettiyse de, Şehzade teşekkürle kabul edemeyeceğini bildirdi.

Mahmud Şevket Efendi anlattı: “Merhum Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi Mısır'da vefat ettiğinde üzölmüş, ağlamıştık. Meğer o

ne mesud ölümmüş! O zaman biz bunu anlayamadık. Çünkü biz de Mısır'da yaşıyorduk. O son yolculuğa Türk çocuklarının elleri üstünde taşınan, Türk bayrağına sarılı bir tabutla çıkmak... Mezara tekbirler, tehlillerle konulmak... Müslüman bir beldede, bir Müslüman mezarlığına gömülmek... Peki ben burada (Güney Fransa) ölürsem ne olacak biliyor musunuz? Bir kere cenâzemi yıkayan bulunmayacak! Burada bir tek Müslüman bulunmaz. Cesedim çan sesleriyle kaldırılıp, bir Hristiyan mezarlığına defnedilir. Off! Aman Allahım çıldıracağım.” Gerçekten de böyle oldu. Cenâzeyi kızı Nermin Sultan yıkadı. Gerisi korktuğu gibi oldu.

Halife ve bazı hânedan âza ve mensubu da, ellerindeki avuçlarındaki serveti idareli kullanarak veya eş-dostun yardımı ile vasat bir hayat yaşama imkânı bulmuşlardır. Onun dışındakiler ümitsizce bir sefâlet içinde yaşamışlardır.

Sultan Abdülaziz'in oğlu Şehzâde Seyfeddin Efendi'nin, Hindistan'daki Müslüman hükümdarlardan Radhanpur Nevvâbı'na 6 Mart 1926'da Nice'ten yazarak yardım istediği mektuptaki şu ifadeler, bu içler acısı vaziyeti gözler önüne sermektedir:

“Maîşetimizi karşılamamız için hiçbir teminat verilmeden memleketimizden hudut hârici edildik. Hususi mülkümüze el konuldu. Ailemiz ve biz, Avrupa'da neredeyse dilenci hâline geldik. Ecdadımız haşmetli hükümdarlardı ve asırlarca İslâm'ın şanını muhafazaya çalışmışlardı. Onların torunları olarak bizlerin, her ne kadar hata bizden kaynaklanmıyorsa da, önde gelen Müslüman büyükleri ve ileri gelenlerinden yardım istemeye mecbur olmamız, talihin acı bir cilvesidir...” (Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci, *Sürgündeki Hanedan*, sh:101-340; 495-498)

Hânedânın sürgünde çektiği sıkıntıları, birer ibret vesikası olarak bizlere aktaran ve sahasında bu konuda kaleme alınmış ilk eser olan “Osmanoğullarının Dramı” adlı kitabından dolayı Üstad Kadir Mısıroğlu'na ve yine bu mevzuda çok güzel bir araştırma eseri yayınlayan, bizim de kendi kitabından size alıntılar yaptığımız ve yazılarından istifade ettiğimiz Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci hocamıza teşekkür eder, Allâh-u Te'âlâ'dan kendilerine uzun ömürler ve daha nice faydalı eserleri kaleme almaya muvaffakiyetler niyaz ederiz. Âmîn!

Tuana NAMAZ ÖĞRENIYORUM SETİ

- 1- Abdest Almayı Öğreniyorum
- 2- Sabah Namazı'nı Kılıyorum
- 3- Öğle Namazı'nı Kılıyorum
- 4- İkinci Namazı'nı Kılıyorum
- 5- Akşam Namazı'nı Kılıyorum
- 6- Yatsı Namazı'nı Kılıyorum

Tamamı
RENKLİ RESİMLİ

6
KİTAP

Her rekât resimli ve ayrıntılı anlatımlı
Abdest ve Namaz sonrası okunacak dualar
Her vaktin namaz cetveli.

KARTON
ÇANTALI

Mahmud Efendi Hazretleri'nin KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

• Ey Türkiye! Sen de orucu, namazı bırakırsan, diskotekleri, gazinoları şenlendirirsen, câmileri, zikirhâneleri boş bırakırsan, bu düşman belası sana da gelir.

• Türkiye uyuyan bir aslan!

• Türk milleti kabiliyetlidir.

• Askere gidenler illa **Allâh** rızası için gitsinler ve giderken de şöyle niyet etsinler “Ben askere nice canları, namusları korumak için, vatanımı, İslâmiyet’i müdafaa etmek için gidiyorum.”

• İç karışıklıklar günden güne alevleniyor. Türkiye’ye eğer bir şey olmuyorsa sizin çarşaflarınız yüzünden! Ama severek giyeceksiniz. Bazıları var: “Bir yasak olsaydı da çıkarsaydık” derler.

• Nefis insana kötü söyletmek ister, kötü şeyler dinletmek ister. Nefsin dediklerini dememeli veya dinlememelidir. Eğer **Mevlâ Teâlâ**’ya gitmek istiyorsak yılanın başına basıldığı gibi biz de nefs-i emmâreye basalım. Yılan yakalanınca beynine vurulur, niçin? Bütün vücudunu oradan idare ediyor da onun için. Ayaklarıyla nefsinin başına basmazsan **Hakk**’a gidemezsin.

• Bir gün **Nakşibend Hazretleri** arkadaşlarıyla yürüyordu. Onların birinin kalbinden geçti ki; “Biz buna bu kadar kıymet veririz ama bundan şimdiye kadar hiç bir keramet görmüş değiliz. O zaman **Nakşibend Hazretleri** ona dönüp buyurdular ki: “Bu kadar günahımızla beraber yeryüzünde batmadan yürüyoruz bundan büyük keramet olur mu?!”

Bu büyükleri unutma, onlara iyi geçin, sadık ol, onların tarafına tükürme, ayak uzatma, arka çevirme, aleyhlerinde bir şey düşünme, onlardan ayrılma. Yâ **Rabbi!** Bizi onlardan ayırma.

• **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*)e yardım etmek lazım arkadaşlar, onun sünnetine yardım etmek lazım arkadaşlar. Bu zamanda sünnet düşmanları çoğaldı.

• **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) bir gün bineğine bindi. **Abdullâh ibni Abbâs** (*Radiyallâhu Anhümâ*) daha çocuğu, onu da arkasına bindirdi ve “**Ey çocuk! Ben sana bir takım kelimeler öğreteceğim, iyi dinle! Sen Allâh'ı(n) dinini) koru ki Allâh da seni korusun...**” diye ona bir takım kelimeler öğretti.

Biz olsak çocuğu çimdikleriz, güldürürüz, oynatırız. **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimizin** derdini gördük, herkese hatta çocuklara dahi dini anlatıyor.

Bizler küçük bir çocuk görsek ona “Gıdı gıdı” filan eder eğlendirmeye çalışırız. **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) **Efendimiz** ise büyük bir ciddiyetle ufak bir çocuğa dahi dini tebliğ ediyor. Ağzımız hayrı söyleme hususunda durmasın. **Allâh-u Teâlâ** bu ağzı bize niye verdi? Sırf yemek yiyelim diye mi verdi?! Bizim ağzımız değirmen mi?!

• **Rasûlüllâh** (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) şöyle buyurmuştur:

«الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ.»

“**Âlimler peygamberlerin varisleridir.**” (*İbnü Hıbbân, es-Sahîh, no:88, 1/289*)

Bu hadîs-i şerîfin sırrınca **Hazreti Ebû Bekr** (*Radiyallâhu Anh*) okudu, daha sonra **Hazreti Ömer, Hazreti Osman, Hazreti Ali** (*Radiyallâhu Anhüm*) okudu, böyle sürüp geldi. İyi düşünelim Kur’ân-ı Kerim’i bilip de öğretmeyenlerin hallerini.

Artık peygamber gelmeyecek, peki nereye müracaat edilecek?

«عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَأَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ.»

“**Benim ümmetimin âlimleri Benîs-râil’in peygamberleri gibidirler.**” sırrınca âlimlere başvurulacak. Erkek olsun kadın olsun, okuyacak ve okutacaklar. Erkekler de emr-i bi’l-mâruf yapacak, kadınlar da.

• Bir rivayete göre **Allâh-u Teâlâ** meleklerle, içerisinde on sekiz bin âlim bulunan bir karyenin helak edilmesini emreder. Melekler: “Yâ **Rabbi!** Hikmetinden sual olunmaz lakin orada peygamberler gibi ibadet eden on sekiz bin âlim var onlar ne olacak?” diye sorarlar.

Bunun üzerine **Mevlâ Teâlâ**: “Benim şeriatım kırılıyor, eziliyor fakat onlar dudaklarını sallamıyorlar. Ne yapayım ben bu adamların amelini?!” buyurur. Ey Müslümanlar! İbadet etmemize aldanmayalım, yerli yerinde iş yapalım. Bugün Kur’ân-ı Kerim’i kurtarma zamanıdır. Kur’ân batırılmaya çalışılıyor.

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

**HZ. SA'D İBNI
EBÎ VAKKAS**
(Radiyallâhu Anh)

4.BÖLÜM

Kadisiye Savaşı'nda Müslümanlar büyük bir zafer kazandılar. Daha sonra İslâm Ordusu Medayin şehrine kolayca girerek burayı fethetti. Ve büyük ganimetler elde edildi. Kisra'nın sarayları ve hazineleri müslümanların eline geçti.

Hz. Ömer (Radiyallahü anh) Müslümanların bu muvaffakiyetine çok sevindi. Hele Sa'd ibin Ebî Vakkas (Radiyallahü anh)'ın, ganimet olarak elde edilen İran Şahının zengin hazinesini, vakit geçirmeden Medine'ye göndermesi Hz Ömer'in takdirini kazandı.

Sa'd ibin Ebî Vakkas uyguladığı askerî strateji ve gösterdiği kahramanlıklarla İslâm tarihinin önde gelen komutanları arasında yer almıştır.

Sa'd ibin Ebî Vakkas (Radiyallahü anh) Kadisiye Savaşı galibiyetinden sonra Medâyin'e yerleşerek, fethedilen toprakların idârî yapısını oluşturmaya çalıştı. Fakat Medâyin'in havası, askerlerine pek yaramadı ve sıhhatlerini olumsuz yönde etkiledi. Bu durum Hz. Ömer (Radiyallahü anh)'a bildirilince, O da Sa'd bin Ebî Vakkas'a bir mektup yazarak bundan sonra ne yapılması gerektiği konusunda malumat verip, yeni bir şehir inşa etmesini emretti.

Sa'd ibin Ebî Vakkas bu emri alır almaz, kısa zamanda **"Kûfe"** şehrini imar etti. Yerleşime ve ordunun askerî stratejisine uygun bir konumda olan Kûfe, büyük gayretler neticesinde ordugâh şehir haline getirildi. Ve Hz. Ömer, Hz. Sa'd'ı inşa ettiği Kûfe Şehri'ne vali olarak tayin etti.

Sa'd ibin Ebî Vakkas iyi bir idareciydi. Kısa zamanda Kûfe'lilere kendisini sevdirdi. Orada yöneticilik yaptığı süre içerisinde ahalisine adaletle ve şefkatle davrandı, bölge halkının haklarını titizlikle koruyup gözetti.

SİYASETTEN UZAK DURDU

Hz. Ömer (Radiyallahü anh), kendisinden sonra halife seçimini gerçekleştirmek için altı kişilik bir şûra oluşturmuştu. Sa'd bin Ebî Vakkas'da bunlar arasındaydı. Hz. Ömer'in vefatından sonra halife tayini için müzâkereler başladığı zaman, Hz. Sa'd, Abdurrahman b. Avf (Radiyallahü anh)'ın lehine adaylıktan çekildiğini açıkladı.

Hz. Osman (Radiyallahü anh)'ın halife seçilmesinden sonra, O'nun döneminde de yönetimden uzak kaldı. Medine yakınlarındaki **"Akik Vadi"**sinde bulunan çorak bir araziye satın alarak ihya etti ve oraya yerleşip çiftçilikle ve ziraatle meşgul oldu. O fitne ve kargaşa dönemlerinde tamamen tarafsız kalmış ve hiçbir tarafla teşriki mesai de dahi bulunmamıştı.

Hazreti Ali (Radiyallahü anh), Sa'd bin Ebî Vakkas'ın bu durumunu tasvip ettiğini beyan sadedinde:

- **Sa'd ile İbni Ömer iyi hareket ettiler"** diyerek övmüştür.

Sa'd ibin Ebî Vakkas (Radiyallahü anh), Hz. Osman (Radiyallahü anh)'ın şehid edilmesiyle başlayan bir takım fitne ve ihtilaflardan tamamen uzak kalmaya gayret etti. Zira O, müslümanlar arasında kan dökülmesinden çok rahatsızdı. Taraflardan kendisine gelen teklifleri geri çeviriyordu. O, ümmetin üzerinde anlaştığı bir halife ortaya çıkıncaya kadar kendisine gelinmemesini ve bu konudan kesinlikle bahsedilmemesini istemişti. Hatta kendisine gelenlere şöyle demişti:

- **Bana iki gözü, dili ve iki dudağı olan ve; 'şu kâfirdir, şu mü'mindir' diyen bir kılıç getirilinceye kadar asla kimseyle savaşmam!..**

Sa'd ibin Ebî Vakkas (*Radiyallahü anh*), güçlü bir kişiliğe ve halk arasında siyasî desteğe sahip olmasına rağmen, riyâset çekişmelerinin içine girmekten ömrünün son günlerine kadar kaçınmıştır.

Sa'd ibin Ebî Vakkas (*Radiyallahü anh*), Peygamberimizin duasına mazhar olduğu için duası kabul edilen birisiydi. Uhud Savaşı'nda Efendimiz:

- **Allahım! Sa'd dua ettiği zaman onun duasını kabul et**" diye dua buyurmuştu.

Bundan sonra insanlar Hz. Sa'd'ın bedduasına çarpılmaktan korkar oldular. O'nun iki silahı vardı; "mızrağı" ve "duası"

Her nasılsa kendini bilmez birisi, Hz. Sa'd'a iftira etti. Onun ganimet mallarını dağıtırken adaletli davranmadığıyla alakalı ileri-geri bazı laflar etti. Tabi bu sözler Hz. Ömer'in kulağına kadar gitti. Meseleyi araştırıp tetkik ettirince, bunun bir iftira olduğu açığa çıktı. Fakat bu durum, Cennetle müjdelenen bu büyük sahabenin çok ağırına gitti. Ellerini Dergâh-ı İlahiye'ye kaldırdı ve:

- **Ey Allah'ım! Bu kulun yalan söylüyorsa ömrünü uzat, fakirliğini artır, sıkıntılara uğrat! diye beddua etti.**

Bu hadisenin üzerinden çok fazla bir zaman geçmemişti ki, bedduaya uğrayan adam herkesin gülüp eğlendiği hakir bir duruma düştü. Gözü görmez oldu ve sıkıntılara maruz kaldı.

Hz. Sa'd bütün güzel vasıfları şahsında toplamış, mümtaz bir insandı. Yanında hiç kimsenin çekiştirilmesine razı olmaz, hemen o şahsı sustururdu. Bir keresinde Hâlid b. Velid (*Radiyallahü anh*) ile aralarında bir tartışma olmuştu. Ziyaretine gelen kişi de, Hz. Hâlid'in aleyhinde konuşmak isteyince müdahale etti:

- **O kadar ileri gitme! Onunla aramızda geçen tartışma yollarımızı ayırmaz. Onun hakkında, senin söylediklerini tasdik etmemi gerektirmez,** diyerek tepki gösterdi.

Ashabın en cesur ve kahramanlarından olan, Hz. Sad, 270 hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Şayet O, Rasûlullah'dan bir rivayette bulundu mu, artık o meseleyi bir başkasına sormazlardı.

Rivayet ettiği hadislerden biri şudur:

"Müminin hâline hayret ediyorum! Bir iyilikle karşılaşsa Allah'a hamd ve şükreder. Bir musibetle karşılaştığında da hamd ve sabreder. Böylece her işinde sevap kazanır. Hatta hanımının ağzına koyduğu lokmadan dahi sevaba erer."

Sa'd ibin Ebî Vakkas Allah'ın takdir ettiği her şeyin, zahiren çirkin de olsa netice itibarıyla güzel olduğuna inanırdı. Kadere teslim olmuştu. Çok cömert olup, sadeliği severdi. Allah korkusundan çok ağlardı. Ömrünün sonlarına doğru gözleri görmez olmuştu.

Ziyaretine gelen biri:

- Sen, duası kabul edilen birisin. Kendin için de dua etsen ve gözlerin açılma mı? diye sordu. Hz. Sa'd teslimiyet içerisinde şu cevabı verdi:

- **Cenâb-ı Hakk'ın benim hakkımdaki takdiri, gözlerimin görmesinden daha iyidir!**

Sa'd ibin Ebî Vakkas (*Radiyallahü anh*) Hicret'in 55. yılında ikâmet etmekte olduğu Medine yakınlarındaki Akik Vadisi'nde vefat etti. Baş oğlunun dizlerinde iken, oğlunun ağladığını görünce; "Ağlama oğul Allah bana azab etmez. Ben cennet ehli bendim" dedikten bir müddet sonra, Rahmeti rahmana kavuştu. Onun vefatı, bütün Müslümanları büyük bir üzüntüye sevk etti.

Cenazesi Medine'ye getirilerek, vasiyeti üzerine Bedir Savaşı'nda giydiği yıpranmış cübbesi ile kefenlenip Mescid-i Nebi de kılınan cenaze namazından sonra, Bâkî Mezarlığı'na defnedildi.

Cenaze namazını Emevilerin Medine valisi Mervan b. Hakem kıldırdı. Rasûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in hanımları da cenaze namazına iştirak ettiler.

Sa'd ibin Ebî Vakkas gerek Aşere-i Mübeşşere'den, gerekse muhâcirlerden en son vefat eden kişidir.

Allah ondan razı olsun!

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKİH KURULU

DİLENCİLİK YAPMAYA DAİR

Allah Teâlâ'ya hamd, Resulüne, al ve ashabına salat-u selam olsun...

İmam Muhammed (Allah ona rahmet etsin) kitabının “kazanç” bahsinde şöyle der: İnsanlar, dışarı çıkıp ihtiyaçlarını gideremeyecek durumda olan muhtaç kişilerin ihtiyaçlarını gidermekle sorumludurlar. Bunu yapmak onlara farz kılınmıştır. Bu mesele üç fasılda ele alınmaktadır.

1) İhtiyaç sahibi, evinden çıkamayacak derecede rahatsızsa, onun bu halini bilenlere “bedenin kuvvet kazanıp ibadetlerini yerine getirme imkânına kavuşacağı miktar” ihtiyaçlarını temin etmeleri gerekir. Bu halini bilenler bir şey temin etmezler, o da çıkamadığından ölecek olursa hepsi günahkâr olur. Keza; halini bilenlerin yemek temin etme imkânları bulunmuyorsa bu hali, yemek temin edebilecek kişilere haber vermelidirler. Haber vermezler de ihtiyaç sahibi ölürse yine günahkâr olurlar. Bir kısmının vazifeyi yerine getirmesiyle diğerlerinden sorumluluk düşer.

2) İhtiyaç sahibi evden çıkabiliyor fakat kazanç temin edemiyorsa evden çıkması gerekir. Onun bu halini bilen kişiler, zimmetlerinde ödemekle yükümlü oldukları zekât gibi mali ibadetleri bulunuyorsa vacip olarak ona verirler. İhtiyaç sahibi, dışarı çıkabildiği gibi çalışıp ihtiyaçlarını giderecek kadar kazanç sağlayabiliyorsa insanlardan bir takım şeyler istemesi helal olmaz.

3) İhtiyaç sahibi evden çıkabiliyor, kazanç temin edemiyor fakat kapı-kapı dolaşip ihti-

yacını giderebiliyorsa bunu yapması gerekir. Bunu yapmaz da ölürse Allah Teâlâ katında günahkâr olur.

İmam Muhammed’in bu ifadelerinden dilencilik’in meşru olduğu anlaşılmalıdır. Zira maişetini temin etmeye gücü olan kişinin dilencilik yapması kesinlikle caiz değildir.

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ حَمْرَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَاهُ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَسْأَلُ النَّاسَ حَتَّى يَأْتِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ فِي وَجْهِهِ مُرْعَةٌ لَحْمٍ

Hamza b. Abdullah b. Ömer’den rivayete göre Hamza, babasını (Allah onlardan razı olsun) şöyle derken işitmiş; Allah Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem); “**Bazı kimseler kıyamet günü yüzünde bir parça et kalmaksızın huzuru ilahiye ye gelinceye dek dilenmeye devam edecektir.**”^[1]

Hadis-i şeriften de anlaşılacağı üzere ömrünü dilencilikle geçiren kişileri Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) yermiş ve kıyamet gününde bunların yüzünde et kalmayacağını beyan etmiştir.

Hattabî bu hadis-i şerifi şerh ederken şöyle demiştir: Dilencilik yapanlara bu şekilde azap verilmesi cezanın amel cinsinden olması içindir. Zira dilencilik yapan kişi insanlara el açmakla dünyada yüzünü rezil ve zelil etmiştir.

Ebu Hureyre'den yapılan bir rivayete göre Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكْتُرًا فَإِنَّمَا يَسْأَلُ جَمْرًا فَلْيَسْتَقِلْ أَوْ لِيَسْتَكْتِرْ

“Her kim malını çoğaltmak için insanlardan mal isterse, o ancak ve ancak ateş parçası istemiştir. Artık dilerse aza kanaat etsin dilerse de çoğaltmak için istesin”^[2]

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ihtiyacı olmadığı hâlde dilenenlerin mesuliyetini ve hangi hâllerde dilenmenin caiz olabileceğini **Ebu Davut**'un rivayet etmiş olduğu şu hadis-i şerifiyle açıkça ifade etmiştir.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمَ يَسْأَلُهُ فَقَالَ أَمَا فِي بَيْتِكَ شَيْءٌ قَالَ بَلَى جَلَسَ نَلْبَسُ بَعْضَهُ وَنَبْسُطُ بَعْضَهُ وَقَعَبْتُ نَشْرَبُ فِيهِ مِنَ الْمَاءِ. قَالَ اثْنَيْنِ بِهِمَا فَآتَاهُ بِهِمَا فَأَخَذَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ وَقَالَ مَنْ يَشْتَرِي هَذَيْنِ قَالَ رَجُلٌ أَنَا أَخَذَهُمَا بِدَرْهَمٍ. قَالَ مَنْ يَزِيدُ عَلَيَّ دَرْهَمٍ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا قَالَ رَجُلٌ أَنَا أَخَذَهُمَا بِدَرْهَمَيْنِ. فَأَعْطَاهُمَا إِيَّاهُ وَأَخَذَ الدَّرْهَمَيْنِ وَأَعْطَاهُمَا الْأَنْصَارِيَّ وَقَالَ اشْتَرِ بِأَحَدِهِمَا طَعَامًا فَأَنْبِذَهُ إِلَى أَهْلِكَ وَاشْتَرِ بِالْآخَرِ قُدُومًا فَأَتَيْتَنِي بِهِ. فَآتَاهُ بِهِ فَشَدَّ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُوْدًا بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ أَذْهَبَ فَأَحْتَطِبُ وَبِعْ وَلَا أَرَيْتَكَ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا. فَذَهَبَ الرَّجُلُ يَحْتَطِبُ وَيَبِيعُ فَجَاءَ وَقَدْ أَصَابَ عَشْرَةَ دَرَاهِمٍ فَاشْتَرَى بِبَعْضِهَا ثَوْبًا وَبِبَعْضِهَا طَعَامًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ تَجِيءَ الْمَسْأَلَةَ نُكْتَةً فِي وَجْهِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ الْمَسْأَلَةَ لَا تَصْلُحُ إِلَّا لِثَلَاثَةِ لِيذِي فَقَرٍ مُدْقِعٍ أَوْ لِيذِي غُرْمٍ مُفْطَعٍ أَوْ لِيذِي دِمٍ مُوجِعٍ

Enes b. Malik'ten rivayete göre bir gün Peygamber Efendimizin (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) huzurunda Ensar'dan birisi gelerek bir şey istedi. Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ona: **“Evinde bir şey var mıdır?”** diye sual etti.

O adam: **“Evet, Ey Allah'ın Resülü! Bir çulumuz var, bir kısmını altımıza seriyoruz, bir kısmıyla da örtünüyoruz. Bir de su kabımız var, onunla da su içiyoruz”** diye cevap verdi.

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem): **“Öyleyse hemen kalk, çul ve su kabının her ikisini de al, bana getir”** dedi.

O kişi gitti, her ikisini de getirdi. Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem), çul ile su kabını eline aldı, yanındakilere göstererek: **«Şu iki eşyayı satın alacak kimse var mı?»** dedi. Cemaatten bir zat: **“Ben her ikisine bir dirhem veririm.”** dedi.

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) iki ya da üç defa: **“Bir dirhemden fazla veren yok mu?”** diyerek sözünü tekrarladı.

Daha sonra başka biri: **«Ben iki dirheme alırım»** dedi. Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) çulu ve su kabını o zata sattı. İki dirhemi aldı, Ensardan olan o kişiye verdi ve şöyle buyurdu: **“Bu paranın bir dirhemiyle yiyecek bir şeyler al, ailene bırak; bir dirhemiyle de bir balta al, bana getir.”**

O adam gitti, bir balta aldı, geldi. Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) baltaya kendi eliyle bir sap taktı. Sonra da o adama vererek şöyle buyurdu: **“Al bunu git odun kes, topla, sat. Seni on beş gün görmeyeceğim”**

O adam gitti, odun kesti, topladı, sattı. Peygamber Efendimizin (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) huzuruna geldiğinde on beş dirhem kazanmıştı. Bir kısmıyla yiyecek, geri kalanla da yiyecek almıştı. Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) bunun üzerine şöyle buyurdu: **“Şu hâlin, kıyamet günü dilencilikten dolayı yüzünde siyah bir nokta olduğu halde gelmeden daha hayırlıdır. Dilenmek ancak şu üç kişiye caizdir:**

- 1) **Toprağa yapıştıracak fakirliğe uğrayana** (son derece fakir düşene)
- 2) **Altından kalkamayacak kadar borç altına girene**
- 3) **Aralarını bulmak için kan parasını yüklenen kimseye^[3]**

KAYNAKLAR

1. Müslim, kitabı'z-zekât bab; kerahetü'l-mesele
2. Müslim, kitabı'z-zekât bab; kerahetü'l-mesele
3. Ebu Dâvut, kitabı'z-zekât bab: ma tecüzü fihi el-mesele

Güldeste

Mustafa Özşimşekler

BU ÜMMETE VERİLEN İKİ EMAN

Herkesin mutlaka bir derdi ve sıkıntısı vardır. Dertsiz, tasasız insan bulmak pek mümkün değildir. Zira Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem): **“Lâ râhate fiddünya / Dünya rahat yeri değildir”** buyurmuştur.

Fakat günümüz insanına baktığımızda, sıkıntı ve problemler kişileri öylesine kuşatmış, sarıp sarmalamış ki, huzur ve mutluluk gibi kavramlar neredeyse mumla aranır hale gelmiş. Dertler bir değil bin olmuş...

İnsanların yüzünde bir ümitsizlik, bezginlik ve gelecek endişesi hakim. Herkes bir şeylerden dert yanyor, ağlanıp sızlanıyor, halinden şikâyet ediyor...

Hastalık, fakirlik, işsizlik, pahalılık, kazalar, cinayetler, terör... Daha kim bilir ne dertler ve sıkıntılar...

“Acaba bu sıkıntıların müsebbibi kim?” diye sorsak, herkes kendince mutlaka bir suçlu bulur. Fakat kimse suçu kendinde görmez, çünkü herkes süttten çıkmış ak kaşıktır. Aslında bütün problem de işte buradadır.

Halbuki hatasız ve kusursuz olmak mümkün değildir. Zira:

“İnsan hata etmek ve unutmaktan mürekkeptir.” buyrulmuştur. Hiçbir eksiği ve noksanı bulunmayan ancak Yüce Allah’tır.

Ayrıca; “şu şöyle yaptı, bu böyle etti” diye milletin kusur ve ayıplarını sayıp dökmek, mevcut olan problemleri ve sıkıntıları çözmeyeceği ortadadır. Oysa herkes kendisine şöyle bi çeki düzen verip özeleştiride bulunsa; **“başkalarının yapmadıklarını değil de, kendimizin ne yapması gerektiğine”** kafa yorsa, öyle zannediyorum ki, o zaman epeyce bi mesafe kat etmiş olacağız.

BAŞIMIZA GELEN BELA VE MUSİBETLERİN SEBEBİ

Kuran-ı Kerime baktığımızda, kişilerin veya toplumların başlarına gelen sıkıntı ve musibetlerin, kendi hata ve günahlarından kaynaklandığını görürüz. Hatta **Mevla Te’âlâ** bir ayet-i kerimede, başımıza gelen musibetlerin sebebini:

“Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz (günahlar) sebebiyledir.” (Şûrâ: 30) şeklinde açıkça beyan etmiştir.

Kur’an-ı kerim’de bununla alakalı pek çok misaller vardır. Meselâ Adem (Aleyhisselam)’ın cennetten çıkarılması;

Malumunuz insanlığın atası olan Hz. Adem’i ve eşi Havva anamızın, **Allah-u Te’âlâ** hazretleri cennette yarattı. Ve şöyle buyurdu:

“Ey Adem! Sen ve eşin beraberce cennete yerleşin de, ikiniz de dilediğiniz yerden yiyin. (Ancak) şu ağaca yaklaşmayın. Sonra ikiniz de nefsinde zulmedenlerden olursunuz.” (Bakara: 35)

Lakin şeytanın da iğvasıyla **Mevla Te’âlâ**’nın yasak ettiği o ağaçtan yediler. Tabi yasaklanan ağaçtan yediklerinde, üzerlerinden cennet libasları sıyrıldı ve avret yerleri meydana çıktı.

Mahcup oldular, avret yerlerini kapatmak için cennetteki incir ağacının yapraklarını örttüler. Bunun üzerine Mevlâ Te’âlâ, işledikleri zelle sebebiyle onları cennetten çıkardı.

Demek ki; cennette yaşarken hiçbir derdi ve sıkıntısı olmayan Adem (*Aleyhisselam*), **Mevla Te'âlâ'nın** yasağını ihlâl edip o ağaçtan yiyince, sonsuz nimetlerden mahrum oldu ve eşiyile birlikte cennetten çıkarıldı.

Yani başlarına gelen bu durum Kendi hataları sebebiyle tahakkuk etti.

Tabi Adem (*Aleyhisselam*) hatasını hemen anladı ve Allah'a yalvarıp, derhal tövbe ve istiğfar etti. **Allah-u Te'âlâ'a** da tövbesini kabul etti. Nitekim ayet-i kerimede şöyle buyruluyor:

“Derken Âdem (*Aleyhisselam*), Rabbinden birtakım kelimeler aldı (ve Rabbine yalvarıp tövbe etti) Allah tövbesini kabul etti. Şüphe yok ki O, tövbeleri kabul eden ve merhameti bol olandır.” (*Bakara: 37*)

Yine bununla alakalı olarak Efendimiz (*Salallahü Aleyhi ve Sellem*):

“Kul işlediği günah sebebiyle rızktan mahrum edilir.” buyurmuştur.

Meşâyih-i kiram'dan bazıları:

“Dünyada uğranılan peşin azap ve başa gelen musibetler; işlenen günahlar sebebiyledir.” Demişler, bazıları da:

“Merkehim huysuzlaşsa, günahımdan bilirim.” Diyerek, hatayı kendilerinde aramışlardır.

Birinci tabaka evliyadan olan Fudayl b. Iyad (*Kuddise sirruhu*) ise şöyle demiştir:

“Zamanın bozulmasından ve dostların eziyetinden tutun da, hoşlanmadığım her şey günahının neticesidir.”

Zikrettiğimiz bu rivayetlerden anlaşılan şudur ki; içinde bulunduğumuz dertler ve sıkıntılar, bizim hata ve günahlarımız sebebiyledir. Böylece, başımıza gelen sıkıntı ve musibetlerin sebebinin, kendi hata ve günahlarımız olduğunu teşhis etmiş olduk. O halde, tüm bu sıkıntı ve dertlerden kurtulmanın reçetesi nedir?..

TÖVBE ETMEK, MANEVİ PARATONERDİR

Başta gelen sıkıntılardan kurtulmanın çaresi, tövbe ve istiğfardır. Zira musibetlerden korunmak için **“İstiğfar”** bir nevi kalkan ve emandır. Nitekim **Mevla Te'âlâ:**

“Halbuki Sen onların içinde olduğun halde, Allah onlara azab edecek değildir. Ve onlar istiğfar ederlerken de Allah onlara azab edecek değildir. (Enfal: 33) buyurmuştur.

Bu ayet-i kerime'nin tefsirinde İbni Abbas (Radiyallahü anhüma) der ki:

“Bu ümmet hakkında iki eman vardı. Biri Resûlullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), diğeri de İstiğfar. Resûlullah gitti, istiğfar kaldı.”

Yine istiğfarın önemiyle alakalı olarak Tirmizi'nin tahrir ettiği bir Hadisi Şerifte Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Allah-u Teâla ümmetimin için Bana iki eman indirdi. Ben aranızdan ayrıldığım zaman ise, kıyamet gününe kadar onların içinde istiğfarı bıraktım.”

Yine bir başka hadislerinde ise:

“Kul Allah'a istiğfarda bulunduğu sürece, Allah'ın azabından emindir.” buyurmuşlardır.

Madem elimizde Efendimizin bize miras bıraktığı böyle bir **“eman”** var, öyleyse bu emana yapışmalı ve istifade etmelidir.

Bu eman; **Tövbe ve istiğfardır!**

Elbette kul günahsız olmaz. İnsan beşer, bazı kere şaşar. Nitekim Adem (Aleyhisselam) dahi yasağa ağaçtan yiyerek hata ettiği malumdur. Hz. Adem (Aleyhisselam) insanlığın atası/babası olduğu için; **“günah babadan kalma mirastır, öyleyse babanın güç getiremediği şeye evladı hiç güç getiremez”** derler. Fakat yaptığı hatanın ardından Adem (Aleyhisselam) ne yaptı? Yalvarıp yakarıp gözyaşı dökerek Allah'a istiğfar etti değil mi?..

O halde, şayet günah babadan kalma miras ise, işlediğimiz günahın ardından hemen tövbe ederek babamız Hz. Adem'in **“tövbe”** mirasına da sahip çıkmalıyız. Yok eğer tövbe etmeyi bir kenara bırakırsak, o zaman şeytana mirasçısı olma tehlikesi vardır. Çünkü o isyan etti, ama istiğfar etmedi.

Peygamberler dahi tövbesiz kalmamışlardır. Hatta Peygamber Efendimiz bile geçmiş ve gelecek bütün günahlardan peşinen af olduğu ayetle bildirilmesine rağmen:

“Ben bir gün ve gecede yetmiş kere Allah'a istiğfar ederim.” buyuruyor.

Ya biz?.. Geçmişimiz günahla dolu, geleceğimiz ise meçhul iken, ne tövbe ne istiğfar ediyoruz. Halbuki istiğfar, günahlarımızı temizleyip bizi ahiretin meşakkatinden kurtardığı gibi, şu dünyanın sıkıntı ve meşakkatlerinden de kurtaracaktır bi-iznillah...

Yunus (Aleyhisselam)'ın kavmi tövbeyle kurtuldu

Rabbimiz Kur'an-ı kerim'de Yunus (Aleyhisselam)'ın kavminden bahseder. Onlar önceleri Peygamberlerini yalanlamışlar ve inkâr etmişlerdi. Yûnus (Aleyhisselâm) yılmadan ve ümitsizliğe kapılmadan kavmine otuz üç yıl tebliğ ve davette bulundu ama Ona sadece iki kişi imân etti.

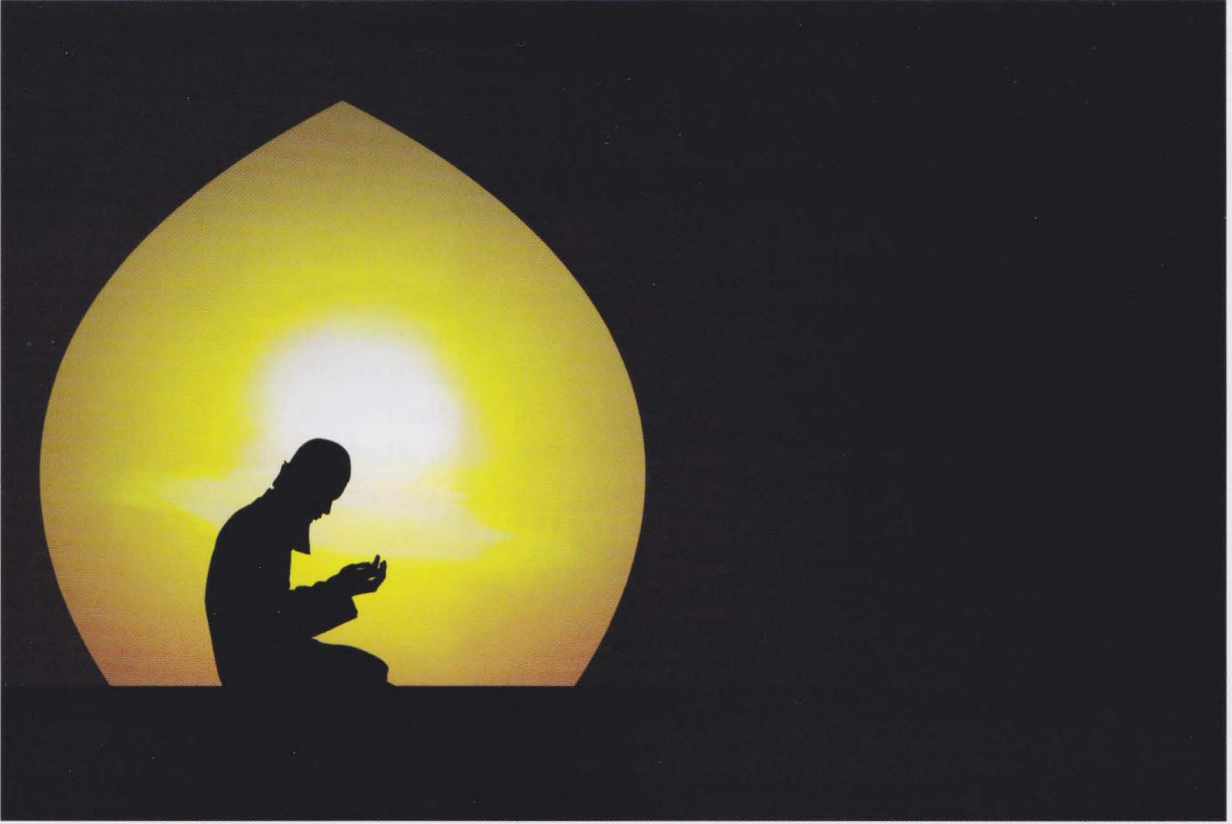
Allah'a isyanlarından vazgeçmeyen Ninova halkının azaba düşürüleceği Yunus (Aleyhisselâm)'a bildirildi. Bunun üzerine, Kendisine gelen bu ilahi haberi kavmine duyurdu:

- Üç güne kadar başınıza gelecek azâbı bekleyin. Bunun alâmeti önce benizleriniz,

yüzleriniz sararacak ve ardından Allah'ın azabı gelip çatacak.

Yunus (Aleyhisselam) yıllarca tebliğ ve davette bulunmasına, yakında azabın geleceğini onlara bildirmesine rağmen, kavmi aynı tas aynı hamam- inkar üzere devam edince, kavmine gelecek olan bu azap Kendisine de isabet eder endişesiyle, o beldeyi terkedip ayrıldı.

Ve Yunus (Aleyhisselâm)'ın kavmine haber verdiği gün gelince, gerçekten de Ninova halkının benizleri sararmaya, halleri değişmeye başladı. Ardından gökyüzü karardı ve şehrin üzerini simsiyah bir duman kapladı. Herkesi bir korku ve telâş sardı. Böylece anladılar ki Yunus (Aleyhisselâm)'ın dedikleri hakmış ve başlarına gelen Onun haber verdiği azap imiş.

Helak olacaklarını anlayınca çaresizlik içinde ağladılar, sızladılar, feryad-u figân ettiler. Her yerde Yûnus (*Aleyhisselâm*)'ı aradılar ama maalesef bulamadılar. Çünkü O, kavmi iman etmediği için üzülmüş, azabı haber verdikten sonra da ayrılıp gitmişti

NİNOVA HALKININ TOPLUCA TÖVBE ETMESİ

Bu durum karşısında çaresizlik içinde kalan Ninova halkının kalplerine, **Allah-û Te'âlâ** pişmanlık ve tövbe etme duygusunu verdi. **“Ne yapalım, ne edelim de bu azaptan kurtulalım?”** diye aralarında konuşup çareler ararlarken, şöyle bir karara vardılar; tüm şehir halkı beraberce bir yere toplanacaklar ve tövbe edip azâbı kaldırması için Allah'a duâ edeceklerdi.

Ninova halkının hepsi şehrin yakınındaki yüksek bir tepede toplandılar. Önce Allah'a ve O'nun peygamberi olan Yûnus (*Aleyhisselâm*)'a imân ettiler. Sonra aralarında tahakkuk eden bütün haklarını ortaya koyup helalleştiler. Hattâ öyle ki, birisi evinin inşaatını yaparken, şayet başkasından taş veya tuğla çalarak kendi duvarına koymuşsa, işte onu dahi o duvardan sökerek getirip sahibine iâde ettiler.

Böylesine iğneden ipliğe kadar adamakıllı bir helalleşmeden sonra da, Mevla'nın rahmetini celbetmek ve kendilerini acındırıp affettirmek için, üzerlerine kıldan örülmüş giysiler giyinerek acziyet içinde, topladıkları tepede feryâd-u figanla Allah'a yalvarıp yaldılar. Kadınlar, erkekler, çocuklar, analar hep ağlaştılar. İrili-ufaklı hayvanları, davalarını ve binekleri bağrışturdular. Develerle yavru-ları, ineklerle buzağuları, koyunlarla kuzuları birbirinden ayırıp onları böğürterek, meleştirdiler. O zamana kadar yaptıkları her türlü kötülük ve haksızlığa da gözyaşlarıyla tövbe ettiler.

Onların bu hallerine **Mevla Te'âlâ** nazar edip merhamet buyurdu. Peygamberleri de ayrılıp gittiği için çobansız, başsız kalan bu kavim, böylesine bir gayretle Allah'a sığınınca, Rahman ve Rahim olan **Allah-u Te'âlâ** onlara acıdı da, o karanlık gece parçaları gibi başlarının üstünde dönen simsiyah bulutları dağıtıp, azabı üzerlerinden kaldırdı. Yani **üzerlerine çöken o kapkara bela bulutları, yaptıkları tövbe ve istiğfar ile dağılıp gitti.** Ve helak olmadılar.

Bela gözükle de tövbeleri kabul olan ve azaptan kurtulan tek bir kavim vardır, O da Yunus (*Aleyhisselam*)'ın kavimidir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Hiçbir şehir ahalisi yoktur ki, (azabımız gelip çattığı zaman) imân etmiş olsun da, bu imânı ona fayda versin. Ancak Yûnus'un kavmi ise müstesnadır ki, onlar imân edince kendilerinden dünya hayatındaki rüsvaylık azabını kaldırdık ve onları bir müddet daha (dünya nimetlerinden) faydalandırdık.” (*Yunus: 98*)

Günah belayı çeker, tövbe ise belayı defeder. Nitekim Efendimiz Hadis-i Şeriflerinde:

“Kul Allah'a istiğfarda bulunduğu süreçte, Allah'ın azabından emindir” buyurmuştur.

BAĞDAT HALKI HACCÂC-I ZALİM'DEN NASIL KURTULDU?

Emevi valilerinden **“zalim”** lakabıyla meşhur, **Haccac b. Yusuf**, çok cebbar ve kan dökcü bir kimse idi. Hatta onun zamanına yetişen **Enes b. Malik** (*Radiyallahü anh*) gibi büyük bir sahabiye bile zulmetmiş, meşhur muhadis ve müfessir **Said b. Cübeyr** gibi zatlar da dahil olmak üzere binlerce insan öldürmüştü.

İşte bu meşhur Haccac'ı Zalim, Bağdat'ı yerle bir etmek, milleti kırıp geçirmek için arkasında büyük bir orduyla yola çıktı. Bağdat halkı Haccac'ın ne niyetle üzerlerine gelmekte olduğunu haber aldılar. Böyle bir zalime karşı ne yapabilirlerdi ki?.. Onunla muharebe etseler, hepsini kılıçtan geçirirdi. Kaçmaya kalkışsalar mutlaka yetişir yine yapacağını yapardı. Çaresizlik içinde, zamanın büyüklerinden olan **Hasan-ı Basrî** hazretlerine gidip ne yapmaları gerektiğini danışmaya karar verdiler.

Hasan-ı Basrî hazretlerine, Haccac'ı Zalimin Bağdat üzerine yürüdüğü haber verince, şöyle bir düşündü ve kurtuluş reçetesi olarak; **“bütün halkın bir tepede toplanmasını ve orada toplu olarak tövbe edilmesini”** söyledi.

Bunun üzerine erkeği-kadını, genci-yaşlısı, yediden yetmişe herkes toplandı.

Toplu olarak Allah'a yalvarıldı, yakarıldı, tövbe istiğfar edildi. Sütteki bebekler ağlatıldı, küçücük kuzular meletildi. Allah'ın rahmetini celbetmek için gözyaşları döküldü.

Bu sırada Haccac-ı Zalim, arkasındaki büyük ordusuyla Bağdat'ın sınırına kadar geldi. Tam şehre gireceği sırada öyle bir rüzgar, öylesine şiddetli bir fırtına çıktı ki, nerdeyse atları uçuracaktı... Bir türlü yol almaları mümkün olmadı. Askerler atlarını Bağdat'a sürdüklerinde, atlar bir türlü gidemiyor, rüzgarın şiddetinden şâha kalkıyorlardı. Öyle ki, rüzgar, o iri yapılı atları kaldırıp neredeyse arka üzeri yıkacak gibi oluyordu. Fakat atın yönü başka tarafa çevrilince, hayvan hiç zorluk çekmeden dörtlüye koşuyordu. Velhasıl, ne yaptılar ne ettilerse olmadı. Ne kadar uğraşırlarsa Bağdat'a girmeye muvaffak olamadılar. Zalim Haccac bu işe çok şaşırılmıştı. Bunun mutlaka bir sebebi olmalıydı. Bu durumu, ordusundaki yaşlı, tecrübeli ve âkil kimselerle istişare etmeye karar verdi. İstişare neticesinde şuna karar verdiler:

“Bağdat halkı tövbeye durduğu için, Allah-u Te'âlâ tövbe sebebiyle onları koruyor.”

Bunun üzerine Haccac askerlerine şu emri verdi:

- Bağdat halkı tövbeye durmuş, girmemize imkan yok. Geri dönüyoruz!

Böylece tövbe sebebiyle **Allah-u Te'âlâ** onların başından, büyük bir belayı savdı.

Tövbe; Allah'ın bize bir emânıdır. Bu emâna iyi sarılalım ve her türlü bela ve musibetten hıfz-u emin olalım.

Ayrıca Allah'ın Ayı olan Receb-i şerif Ayı'na da giriyoruz. Haram aylardan olan Receb Ayı, aynı zamanda tövbe ayıdır. **Mevla Te'âlâ**'nın rahmet ve mağfiretinin coştığı bir aydır. Bunu da fırsat bilerek, ellerimizi o yüce dergâha kaldırıp, çok esirgeyen ve bağışlayan Rabbimize istiğfar edelim. Böylece hem günahlarımızdan, hem de tüm sıkıntılarımızdan kurtulalım inşaALLAH.

Fi Emanillah!

MUSTAFA ÖZCAN

SÜNNİLİK KARŞISINDA Şİİ TEKFİRCİLİĞİ

Ümmet arasında erken dönemde ilk ayrılık, fitne tohumlarını eken fırkalardan birisi Şiiliktir. Abdullah İbni Sebe'nin çabalarıyla birlikte hem fitne ortamı yeşermiş hem de guluv yani Hazreti Ali etrafında aşırılık iddiaları gündeme gelmiştir.

Tarih içinde de Şiilik en büyük tefrika odağı haline gelmiştir. Şiilere göre muhalifler dendiğinde Sünniler akla gelir. Bunun tersi de doğrudur. İbni Teymiye'ye göre, Sünnilerin Ehl-i Sünnetin muhalifleri denilince de akıllarına birinci derecede, sırada Şiilik gelir.

Fitne dönemlerinde yeniden çeliklerine su verilir; harekete bürünerek boy verirler ve kafalarını öne doğru uzatırlar.

Son sıralarda IŞİD ve benzeri örgütler nedeniyle Sünnileri tekfirciler olarak yaftalamaya ve damgalamaya başladılar. Geçmişte bütün Sünnileri toptan Ehl-i Beyt düşmanı ilan etmiş ve bu sıfatla (Nasibiler) anmaya başlamışlardır.

Onların nazarında her Nasibi sünni ve her sünni nasibini pozisyonundadır. Nasibilik bir mezhep değil bir sıfattır. Mezhep olma ihtimali yoktur. Zira Ehl-i Beyti sevmek Müslümanların ortak şiarıdır.

Şiiler ise sevmenin ötesinde onları velayet üzerinden tabii ulu'l emr (yöneticiler) makamına tayin ederek (inançlarına göre ise atanmaları ilahidir) onlara imanı, itaati farzın ötesinde imanın bir parçası kılmışlardır. Hem inançta hem de amelde sapma göstermişlerdir.

Sünniler Ehi Beyti severler ve bu hususta ölçülü davranırlar. Şiiler ise istismar ederler ve bu da onların sapmalarının temel nedeni haline gelmiştir. Aşırı muhabbet üzerinden ölçsüzlük ayaklarının kaydığı sapma mecrası haline gelmiştir. Yavuz Sultan Selim Çaldıran'a giderken şiarı Bakara Suresinin 165'inci ayetidir.

Bu ayet dün de bugün de kesinlikle onlara hitap ve intibak etmektedir. Mealen şöyledir: İnsanların içinde Allah'tan başka ortaklar edinerek onları Allah'ı sever gibi seven kimseler bulunmaktadır. İman edenler ise Cenab-ı Allah'ı her şeyden daha fazla severler.

Şiilik ümmeti tekfir odağı olmasına rağmen bunu Sünnilere mal ederler. Bu mealde bir Arap atasözü veya deyimi şöyledir: Remetni bidaiha ve'n-sellet. Hastalığımı bana serpti ve sıvıştı. Suriye meselesi üzerinden Şiilerin Sünni kitleleri tekfirciliği iyice alenileştirmiştir.

Kayıp İmam Musa Sadr gibi kimileri Nuseyri asıllı Esat ailesini tekfir kapsamından kurtarmak ve devlet başkanlığı görevi için meşrulaştırmak için Şii saymıştır. Bir yönüyle mezhep esaslarıyla oynamışlar ve avam-ı müslimini iffal etmişlerdir. Şimdi ise tam aksine Esat hanedanlığıyla bütünleşerek Sünnileri tekfir etmeye yeltenmektedirler. Devran tersine dönmüştür.

Kadim Şii tekfirciliği bahsi değerlidir ve araştırmacıların ilgisini beklemektedir. Lakin günümüzde pratik olarak İran eksenli Şiiler veya veliyyi fakih Sünnileri hiç utanmadan sıkılmadan tekfir etmektedir. Üstüne üstlük hem de milisleriyle ve silahlarıyla öldürmektedir. Sünnileri tekfircilikle suçlarken ve bu uğurda Rusya ve Batı ile birlikte hareket ederken pratikte veliyyi fakihleri Ali Hamaney Sünnileri ve masum Suriye halkını kırma ve kılıçtan geçirmenin ötesinde tekfir de etmektedir. Ali Şeriatî'nin ifadesiyle imamları Allah seviyesine çıkararak veya ayette uyarıldığı gibi Allah gibi severek müminlerin yolundan sapmışlardır. Buna rağmen ulu orta muhaliflerini ve Sünni kitleleri tekfir etmektedirler. Abdurrahman Dimeşkiyye adlı müellif de Şiiler nezdinde tekfircilik akımıyla alakalı olarak müstakil bir risale kaleme almıştır. Bu risalede de dile getirildiği gibi usulü tekfir eden furuu da tekfir eder. Başu tekfir eden dalı da tekfir eder. Bize göre tersine usul fûrua fayda verir. Mesela Osmanlıların İslam'a samimi ve hayırlı hizmetleri torunlarına da fayda verir. Şiiler İslam'ın ilk serdengeçtileri olan sahabe neslini tekfir ederken onlara saygı ve sevgi duyan müminleri de haliyle tekfir edeceklerdir. Nitekim böyle de olmaktadır.

Onlara göre, Hazreti Ali ile cenk edenler ve Hazreti Ebubekir ve Ömer'i sevenler ve sayanlar kafir derekesindedirler. Onlara göre, İblis bile Hazreti Ali'ye iman etmiş ama Hazreti Ebubekir ve Ömer (rıdvanullahı aleyhim ecmain) onların haklarını gasp etmiştir ve tarih boyunca Sünniler de buna müzahir olmuşlar, gaspı onaylamışlardır!

Nimetullah Cezairi gibi Şii ileri gelenleri de Ebu Hanife gibi tabiinin güzidelerini ve Sünnilerin sembol isimlerini tekfir etmekten çekinmemişlerdir.

Sünniler Ebu Hanife, İmam Şafii gibi mezhep imamları üzerinden Ehl-i Beyt ve Cafer-i Sadık ve İmam Zeydi gibi ehli beyt imamlarıyla köprü kurarken onlar bu isimler ile küfür arasında köprü kurmaktadırlar. Kafi isimli kitabın derlemecisi Küleyni gibi hatibu leyl yani gece oduncuları mesabesindekilerin derledikleri dolgu maddesi hükmündeki eserlerde Rumlar ve Batılılar Şam ehline tercih edilmektedir. Küleyni, Cafer-i Sadık'ın ağzından Batılıların (Rumlar) Şiileri tekfir ettiğini ama ilişmediği halbuki Şamlıların hem tekfir ettiklerini hem de fiili olarak kendilerine iliştiklerini söylemekte veya ondan böyle rivayetler aktarılmaktadır ⁽¹⁾.

Adalet bunun neresinde? Bugün de Şam ehlini öldürmek için Batılılarla, Ruslarla bir oluyor ve yarışıyorlar! Demek ki, Kafi'nin kehaneti bugün de kendini gerçekleştirilmekte ve doğrulamaktadır. Batılıların bu mealde bir deyimleri vardır: self fulfilling prophecy. Kimi Sünni kaynaklar ümmetin Mecusileri olarak Şiilere işaret ederken onların bazı imam ve müellifleri de bilakis ümmetin Mecusilerinin Sünniler ve Eş'ariler olduğuna inanmaktadır. Onlar nezdinde Sünniler Mecusi, haşeviye ve mücessimedir. Mücessime olması öteki dünyada Allah'ın görülebileceğini söylemeleri veya buna inanmaları nedeniyledir. Onlar ise Mutezile ile aynı esasta veya usulde buluşarak rüyetullahı ret ve inkar etmişlerdir.

Eş'arileri cebre isnat ederek bu yoldan onları ümmetin Mecusileri ilan etmişlerdir. Onlara göre imamı veya imamet halkalarını ret Allah'ı ret ve inkar makamındadır. İmamlardan birini inkar bile küfre muciptir. Bu durumda doğduğuna ve bilahare kaybolduğuna inandıkları tarihçilerin ise yalanladıkları Hasan Askeri'nin Mehdi ismindeki doğmamış çocuğunu reddetmek küfre muciptir. Dolayısıyla saçmalıkta sınır tanımıyorlar e ötesinde saçmalığa iman onlara göre iman erkanındandır. İşte Mehdi konusundaki düzenbazlıkları nedeniyle de Iraklı yazar Ahmet Katip doğru yolu bularak Şia'yı terk etmiştir. Zira bu tarz bir inanç kurmaca olduğu gibi kuma veya suya yazı yazmak gibidir. İnançları hem hem boş hem de şikak/ayrılık vesilesidir.

Ayetullah Hui gibilere göre Sünniler zahiri Müslüman ama batında kafirdirler veya başka bir ifadeyle dünya Müslümanı ama ahiret kafirdirler. Hatta usullerine göre Hazreti Ali de Hazreti Hasan gibi ehl-i beyt imamları da kafirdirler. Varlık sebepleri ehl-i beyte dayanmasına rağmen usulleri gereği imam Ali de kafirdir. Zira İmam-ı Ali'ye ait hutbeler veya sözler demedi olarak kabul edilen ve var sayılan Nehcül Belağa'da Hazreti Ali'nin hilafeti kabul etmekte zorlandığı ve kerhen kabul ettiği nazara verilmektedir. Nehcü'l Belağa'da diğer Sünni kaynaklara mutabık olarak i Hazreti Osman'ın (R.Anh)maktelinden sonra Ümmet biat için Hazreti Ali'ye (Kerremallahu Vechehu) yöneldiğinde o onlara şöyle seslenecek, mukabele edecektir: Beni bırakın, başkasını arayın, size vezir olmam emir olmamdan yeğdir.

Bilahare zorlamalar sonucu kerhen/zoraki bir biçimde bu görevi kabul etmiştir. Vasiyet veya nas olsa imtina etmesi mümkün değildi. Dolayısıyla ümmetin tensibine razı olarak halife olmuştur. Yoksa meseleyi Şiiilerin gördüğü gibi ilahi bir atama olarak görmemiştir. Bu yüzden de on iki imam akidesine mugayir hareket etmiştir. Hazreti Hasan'ın birlik yılında (am el cema) Şamlılarla uzlaşması da aynı şekildedir. Bu ise silsile şeklinde imamete inanmadıkları için Hazreti Ali ve Hazreti Hasan'ın tekfirini gerektirir. Bu ise mezhebi nispetlerinin boş olduğunu göstermektedir. İmamet veya velayet inancı başta ehli beytin davranışları ışığında ve tarihi veriler açısından kabul ve tasdik görmektedir. Bu açıdan velayet meselesi usul ve türevleriyle birlikte dinde bidat çıkırını temsil eder. Humeyni Sünnileri karalamakta kaypak davranmıştır. Bu da mezhepteki usulünden ve takiyye prensibine dayanmasından kaynaklanmaktadır. El Mekasib el Muharreme adı eserinde Şii muhakkikleri nezdinde Sünnileri birbirine düşürmek ve onlara iftira atmanın cezasını dile getirmektedir ⁽²⁾.

Ehl-i beyt imamlarının Sünnilere lanet ettiğini de aktarmaktadır. Hui gibi Sünnileri müşrikler mertebesinde necis kabul eden Humeyni de aynı zamanda onları harbi sınıfına ilhak etmektedir. Gayruna leyse bihvanina yani dışımızdakiler, ötekiler kardeşlerimiz değildir diyor.

Ayet ise ancak müminler kardeşler diyor. Bu durumda; ya ayeti tekzip ediyor ya da ötekileri yani bizleri tekfir ediyorlar. Ehl-i İslamı sahabeler gibi mümin olarak görmüyor, tekfir ediyor ⁽³⁾.

Şia umumen Humeyni de özelde Allah ve Resülüne olan tanıklığın ancak imamları tanımak ve onlara tanıklık etmekle kaim olduğunu söylüyor. Kısaca bu inanca göre, imamların velayetine inanmadan Hazreti Peygamberin nübüvvetine ve Allah'ın birliğine inanmak mümkün ve kabil değil. Muhammed Hüseyin Fadlallah gibiler bu rüknü tevil etmeye çalışmışlar ama zırva tevil götürmez. Muhammed Hüseyin Fadlallah imamlara veya velayetlerine imanın İslam'ın değil mezhebin şartı olduğunu söylemektedir. Her şartta İslam'ın hakiki temsilcisi onlar olduğuna göre Sünniler İslam dairesinin dışında kalıyorlar. İslam dairesi içinde olsalar bile sadece zahirde ve dünya ölçeğinde böyledir. Hakiki ve ahiret mümini onlardır. Sübhi Tufeyli gibi önce Hizbullah'ın manevi rehberi olduğu halde bilahare dışlanmasından sonra Fadlallah da ortaya bulma gayretine düşmüş ise de Bediüzzaman'ın tabiriyle aradaki uçurum pek derindir ve muvasala buluşma kavuşma imkanı yoktur. Ancak müminlerin yoluna döner ve Ahmet Katip gibi kendilerini tashih ederlerse başka.

Cahız'ın ifadesiyle her batıllarını ve heveslerini İmam Cafer-i Sadık'a nispet ediyorlar. Cahız bu suretle onların kural dışılıklarına parmak basmıştır. Onların anlayışları temelsiz olduğu kadar kaypaktır da. Bu yüzden de 'dön baba dönelim' anlayışını temsil ederler. Dolayısıyla riayet ettikleri bir prensipleri yoktur. Din ve iman esaslarıyla oynamaktadırlar. Takiyye prensibi dürüstlüklerini gölgelediği için bir yüzleri yok. Onlar için 'bin bir surat' demek mümkündür ⁽⁴⁾.

Şiiiler, döneminde telifte göz dolduran velut yazarlardan birisi olması hasebiyle Cahız'dan haklarında bir ısmarlama kitap yazmasını isterler. Cahız onlara şöyle karşılık verir. Sizin tezlerinizi bilmiyorum. Uydurduklarınızı İmam Cafer-i Sadık'a nispet ediyorsunuz. Sizin nerenizden tutayım ve neye dayanarak veya hangi yüzünüzü esas alarak tezlerinizi yazayım?

Humeyni imamları meleklerin ve peygamberlerin üzerine çıkararak aşırı Şiiliği yani gılat-ı Şiayı temsil etmektedir ⁽⁵⁾.

İmamlara nispet ettiği bir sözü aktarmaktadır: Bizim öyle hallerimiz vardır ki ne mukarrep melek ne de gönderilmiş peygamberler yetişebilir, bizim makamımıza yaklaşabilirler. Ulu'l azm peygamberleri bundan istisna ediyor mu, bilinmez!

Kısaca Humeyni'ye göre imamların velayetine inanmadıkları için Sünniler küffardırlar.

HAMENEY'İN ŞAM EHLİNİ TEKFİRİ

Humeyni'nin halifesi olan teokrat dini rehber Ali Hamaney de selefinin izinden gitmekte ve Şam ahalisini alenen tekfir etmektedir. Humeyni Şam ve Suriye'deki cephelelerini küfre karşı iman cephesi olarak tanımlamıştır. Şam ahalisine karşı tutumlarını 'Küfre karşı İslam'ın savaşı' olarak değerlendirmiştir ⁽⁶⁾.

Suriye'de sadece Sünnilerle savaştıklarına göre tekfir ettikleri muhatap kitle taayyün etmiştir. Ruslarla Batılılarla hatta İsrail ile bile savaşmamaktadırlar. Humeyni Şam'daki savaşın İran-Irak savaşının yeni bir faslı olarak değerlendirmiştir. Halbuki, unuttuğu temel hususlardan birisi Irak'ta Baas karşısında savaşırken Suriye'de Baasla aynı cephede omuz omuza Suriye halkına karşı savaşmaktadır.

Irak'ta rejime karşı Suriye'de ise rejimin yanında savaşmaktadır. Tahlilinde doğru bir nokta varsa o da şudur: Her ikisinde de Sünnilere karşı savaştığı gerçeğidir. Irak'ta rejime karşı savaşırken Suriye'de de halka karşı savaşırken Sünnilere karşı savaşmıştır. Gençlerin kendisinden ısrarla Suriye cephesinde savaşa gitmek için izin istediklerini ve kendisinin de küfre karşı iman cephesinde savaşma babından bu taleplere izin verdiğini ifade etmiştir. Suriye'de de Irak-İran savaşında olduğu gibi küfre karşı bir iman savaşı verildiğini ileri sürmektedir. Bu da açıkça göstermektedir ki, her iki cephede de Sünnilere karşı savaşırken küfre karşı savaştıklarına inanmaktadır.

Bu da Humeyni'den sonra şerrül'l halefi olan Hamaney'in de pratikte Sünnileri tekfir ettiğini göstermektedir. Zaman zaman tekfircilere karşı savaştıkları yönünde beyanlarına rastlansa da asıl tekfircilerin kendileri olduğu beyanlarıyla açıkça ortaya çıkmıştır. Gerisi lafu güzafıdır. Hem teori hem de pratikte Sünnileri tekfir ettikleri ayan beyan ortadadır. Bu yaklaşımı da Humeyni'den sonra Hamaney'in de veliyyi fakih değil sefihi-i fakih olduğunu göstermektedir. Anayasayı Koruma Konseyi Başkanı Ahmet Cenneti de Suriye'deki savaşı iman ile küfrün savaşı olarak göstermektedir. Putin'in papazlar tarafından takdis edilen Haçlı ordusu da bu durumda iman cephesinde Sünni küfrüne karşı mücadele etmektedir. Davud Basri adlı yazarın da sorduğu gibi bu durumda terörist Rus ordusu da iman ordusu ve İslam ordusu mu olmuş oluyor?

TEKFİRCİLİKLERİ YÜZLERİNE VURULUYOR

Hamaney'in Karukuşi hükmünün yankıları birçok protestoya eşlik etmiştir. Ümmetin hakiki alimleri Hamaney'in kara çalmasını ve sözlerini reddederek yüzüne karşı gerçeği haykırılmışlardır. Suriye İslam Konseyi gibi ilmi ve fikri oluşumlar Suriye halkını tekfir eden Hamaney'e haddini bildirmişler ve onu IŞİD'in kardeşi ilan etmişlerdir. Hamaney ile bidatkar rejiminin IŞİD'den daha beter ve tehlikeli olduğuna parmak basmışlardır. Putin gibi Hamaney de Ebubekir Bağdadi'den bin kat daha tehlikelidir. Daha geniş güce ve asabiyete haizdir. IŞİD sıkıştırıldığı alanda çepe çevre sarılırken bütün dünya -Obama ile Putin başa olmak üzere- Şiilerin ve İran'ın yardımına koşmuştur. Suriye İslam Konseyi Hamaney'in tekfir fetvasından sonra yayınladığı açıklamasında İran devriminin Müslümanları iğfal ettiğini ve sloganlarıyla Müslümanları aldattığını, tuzağa çektiğini ve düşürdüğünü hatırlatmıştır. Fırak-ı dalle içinde en fazla nifaka yataklık eden zümre tarih boyunca Şiilik olmuştur. Açıklamada, Suriye İslam Konseyi, Hamaney'in tekfir çıkırına saplandığını ve veliyyi fakih makamında kendisine inanan Şiilerin rehberi olan Hamaney'in, gerçekte IŞİD'in Şii versiyonunun rehberi olduğuna parmak basmıştır.

Hamaney Şii İŞİD'in rehberidir. Suriye İslam Konseyi yayınladığı beyannamede onurlu İranlılara bu rejimin ve Humeyni ve çırağı Hamaney çiftinin deccaller zümresine dahil olduğunu ve zinhar bunlardan uzak durulması ve uyanık olunması gerektiğini ihtar etmiştir ⁽⁷⁾.

Yusuf Karadavi, Muhammed İmare'den naklen durumu şöyle özetlemektedir: Zeydi fırkalar hariç bütün Şii mezhepleri kendilerinden olmayanları yani Sünni kitleleri tekfir etmektedir ⁽⁸⁾.

Bütün Zeydi fırkaları da tekfircilikten azat etmek mümkün değildir. Sözgelimi Husiler daha ziyade On İki İmamcılara uymuş görünüyorlar. Bununla birlikte Zeydiliğin esasları arasında on iki imam, on iki imamın sonuncusunun Mehdi olduğu inancı ve masum imamlar doktrini bulunmamaktadır.

Bunun ötesinde onlara göre, Hazreti Ali gibi fazıl ve daha faziletli imamın varlığı esnasında mefdul veya daha az faziletli imamın tensibi caizdir.

Bu nedenle de dönemdeki idarecilere baş kaldıran İmam Zeyd'i sınavan Rafizi yani sahabeleri reddeden kitleler onun Hazreti Ebu-bekir ve Ömer karşısındaki tutumunu sorduklarında o onlardan teberri etmemiş, bilakis onları benimsediklerini (tevellâ) beyan etmiştir. Bunun üzerine bu kitleler arkasına düşmemiş o da bu kitleleri rafizi (reddedenler) olarak damgalamış, anmıştır. Rafizilerin tarihe izdüşümleri böyle olmuştur.

İran ve Kum medreselerinde okutulan Caferi mezhebine ait kitaplar da tekfiri esas almaktadır. Bu nedenle de su kabın rengini ve şeklini almaktadır. 'Fakidu's şey'i la yutihi' misalindeki gibi Kendisi sahip olmayan başkasına bir şey veremez. Küp içindekini sızdırır. Denenmiş denenmez ve huylu huyundan asla vazgeçmez.

Kısaca, Şiilik tekfircilik üzerine müesses ve kuruludur. Tekfir mezheplerinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Humeyni Şah İsmail'den sonra Safeviliğin ikinci banisidir. İstidrâci yükselişinden sonra kurduğu iğreti sistem de Suriye cephesinde ve diğer cephelerde tepetaklak olacak, balon gibi sönecektir.

DİPNOTLAR

1. http://alburhan.com/main/articles.aspx?article_no=4734#. VusysW05nIU
2. <http://shiaonlinelibrary.com> El Mekasib el Muharreme Birinci Cilt sayfa : 251, <https://www.youtube.com/watch?v=d4foVyty9OY>
3. <http://www.dd-sunnah.net/forum/showthread.php?t=154338>
4. <http://twitmail.com/email/143728003/17>
5. <http://www.muslm.org/vb/archive/index.php/t-165285.html>
6. <http://eldorar.com/node/95063>
7. <http://islammemo.cc/akhbar/arab/2016/03/01/284851.html>
8. Ed Doktor Muhammed İmare El Haris el Yakiz El Murabit Ali Suger el İslam, Yusuf Karadavi, Daru'l Makasid, s: 119.

SENİN İSTİFA ETTİRDİĞİNİ BİZ DE İSTİFA ETTİRDİK

Sultanahmet Camii'ne her gittiğinde orada iki gözü iki çeşme ağlayan yaşlı bir zata rastlamaktadır. Bu yaşlı zat, başından geçen çok ilginç bir olayı kendisine anlatınca, Mehmet Akif bundan çok etkilenmiş, bu yaşlı zatla aralarında geçen konuşmayı bizlere şöyle nakletmiştir:

“Sabah namazlarını kılmak için Sultanahmet Camii'ne gidiyorum. Her sabah ne kadar erken gidersem gideyim mihrabın bir kenarına oturmuş olan, saçı sakalı bembeyaz olmuş ihtiyar bir adamı, ümitsizce bedbin bir şekilde durmadan ağlarken görüyorum. Bunun sebebini çok merak ediyordum. Nihayet bir gün o yaşlı zatın yanına sokuldum ve sordum:

- Muhterem, niye bu kadar ağlıyorsun? Allah'ın rahmetinden bir insan bu kadar ümitsiz olur mu?

Yaşlı gözlerle bana baktı ve:

- Beni konuşurma! Neredeyse kalbim duracak, dedi. Ben anlatması için ısrar edince başından geçen olayı ağlaya ağlaya şöyle anlattı:

- Efendim, ben Abdulhamit Han'ın devrinde orduda binbaşydım. Emrim altında olan bir birliğim vardı. Askeri görevime anne ve babamın vefatına kadar devam ettim. Onlar vefat edince istifa etmek istedim. Çünkü bir hayli servetimiz vardı. Bu mal ve mülkün başında durmak, onların çarçur olması için gerektiği şekilde ilgilenmek gayesiyle, bir istifa dilekçesi yazıp sadâret makamına gönderdim. Dilekçemde dedim ki:

- Annem de babam da vefat etti. Falan yerde mağazalarımız, filan yerde gayri menkullerimiz var. Netice itibarıyla bunlarla ilgilenecek, ticari işlerin yürümesi için mağazaların başında duracak bir nezaretçiye ihtiyaç vardır. Bu vesileyle şayet kabul buyurulursa, görevimden istifa etmek istiyorum.

Bu müddet sonra, doğrudan doğruya hünkârdan bana bir yazı geldi. Heyecanla mektubu açıp ve okudum. Orada istifamın kabul edilmediği yazılmıştı. Demek istifa dilekçem bizzat padişaha gönderilmişti.

Ben istifa dilekçemi yenileyip, bir daha verdim. Fakat bana yine aynı cevap geldi. Bunun üzerine bizzat sultanın huzuruna çıkıp, şifâi olarak istifamı vereyim diye düşündüm.

Abdülhamit Han gerçekten çok celâdetli bir padişahı. Ben yaveriyle görev icabı uzun zaman bir yerde kalmıştım.

O sultanın hallerini bize anlatırken “Abulhamit faytonda giderken, faytonun sağında ve solunda bulunanlar neredeyse nefes almaya bile korkarlardı” derdi. Efendim Allah ona rahmet eylesin, Abdulhamit Han evliyauulahtan bir zâtı. İşte ben durumumu anlatmak için bizzat o celâdetli ve haşmetli padişahın huzuruna çıkıp:

- Hünkârım sizden istifamın kabulünü rica edeceğim, durumum ise böyleyken böyle, diyerek istifa sebebimi anlattım. Bunun üzerine bir müddet düşündü. Yüzündeki ifadeden istifa etmemi istemediğini anlıyordum. Ben bunu sezince istifa konusunda biraz daha ısrarcı oldum. Abdulhamid Han ısrarımı görünce, bana bakıp öfkeli bir tavırla ve sanki beni elinin tersiyle iter gibi hareket yaparak:

- Haydi seni istifa ettirdik! dedi.

Tabi ben istifamın kabul edilmesi sebebiyle çok sevindim. Hiç vakit kaybetmeden memleketime dönüp işlerimin başına geçtim. Derken bir gece müthiş bir rüya gördüm: “Alemi manada, bütün ordular bir araya toplanmış teftiş ediliyordu. Son savaşı vermek üzere, memleketin şarkında ve garbında savaşan tüm orduları bizzat Resûlüllah teftiş ediyordu.

Resûlüllah, Yıldız Sarayı'nın önünde duruyor, bütün Türk ordusu O'nun huzurundan geçerek büyük bir disiplin içinde teftiş veriyordu. O esnada orada Osmanlı padişahlarının ileri gelenleri de vardı. Sultan Abdulhamit Han ise, edeb-i hürmetle, kemerbeste-i ubudiyetle Kâinatın Efendisinin hemen arkasında duruyordu. Bütün ordular huzurdan tek tek geçiyordu. Derken sıra, benim istifa etmeden önce komutam altında bulunan birliğe geldi. Fakat birliğin başında kumandanı olmadığı için askerler darmadağınktı.

Bu hali gören Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem), Abdulhamit'e dönüp:

- **Ey Abdulhamit! Bu ordunun kumandanı nerde?!** buyurdu.

Bunun üzerine Sultan Abdulhamit mahcup bir halde başını önüne eğmiş olarak, hürmet-i edeple Efendimize:

- Ya Rasulallah! Bu ordunun kumandanı istifa etti. Bu konuda çok ısrar ettiği için bizde onu istifa ettirdik, dedi.

Bunun üzerine Efendimiz (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

- **Senin istifa ettirdiğini, Biz de istifa ettirdik!..**

Tıbb-ı Nebevî

فَضْلٌ: فِي هَدْيِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْعِلَاجِ الْعَامِّ لِكُلِّ شَكْوَى بِالرُّقِيَّةِ الْإِلَهِيَّةِ

PEYGAMBER EFENDİMİZ ﷺ İN PERHİZ HAKKINDAKİ TUTUMU

Şifânın tamamı iki şeyde toplanmıştır. 1- Perhiz. 2- Sağlığı korumak. Rahatsızlık zuhur ettiği durumda ise uygun bir şekilde istifrağa (dışarı atmaya) ihtiyaç vardır. İşte böylece tıbbın dönüp dolaştığı nokta bu üç kaideye dayanır.

Perhiz iki durumda olabilir. Birincisi hastalık meydana getiren şeylerden perhizdir ki bu, sıhhatli kimselerin perhizidir. İkincisi ise hastalığın artmasına mani olan perhizdir ki, bu da hastalanmış kimselerin perhizidir, böyle yaptığı takdirde hastalığı ilerlemez ve iyileşmek için kuvvet kazanır.

Perhiz konusunda asıl dayanak şu âyet-i kerîmedir:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا﴾

“Eğer siz (suyu kullanmanıza mâni olacak bir şekilde) hasta iseniz yahut bir yolculuk üzere (bulunanlar) olduysanız veya sizden biri (def-i hâcet yapıp da) abdest bozma yerinden geldiyse, ya da kadınlarla (cima etmek suretiyle) birbirinize dokunduysanız ve (abdest veya gusül almak için) bir su bu-lamadıysanız, o zaman temiz bir toprağa yönelin de (onunla) yüzlerinizi ve ellerinizi (kaplar şeklinde sıvazlayarak) meshedin.” (Nisâ Sûresi: 43)

Allâh-u Te’âlâ bu âyet-i kerîmede, suyun kendisine zarar vermesinden dolayı hasta kimseye sudan hımye (perhiz) vermiştir.

Ümmü Münzir (Radiyallâhu Anhâ) anlatıyor: Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem), yanında Ali (Radiyallâhu Anh) bulunduğu halde benim yanıma geldi, Ali (Radiyallâhu Anh) bir hastalıktan yeni iyileşmeye başlamıştı. Bizim asılı yaş hurma salkımlarımız vardı. Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) onlardan yemeye başladı, Hazreti Ali de yemeye başladı.

Bunun üzerine Peygamberimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ali (Radiyallâhu Anh)a: “Bırak (ondan yeme), sen hastalıktan tam olarak iyileşmedin” deyince o, yemekten vazgeçti. Ben haşlanmış sebze ve arpa pişirdiğimde ise Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) Ali (Radiyallâhu Anh)a:

«يَا عَلِيُّ! أَصِْبْ مِنْ هَذَا، فَهُوَ أَنْفَعُ لَكَ»

“Yâ Ali! Bundan ye, bu sana daha faydalı” buyurdu. (Ebû Dâvûd, no:3856, 2/396)

Arap tabîbi Hâris ibni Kelde de şöyle demiştir:

«الْحَمِيَّةُ رَأْسُ الدَّوَاءِ وَالْمِعْدَةُ بَيْتُ الدَّاءِ
وَعَوَّدُوا كُلَّ جِسْمٍ مَا اعْتَادَ»

“Perhiz tedavinin en başta gelenidir, mide ise hastalıkların evidir, her bedene alışkın olduğu şeyleri verin.”

KUR'ÂN KURSU, MEDRESE HOCALARIMIZA , BELLETMEN KONUMUNDA OLANLARA

TAVSİYELER

ALİ ULVİ UZUNLAR

Muhterem okuyucularım hem medrese hocalarına yönelik , hem de velilerimize yönelik çok önemli tavsiyeleri sizinle paylaşımı olduk. Velilerimize tavsiyemiz olumlu bir dille aşağıdaki tavsiyeleri evlatlarımızı emanet ettiğiniz kurumlara ulaştırıp eksiklikler varsa birbirinizi yıkayan eller gibi eksiklikleri gidermenizdir. Gayret bizden muvaffakiyet Allah (*Celle Celâlihû*)'tan dır.

1-) Eğitimcilik ; dünyanın en zor mesleklerinden biridir. 24 saat mesai gerektirebilir. Fevkalâde hassasiyet gerektiren bir branştır. Eğitimci hem âbi, hem baba, hem anne, hem hoca, hem de mürşittir. Bu yüzden iyi bir belletmen, hocafendi veya hocahanım hem bir psikolog, hem de bir pedagog olmakla birlikte şefkatli bir melek gibi olmalıdır.

2-) Bir müessesede çalışan arkadaşların en başta dikkat edebilecekleri husus aradaki uhuvettir. Şayet herhangi bir sebeple bu uhuvvet bağı kırılacak olursa, birçok işler aksayabileceği gibi, menfi durumumuz talebeye de akseder. Bu yüzden aradaki samimiyet, kardeşlik, sevgi ve saygı inkıtaat uğramamalıdır. İhlâslı olmanın şartları tespit edilmeli (bir arada, toplu bir şekilde) tek tek her düsturun üzerinde durup birbirimize bakmalıyız. “Acaba bu düstur bizde var mı?” diye düşünmeliyiz.

Allah(cc) ile irtibat sıkı tutulmalıdır. Unutmayın ki talebenin sizi dinlemediği zamanlar Rable irtibatın kopuk olduğu zamanlardır. “Anlattığım şeyler tesir etmiyorsa hata bende denmelidir.”

Kurs hizmeti dar çerçevede bir hizmet olduğundan sürekli yenilenme olmadığı takdirde ülfet ve içten içe çürüme baş gösterir.

3-) Yetiştireceğimiz insanın nasıl olmasını istiyorsak kendimiz de öyle olmalıyız. Talebeye her yönüyle örnek olmalıyız. Mesela çocuğun derli toplu olmasını istiyorsak, önce kendimiz düzenli olmalıyız. Odamız, dolabımız, defterimiz, kitabımız ve giyim kuşamımızla örnek olmalıyız.

4-) Fevkalade sabırlı olmalı, hemen sinirlenip kızmamalıyız. Her şeye kızsarsak zamanla kızmamız ucuza gider, bir ağırlığı olmaz talebe de bizden kaçır.

5-) Talebenin kusurları toplum içinde yüzüne vurulmamalı. Tenkitler en direk yapılmalı. Ümit kırıcı sözlerden kaçınılmalı. Afedici olunmalı. Fırçadan ziyade iltifat edilmeli

6-) Herkese bir vazife verilmeli ve sık sık o vazifenin nasıl gittiği sorulmalı; takip ve kontrol edilmeli.

7-) Gayret ve çalışmalar övülmeli, mükafatlandırılmalı. Başarı için daha çok ödül yöntemi kullanılmalı.

8-) Kendini ispatlamaya, büyüklüğünü takdirini kazanmaya çalışan çocuğa iltifat edilmeli. Görmezlikten gelinmemeli. Aksi halde kendisine olan güven duygusunu yitirir.

9-) Talebe hocasının yanında kendini güven içinde hissetmeli. Demeli ki: “Hocam Benim için canını bile verir” ; ve gerçekten de böyle olmalı.

10) Arada hissi bağlantı olmamalı. Mutlaka fiziki bir mesafe bulunmalı. Yakınlığınız akli ve mantuki olmalı.

11-) Her gün sınıfa girinceye kadar tepeden tırnağa kontrol edilmeli. Maddi durumu veya bir problemi varsa acilen halledilmeli. (gece belletmeni için geçerli)

12-) Mevzular tedricen anlatılmalı.

13-) Kendi aralarında yardımlaşma ve fedakarlık düşüncesi verilmeli. Gıybetin çok kötü bir şey olduğu anlatılmalı. Bir şeyin neden iyi, neden kötü olduğu sebepleriyle izah edilmeli.

14-) Laubalilikten katiyen kaçınmalıyız. Esprilerimiz de ölçülü olmalı. Mümkün mertebeye itidal ve sıratı müstakim üzere fitri olmalıyız. Yapmacık hareketlerden kaçınmalıyız. Aynı duygu jest ve mimik değişiklikleri uygun değildir. Talebe fitri ve sakın hocayı sever.

15-) Namazlar, özellikle sabah namazlarını çocuklarla beraber kılınmalı. Sabah kahvaltısını beraber yapmalı. Çocuklar ayaktayken hocası uyumamalı. Talebelerden sonra yatıp talebelerden önce kalkılmalı. Talebe hocayı veya belletmenleri uykulu veya gece kıyafeti ile görmemeli.

16-) Hiçbir çocuk katiyen arkadaşları arasında göklere çıkarılmamalı. Bazı çocukları daha çok seviyor ıslak da bunu arkadaşları arasında hissettirmemek gerekir. Aksi halde o çocuk arkadaşları arasında kıskançlığa uğrar ve dışlanır. Bu yüzden sevgi ve alakamızı eşit dağıtmalıyız. En ufak bir temayülden çocuklar bunu hissedebilir ve bize karşı soğur.

17-) İstişaresiz hiçbir iş yapılmamalı. Doğruluğundan emin olduğumuz iş de dahi istişare yapılmalı ve alınan kararlar istikametinde hareket edilmeli. İstişareye muhalif hareketlerden kaçınmalı, münferit hareket edilmemeli.

18-) Talebeye yakın olunmalı ama otorite sağlanmalı.

19-) Zayıf noktalarımızı talebeye göstermemeliyiz.

20-) Talebenin onuru ile oynanmamalı.

21-) Talebe kuralların kendisine faydalı olduğunu bilmeli. Uygun bir şekilde anlatılıp izah edilmeli.

22-) Bir konuyu aksine ihtimal vermeyecek şekilde sebepleriyle, aklen mantıken anlatmalıyız. Davaya inandırmalıyız.

23-) Talebeye okumayı sevdirmeli. Talebe okuyan ve düşünen biri olmalı. Zevk ve eğlenceye düşkün olmamalı. Dünyaya fazla temayül olmamalı.

24-) İş yaparak yaptırmalıyız.. Başkalarını nefsimize hizmet ettirmemeliyiz. İslâmi mevzuları ezberden ziyade pratikle göstermeliyiz. En güzel etkileme yöntemi yaşayarak/yaparak göstermektir

25-) Unutulmayacak manzaralar oluşturulmalı. Piknik, gezi, ziyaret vs. Bu tür faaliyetlerde öğrenci daha yakından tanınır. Keyfiyete önem verilmeli.

26-) Bizi hoca gibi bir abi değil, abi gibi bir hoca görmesi daha iyidir. Yani asıl olan hoca olmamızdır.

27-) Talebeye yüce idealler verilmeli. Büyük bir insan gibi karşımıza alıp dinlemeliyiz. Ona değer vermeliyiz. Onu nasıl görmek istiyorsak sanki o özellik onda varmış gibi davranmalıyız.

28-) Derdi olduğunda cezalandıran biri olarak değil sığınılacak biri gibi görmeli bizi..

29-) Sürekli talebeyle beraber olunmalı. Daime şefkatli bir melek gibi anne ve babalarını aratmamalıyız.

30-) Disipline dikkat etmeliyiz. (Disiplin kızıp bağırma ile değil; takiple olur.) Bir şey teferruatı ile birlikte defalarca anlatılmalı. Konuşmalarımızda geçen kelimeler uydurukça olmamalı.

31-) Her an her yerde görünmeli Karşılıklarına çıkmalı. Kontrol edilmeli. Öğrenciye sürekli kontrol altında olduğu hissiyatı verilmeli.

32-) Sabahları beraber olunmalı. Okula uğurlanmalı. Hususi hayatımız olmamalı.

33-) Fazla tevazu göstermemeli Fitri olunmalı.

34-) Talebe eğitiminde örnek talebelerden yararlanılabilir. Bazı talebeler başarılı ve örnek olanların yanına verilebilir.

35-) Meselelerimizin günlük aktüel meselelerde çok üstün olduğu uygun bir şekilde anlatılmalı. Bu gibi şeylerle fazla meşgul etmemeliyiz. **Dış dünyadan kaba taslak haberdar etmemiz yeterlidir.** Çocuklar faydalı şeylerle meşgul edilmeli.

36-) En küçük hizmet mükafatlandırılmalı. Mükafat yapılan işten büyük olmamalıdır.

37-) Ceza şekli dayak olmamalı. Ona karşı tavrımız da bir cezadır. Ceza mükafattan mahrumiyet olabilir. **Talebe hocasının sevgisini kaybedeceğinden korkmalı.** Her zaman kızmamalıyız.

38-) Sohbet veya anlatılması gereken konular mevzuu uzatmadan öğrenciyi sıkmadan anlatmalıyız. Mevzu merak uyandırılarak anlatılmalı. Anlattırmakta zorlu çektiğimiz konuları konuya hakim olan birisine anlatırmalıyız. **İslamiyeti diğer ideolojilerle kıyaslamamalıyız.**

39-) Dersten önce konu hakkında malumat vermeliyiz. Güzel anlatana hediye vermeli, alakası olmayan şeyler söylese de dinlemeliyiz.,cd ve diğre kaynaklardan sohbet dinlerken ve VCD izlerken halimizle, oturduğumuzla örnek olmalıyız. VCD bazı yerlerinde durdurup mesajlar verilebilir. Bazı şeyler ezberletilebilir. Herkesten bir not defteri isteyip zaman zaman not tutmaları istenebilir. Anlatılan mevzularda müşahhas örnekler vermeliyiz.

40-) Talebeye vazife ve eşya sorumluluğu verilmeli.

41-) Sık sık hatırı sorulmalı. Problemi acilen halledilmeli. Bazı çocuklara güzel isim takılabilir. Zararlı şeyler okumasına mani olunmalı. Ailesi tanınmalı. İlgisini çekecek eserler okutulmalı. Talebenin yanına girince selam verilmeli.

42-) **Yerine getiremeyeceğimiz vaatte bulunmamalıyız.**

43-) Yerine getirip getirmediğini kontrol etmeden emirler yağdırılmamalı Yerine getiremeyeceği şeyler istenilmemeli. Kuru tehditler savurmamalı.

44-) **Talebeye itaat şuuru verilmeli. Fedakarlık anlatılmalı.**

45-) Çocukların birbirine hakaret etmeleri önlenmeli.Suçun kimde olduğu araştırılmadan cezalandırılmamalı. Hisle değil akıl ve mantıkla hareket edilmeli.

46-) **Hoca arkadaşlarımızın aleyhinde konuşurmamalıyız. Talebe hocasını tenkit etmemeli. O kapıyı açmamalıyız.**

47-) Öğrenciye hizmet bilinci yerleştirilmeli. Yardımlaşma ve dayanışma duygusu verilmeli.

48-) Şükür öğretilmeli. Hiçbir şeyden şikayet etmemeliyiz. Her şeyin güzel tarafı gösterilmeli.

49-) **Diğer öğrencilerin huzurunu bozmaya-cak emsal oluşturmaya-cak hatalar affedilmeli.**

50-) Kendi başlarına bir takım işler yapmalılar. Ölçülü bir şekilde hürriyet tanınmalı. Kabiliyetlerinin ortaya çıkması ve inkişaf etmesi için ortam hazırlanmalı ve bu kabiliyetlerini kullanmalı., yani kanalize etmeliyiz.

51-) **Tembellikten ve uyuşukluktan kurtarmalıyız. Çalışmayı özendirerek çalışkan bir insan haline getirmeliyiz.**

52-) **Paylaşma ve infak şuuru verilmeli. Zenginliğin mutluluk getirmediği anlatılmalı. Mal, para düşkünü ve cimri olmamalı**

53-) **Başı boş bırakılmamalı. Oyun oynarken bile kontrol edilmeli.**

54-) **Her istediğini yemesine izin verilmemeli. Zamansız yemenin yanlışları anlatılmalı. Obur olmamalı. Borç almaya özenmemeliler.**

55-) Ödevine yardım edilmeli. Hastalanınca ilgilenmeliyiz.

56-) Sınıfta ders anlatırken seviyelerine göre anlatmalıyız. Biz sanki çok iyi dinlediklerini zannederiz ama onun aklı başka yeredir. Her an sınıfa hakim olunmalı. Anlayıp anlamadıkları kontrol edilmeli. **Öğrenciyi arkadaşlarının yanında rencide etmemeliyiz.Bütün talebelerle eşit ilgilenmeliyiz.** Dersten sıkıldıkları zaman derse canlılık getirilmeli. Tabi canlılık öğrenciyi korkutarak tehdit ederek olmamalı. Ölçülü şekilde fıkra anlatılabilir, espri yapılabilir. "Kur'anı kerimleri kapatın, arkanıza yaslanın, derin nefes alın" gibi ifadeler de dikkati toplar. Derste öğrenciyi sıkıp dersten nefret

ettirmemeliyiz. Seviyesi düşükler için ek ders yapılmalı. Gerektiğinde aynı şeyi tekrar tekrar farklı yöntemlerle anlatmalı ve çalıştırmalıyız..

57-) Cocuğun her istediğini yerine getirmek ve isteklerine lakayt kalmak onu inatçı yapar.

58-) Yalan söylemelerine mani olmalıyız. Suçunu itiraf edince cezalandırmamalıyız.

59-) Batı dünyası fazla tasvir edilmemeli. İnsanların kötü yönleri bahsedilmemeli. Çocuk taklitçi olmamalı

60-) Talebeye hedef gösterilmeli. Hangi işi yapmasını istiyorsak o işin kesin sınırlarını belirleyip öyle istemeliyiz.

61-) Çocuk katı kalpli olmamalı. İnsanları, canlıları, doğayı sevmeli. Kibar olmalı. Kabalıktan kaçındırmalıyız. İntikam duygusu olmamalı.(Milli ve manevi değerlere saldırı hariç) Kısaca öğrencinin duyguları da yönlendirilmeli.

62-) Ders anlatırken aceleye getirmeden yavaş yavaş, basit cümlelerle anlatılmalı. Çocuğa karşı şefkatli ve merhametli olmalıyız. Mümkün merteye kızmamalıyız.Gerekirse yaramaz çocuk ders dışında çağrılmalı onunla yaptığı yanlışları rencide etmede ikna metodu kullanılarak uyarılmalı. Tahta hemen silinmemeli, yazılan şeyler düzgün olmalı.

63-) Her işi başkasından beklememeyi, etrafımızdaki temizlik ve düzene bizim de yardımcı olmamız gerektiği şuuru verilmeli. Mesuliyet bilinci aşılmalı.

64-) Dışardan müesseseye biri geldiğinde sıcak karşılanmalı, güler yüz göstermeli. İlgi ve iltifatta kusur yapılmamalı. Müessesemiz 24 saat dışardan gelecek misafire karşı hazır olmalı.

65-) Umumu istişareden ayrı olarak hoca-belletmen,hoca-hoca istişareleri mutad olarak yapılmalı. Bu istişarede talebenin keyfiyet durumları ve hususiyetleri ayrı ayrı görüşülmeli.

66-) VCD programları ve yarışmalar daha cazip hale getirilerek hem müessese sevdirmeli hem de dışardan öğrenci kazanma tesirli hale getirilmeli. İzlenecek VCD önceden bilinmeli ve bazı eğitici, şuur verici VCD'ler arşiv yapılmalı.

67-) Kütüphanede bulunması gereken kitaplar tespit edilmeli ve temin edilmeli.Talebeleri seviyelerine uygun kitaplar okutarak okuma alışkanlığı kazanılmasına katkıda bulunulmalı. Öğrencinin okuduğu kitaplar takip edilmeli, okunan kitabın diğer arkadaşların ilgi ve istifadesine sunmak için okuyandan özet çıkarması ve uygun bir ortamda anlatması sağlanmalı. Bazı eğitici ve kişilik oluşumun yardımcı olan kitaplar mutlaka okutulmalı.

68-) Elbise ve kitap dolapları sık sık kontrol edilmeli, talebe tertip ve düzene alıştırmalı.

69-) Hocalar ve abi konumunda olanlar arasında ağız birliği olmalı. Tutarsız ifadeler güvensizliğe ve prestij kaybına sebep olur.

70-) Hocalar ve abi konumunda olanlarla idare arasında fevkalade bir uyum olmalı.

71-) Eksik ve aksaklıklar hemen tespit edilerek ilgililere iletilmeli.

72-) Her hoca sorumlu olduğu talebelerin özelliklerini ayrı ayrı bilmeli. Her talebeye kendi kişilik özelliklerine göre yaklaşılmalı. Halini hatırını sormalı, varsa sorunları hemen ilgilenmeli. Derslerine düzenli çalışıp çalışmadığını takip edilmeli.

73-) Talebenin kişisel yetenek ve becerisi varsa tespit edilerek geliştirmesine yardımcı olunmalı, yönlendirilmeli.

74-) Talebenin ders durumları, devam devamsızlı durumları takip edilmeli.

75-) Bir ajandamız olmalı. Sorumlu olduğumuz öğrenci hakkında bilgi ve takip ve tespitler not tutulmalı.

76-) Kurs programı harici verilen takviye dersler kursta verilen derslerden farklı bir havada verilmeli. Talebe kurstaki dersle takviye derisi aynı kefeye koymamalı. "Hem kur'an derisi bu kadar hem de sohbet programları ve vesaire ödevler veriyorlar" sözünü dedirtmemeliyiz.

77-) Sözlerimizle fiillerimiz arasında tutarsızlık olmamalı. Talebeden yapmasını istediğimiz adabı muaşeret kurallarına mutlaka uymalıyız.

Evet dostlar bu yazımızda eğitimcilere ve velilerimize önemli önerilerde bulunduk.Rabbim muvaffakiyetler nasip eylesin.

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞİRGİL

BİR DEVLET DOĞUYOR!

Osman Gazi

Ertuğrul Bey uzunca bir mücadele hayatından sonra doksan üç yaşında ahirete intikal etmişti. Kendisini Söğüt'e defneden aşiret mensupları, beylerinin vefatından sonra ailenin en küçüğü olmasına rağmen idareyi Osman Gâzi'nin almasını istediler.

Henüz babasının sağlığında gösterdiği muvaffakiyetler, yiğitlik ve cesaretteki şöhreti Osman Gâzi'nin aşiretin başına düşünülmesinde en büyük etkendi.

Başta geçtiği gün ol ilin beyleri ve kethüdarları huzuruna çıkararak şöyle dediler:

“Siz Kayı Han neslindensiniz. Kayı Han bütün Oğuz beylerinin Oğuz'dan sonra ağaları ve hanları idi. Oğuz töresi gereğince Oğuz neslinden kimse bulunmayınca hanlık ve padişahlık Kayı soyu varken başka bir boy soyuna düşmez. Bundan böyle Selçukilerden bize medet ve çare yoktur. Memleketin çoğu ellerinden gitti. Tatar onların üzerine galip gelmiştir. Ayrıca merhum Sultan Alaaddin'in babanıza ve sizlere teveccühü olmuştur. Bu uçları size ol vermiştir. Bu sebeple sizin han olmanız gerekir. Sizde sultan ve hanlığa liyakat var. İttifak dahi bulunsun. Zira saltanat ya ittifakla ya liyakatla olur. Biz sizlere gereği gibi muti ve tabi oluruz. Ta kim bu taraflarda gönül hoşluğu ile gaza edelim”.

Ardından her birisi, **“Padişahlığın mübarek olsun”** diyerek dualar ve senalar ettiler.

Yıllardır kendisini yetiştiren ve bir devlet kurmaya doğru adeta adım adım götüren şeyhi Edebali, bey olduğu gün kendisine, tarihe geçen şu çarpıcı nasihatleri yaptı.

“Ey oğul!

Beysin... Bundan sonra öfke bize; uysallık sana...

Güceniklik bize; katlanmak sana...

Acizlik bize, yanlgı bize; hoş görmek sana...

Geçimsizlikler bize, çatışmalar bize, anlaşmazlıklar bize; adâlet sana...

Kötü göz, şom ağız, haksız yorum bize; bağışlama sana...

Ey oğul!

Bundan sonra bölmek bize; bütünlemek sana...

Üşengeçlik bize; uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana...

Ey oğul sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek açmaz. Şunu da unutma: İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.

Ey oğul! Yükün ağır, işin çetin, gücün kıla bağlı Allahü Te'âlâ yardımcın olsun...”

Yaptığı nasihatlerle Osman Bey kadar daha sonra gelen hükümdarları da derinden etkileyen Şeyh Edebalı, Karaman ve Şam'da ilim tahsil etmiş büyük bir âlimdi. Baba İlyas Horasani'den tasavvuf dersleri almış ve manevi derecelere kavuşmuştu.

Şeyh Ebül-Vefa Bağdadi'ye nisbet edilen Vefaiyye tarikatına mensup olan Edebalı aynı zamanda ahi teşkilâtının da reisi idi. Ertuğrul ve Osman Bey'lerin en büyük yardımcısı olması dolayısıyla ilk Osmanlı kadısı ve müftüsü kabul edilir.

Osman Gazi'nin beyliğe geçişi kaynaklarda ifadesini şöyle bulmuştur.

*Kuşandı din kılıcın bele Osman
Ki ede İslam'ı izhar Osman
Açıldı İslam'a hizmet kapısı
O kapının mihtahı oldu Osman*

İlk fetihler

Osman Bey aşiretinin başına geçtiğinde babasının siyasetini devam ettirdi. O, komşu Bizans tefurlarıyla iyi geçinmeğe gayret gösteriyordu. Yazın yaylaya çıkacaklarında yine eskisi gibi eşyalarını Bilecik tefuruna bırakıyor, kış mevsiminin yaklaşması ile tekrar Söğüt'e dönerken Bilecik tefuruna bol bol hediyeler vermeyi ihmal etmiyordu.

Bilecik, Yarhisar ve Harmankaya tefurlarının dostluklarına mukabil İnegöl tefuru Aya Nikola Türk düşmanlığıyla şöhret kazanmıştı. Nikola, Türklerin yaylaya çıkış ve dönüşlerinde yollarını keserek haraç istiyor, bu sebeple aralarında sık sık çarpışmalar oluyordu. Onun bu saldırgan tutumunu devam ettirmesi üzerine Osman Bey babasının silah arkadaşları Akçakoca ve Abdurrahman Gazi ile kendi akran ve arkadaşları olan Konur, Turgud ve Aygud Alp-lerle durumu müzakere etti. Neticede İnegöl'ün fethine karar verildi.

Ancak İnegöl tefuru, Osman Bey'in üzerine geldiğini haber alarak Ermeni derbendinde kuvvetleriyle pusuya yattı. Osman Bey yetmiş kadar silahlı adamıyla boğaza girdiğinde Aya Nikola ve adamlarının saldırısına maruz kaldı. Vuruşma şiddetli ve kanlı bir şekilde cereyan etti. Türkler tefurun adamlarını kaçırmaya muvaffak olurlarken savaşta Osman'ın kardeşi Saru Yatı'nın oğlu Bayhoca şehid düştü (1285-86).

Yeğeni Bayhoca'yı kaybetmesine çok üzülen Osman Gazi İnegöl tefuru ile kesin bir hesaplaşmanın yakın olduğunu biliyordu. Mevkiini sağlamlaştırmak gayesiyle ertesi sene İnegöl'e çok yakın Kulacahisar'ı ani bir gece baskınıyla ele geçirdi.

Osman Bey'e yalnız başına karşı koyamayacağı anlayan Nikola, komşusu Karacahisar tefuru ile anlaştı. Müttefik kuvvetler Osman Bey'in hareketini cezalandırmak üzere saldırıya geçtiler. Osman Gazi bu kuvvetleri Domaniç civarında İkizce denilen mevkide karşıladı. Osman Gazi yapılan savaşı kazanmasına rağmen bu defa da kardeşi Saru Yatı'yı kaybetti. Karşı tarafta ise Karacahisar tefurunun kardeşi ve düşman kuvvetleri kumandanı olan Latos ölümler arasında bulunuyordu (1287-88). Saru Yatı'nın nâşını Söğüt'e götürerek atası Ertuğrul Gazi'nin yanına defnetteler.

Müttefik Bizans tefurlarına karşı kazanılan İkizce zaferi Osman Bey'in bölgedeki nüfuzunu daha da arttırdı.

Osman Gazi, İkizce zaferinden sonra kendisine karşı düşmanca bir tavır takınan ve Nikola ile beraber hareket eden Karacahisar tefuruna bir darbe vurmak istedi. Bu niyeti sezen Karacahisar tefurunun Yarhisar tefurunun yardımlarını temin etmesi neticeyi değiştirmede. Osman Gazi kuvvetleriyle gelerek uzun bir muhasarayı müteakip hisarı zaptetti (1288).

Osman Gâzi Karacahisar'ı zaptettikten sonra kardeşi oğlu Aktimur'u, esir alınan tefur da dahil olmak üzere nice ganimetlerle Selçuklu sultanına gönderdi.

Sultan II. Gıyaseddin Mesud, Osman Gâzi'nin elçilik heyetini büyük bir merasimle karşıladı.

Fetih haberlerini zevkle dinledi. Gönderdiği hediyeleri memnuniyetle kabul etti.

O da Osman Gâzi'ye Bülyan Çavuş ismindeki adamıyla beylik alametleri sayılan ferman, tuğ, alem, tabl, otağ ile cins atlar ve silahlar gönderdi.

Elçiler sultanın hediyelerini getirdiklerinde, ikinci zamanıydı. Nevbet vuruldu. Osman Gâzi nevbet vurulurken ayakta durdu. Tam iki yüz yıl nevbet çalınırken halefleri de bu adete uydular.

Aşıkpaşazâde bu adetin iki özel manasına işaret etmektedir:

“Biri şudur ki: Bunlar gâzilerdir. Nevbet vurması, gazanın bildirilmesidir. Gazaya hazır olun demektir. Osman Gâzi dahi, Allah rızası için, gazaya hazırız diye, ayak üzere dururlar.

İkinci olarak bu hanedan sofrası sahipleridir. Yoksul doyurucudurlar. Dünya nimetlerini, dünya halkına yedirirler. Osmanlılar ne yaparsa ahlak üzere yaparlar”.

Karacahisar'ın fethinden sonra kalede bulunan kilise camiye çevrildi. Bu, kiliseden camiye çevrilen ilk mabettir.

Bu olay Osman Gazi'nin aşiret başkanlığından uc beyliğine yükselmesi açısından pek önemlidir.

Bilecik'in fethi

Osman Gazi 1292'de Sakarya vadisine yöneldi. Dostu Harmankaya hâkimi Köse Mihal'in öncülüğünde gerçekleştirilen harekâta Samsa Çavuş'ta aşireti kuvvetleriyle iştirak etti. Böylece daha da güçlenen Osman Bey Sorkun, Göynük ve Taraklı Yenicesi'ni kolaylıkla fethetti.

Bu son fetih hareketini yedi senelik bir istirahat devresi takip etti. Bu devrede Osmanlı beyliğinde Müslim gayr-ı Müslim her ırk ve dinden insanın hiçbir zulme, gadre uğramaksızın huzur dolu bir hayat sürmeleri Osman Gazi'nin namını dört tarafa yaymıştır.

Zira Osman Gâzi iyilik ve ihsanda Müslim, gayr-ı Müslim gözetmez herkese yardımcı olmaya çalışırdı. İyilik gördüğü kimselere sonuna kadar vefa duyguları içinde bulunurdu. Fetihler devam ederken gâzilerden bir kısmı onu Bilecik üzerine yürümeye teşvik ettiklerinde:

“Biz bu il'e garip geldik. Bunlar bizi hoşça tutup iyi komşuluk ettiler. Biz dahi onların hakkına riayet edip, mümkün olduğunca iyilik ederiz” diye cevap vermiş, hak ve hukuku en ince detayına kadar düşündüğünü göstermiştir. Yine yaylaya çıkarken ve dönerken Bilecik tekfuruna pek çok hediyeler götürür eşyalarını ona emanet ederdi. Ayrıca dar zamanlarında müttetiklerine yardım etmekten de geri kalmazdı. Bir defasında Köprühisar tekfuru, Bilecik tekfurunun üzerine saldırdığında Osman Gâzi yoldaşlarıyla yetişip onu zor durumdan kurtarmıştı.

Buna rağmen İslâm düşmanlığı ve haset gibi duygular, Rumları Osman Gâzi aleyhine kötülükler düşünmekten geri bırakmıyordu. Ancak onu muharebe meydanında yenemeyeceklerini anlayınca, hile ile öldürmek için harekete geçtiler.

Yarhisar tekfurunun kızıyla evlenecek olan Bilecik tekfuru, düğüne Osman Gâzi'yi de davet edecek ve hemen oracıkta işini bitireceklerdi. Osman Gâzi bu plandan daha önce hayatını bağışladığı dostu Köse Mihal'in duyurmasıyla haberdar oldu.

Şimdi tuzağı Osman Gâzi kuruyordu.

Bilecik tekfuruna yaylaya çıkmaya karar verdiğini, bunun için düğün hazırlıklarının bir an önce tamamlanmasını, eski töre gereğince emanet bırakılacak eşyanın yaşlı kadınlarla gönderileceğini ve kendisinin de diğer kadınlarla birlikte düğüne katıldıktan sonra yaylaya çıkacağını bildirdi. Osman Gâzi ayrıca, Bilecik'in bu kadar kalabalığı almayacağını ve bu kalabalık cemaati şehirde ağırlamanın imkânsızlığını vurgulayarak düğünün yeşillik bir bahçede olmasının gönüllere daha hoş geleceğini arz etti.

Bu haberi alan Bilecik tekfurunun sevinci iki katına çıkmıştı. Zira Osman Gâzi'yi öldürmesinin yanı sıra mallarına ve kadınlarına da kolaylıkla sahip olacağını düşünmüştü. Derhal Osman Gâzi'ye haber gönderip düğünün Bilecik yöresindeki Çakırpınar mevkiinde olacağını haber verdi. Nihayet düğün günü gelip çatı.

Osman Gâzi çeşitli hediyeler, kat kat armağanlarla Çakırpınar'ına doğru giderken, kırk ihtiyar kocakarı da bütün ağırlıklarını at ve arabalara yükleyerek Bilecik'in yolunu tuttular.

Bilecik'te kalan pek az muhafız, ihtiyar koca-karıların kırk seçme dilaver olduklarını ancak onları kaleye aldıklarında anladılar. Artık iş isten geçmişti. Kısa sürede muhafızları etkisiz kılan gâziler, Bilecik'i zaptettiler. Sonra da bir kişiyi haber vermek üzere derhal Çakırpınarı'na gönderdiler. Düşün uzadıkça Osman Gâzi'nin huzursuzluğu artmıştı. Zira tekfurların, kuvvetlerini ne zaman harekete geçireceğini bilmiyordu. Nihayet düşünün en hareketli zamanında Bilecik'ten gelen adamı yanına yaklaşıp müjde haberini verdi.

Cenab-ı Hakka şükreden Osman Gâzi derhal atına binerek dönüş yolunu tuttu. Gâziler de peşinden at kopardılar. Bu ani hareket tekfurların canını sıkıyordu. Osman Gâzi'nin bir şeyden şüphelendiğini sezinleyen tekfurlar da kuvvetleriyle süratle peşlerine düştüler.

Osman Gâzi; harp hiledir, sözüne uygun olarak pusuya yatarken bir avuç askerini yem gibi ortaya atmıştı. Bunlar kaçır gibi yaparak düşmanı üzerlerine çekip plan gereği belirlenen yerde dönerek saf tutup direndiler. Kılıçlar tokuştuğu sırada Osman Gâzi pusudan çıktı. Düşman askerlerinden bazıları okların hedefleri olurken bazıları da kılıçların yemleri haline geldiler. Damaklarındaki düşün keyfi zehire dönüştü.

Esirler arasında Bilecik tekfuru ile evlenecek olan güzel Holofira da bulunuyordu. Osman Gâzi Nilüfer adını verdiği gelini oğlu Orhan ile evlendirdi. Süleyman Paşa ile Murad Gâzi bu soylu hatundan dünyaya gelmiştir.

Hayır ve hasenat sahibi olan Nilüfer Hatun nice yerlerde imar faaliyetlerinde de bulunmuştur. Bunlardan birisi Bursa ovasından geçen ırmak üzerine yaptırdığı köprüdür. Daha sonra bu ırmak onun ismiyle anılır olmuştur. Bursa'da kale içinde Darphane mahallesindeki mescid de bu iffetli kadının övünülecek eserlerindedir. Vefat ettiğinde Orhan Gâzi türbesine defnedilmiştir.

İstiklâlin ilanı!

1299 yılı Osman Gazi'nin istiklalini ilan edip bağımsız harekete başladığı tarih olarak kabul edilir. İşte buna yol açan olaylar:

Bilecik'in zabtı ve düşünde tekfurların kuvvetlerinin dağıtılmasından hemen sonra Osman

Bey kuvvetlerini süratle Yarhisar üzerine sevk etti. Başsız kalmış ve kuvvetleri dağılmış olan kale kolayca ele geçirildi (1298).

Bilecik alındıktan sonra beyliğin önemli bir merkezi oldu. Osman Gazi burada bir mescit yaptırdı. Şeyh Edebalı'yı şehre emin tayin etti.

1299 yılında emirlerinden Turgud Alp'ı İnegöl'ün fethi ile görevlendirdi. Çok geçmeden kendisi de gelerek muhasaraya katıldığından kale kısa sürede zapt olundu. Yıllarca Türklere sıkıntı veren tekfur idam edildi.

Osman Bey Bizans hududunda güçlü bir devletin temellerini adım adım kurarken Selçuklu başkentinde karışıklıklar son haddine varmış bulunuyordu. 1284'ten itibaren Selçuklu Türkiye'sinde görülen karışıklıklar, gittikçe artan Moğol tahakkümü, Selçuklu sultanlarının sadece ismen mevcudiyeti ve halkın perişan hali gözlemlendiğinde Osman Gazi'nin saltanatını ilana kalkışması şaşılacak bir olay değildir. Ayrıca 1296'da Sultan II. Mesud İlhanlı hükümdarı Gazan Han tarafından Baldu isyanı ile ilişkilendirilerek tahttan indirilmiş ve Türkiye Selçukluları tahtı iki yıl boş kalmıştı. 1296-98 yıllarında Selçuklu tahtının boşalması muhtak ki Anadolu uc beylerini artık istiklale hazır hale getirmiş olmalıdır.

İşte Osman Gazi'nin de 1298-1299 yıllarındaki seri fetihlerinin sonunda takındığı tavır, 1298'de Gazan Han tarafından Selçuklu tahtına oturtulan III. Alaaddin Keykubad'ı artık muktedir bir sultan olarak görmediğini ve ondan izin alma ihtiyacını duymadığını açıkça yansıtmaktadır.

Şöyleki; Karacahisar 1288'de alınca bir kısım halkın şehri terk etmesi üzerine evler uzun süre boş ve ıssız kalmıştı. Ancak zamanla çevre illerden ve Germiyan ülkesinden gelenlerle şehir şenlenmeye başladı. 699/1299 yılına gelindiğinde mescitleri, mektepleri, çarşıları ve pazarı ile mamur bir belde halini almıştı. Halk Dursun Fakih'e gelerek şehirde Cuma namazı kılınması için izin istediler. Ayrıca problemlerinin çözümü için kadı tayin edilmesini arzu ettiler. Dursun Fakih konuyu Şeyh Edebalı'ya açtı. Sonra beraberce Osman Gazi'ye arz ettiler.

Osman Gazi "Ne yapılmak gerekiyorsa yapılınsın" deyince, Dursun Fakih:

“Hanım! Sultandan izin almak gerektir”, dedi. Bunun üzerine Osman Gazi şu cevabı verdi:

“Bu şehri ben kendi kılıcımla aldım. Bunda sultanın ne dahli var ki ondan izin alayım? Ona sultanlık veren Allah bana da gaza ile hanlık verdi. Eğer minneti şu sancak ise ben kendim dahi sancak kaldırıp düşmanlarla uğraştım. Eğer o, ben Selçuk hanedanındanım derse ben de Gök Alp oğluyum derim. Eğer bu ülkeye ben onlardan önce geldim derse Süleyman Şah dedem de ondan evvel geldi”.

Aşiret beyliğe döndü!

Bu sözlerden sonra Osman Gâzi Karacahisar’a Dursun Fakih’i hem kadı hem de hatip tayin etti. Şeyh Edebalı’nın akrabası ve talebesi olan Dursun Fakih, büyük alimlerden idi. Osman Gâzi ile bütün savaşlara katılır ve mücahidlere namaz kıldırırdı. Dursun Fakih ilk cuma günü, minberde hutbeye çıktı. Allahü zül-celal’e hamd, Resûlüne salevat, âline ve ashabına duadan sonra; Osman Gâzi’nin adını hutbede zikretti.

Aşiret beyliğe dönüşmüştü.

Aşıkpaşazade tarihinde 699/1299 olarak tarihlendirilen bu olayı Kemalpaşazade, 688/1288-89 yılında Karacahisar’ın fethinin hemen akabinde gösterir. Kemalpaşazade’ye göre Dursun Fakih’in Cuma namazı için Selçuklu sultanından izin istenmesi gerektiği yolundaki sözlerine Osman Gazi şöyle cevap vermiştir.

“Ben kimsenin taht-ı hükümetinde değilim. Kendi başıma sultanım. Bu diyarı kılıcımla açıp dururum. Kul nöker almadım, ne efendim var ne sultanım! Ben icazet verdiğim yetmez mi? Benim iznim kifayet etmez mi? Sultan-ı zaman dediğiniz Melik-i Yunan ise benim mülkümde anın ne tasarrufu var. Nesebde ondan eksik değilim, benim aslım geniştir. Gök Alp’ı bilmeyen bilmez, bilen Selçuk’a nisbet kılmaz”.

Kemal paşazade Osman Gazi’nin Karacahisar’da cemaatle Cuma namazı kılmağa izin verip adına hutbe okutmasını, serbest ve bağımsız hareket etmeye başlamasına bir misal olarak gösterir. Ancak o da, kesin bağımsızlık tarihi olarak 699/1299 tarihini şu ifadelerle verir.

“Al-i Selçuk dağılıp saltanat işleri ve memleket ahvali bozulunca Osman Gazi cihangirlik meydanında idare dizginlerini eline aldı. Sul-

tan-ı alışan olup ünvanı emir iken han oldu. Hicretin 699. yılında emirlik kürsisinden saltanat tahtına çıktı. Hilafet hil’atin eğnine alup cihangirlik kemerin beline kuşandı. Kadr ü celali hilal iken bedr, kişveri karye iken şehir, leşkери nehir iken bahr oldu”. Görüldüğü gibi 1299 yılı Osmanlı devletinin kuruluş tarihi olarak verilebilecek en güçlü konumunu devam ettirmektedir.

Neşri tarihinde ise Aşıkpaşazade ve Kemalpaşazade’ye muhalif olarak hadise şöyle nakledilmektedir: Osman Gazi dahi Sultan Alaeddin zamanında istiklal bulmuştu. Lakin edebe riayet edüben hutbeyi ve sikkeyi yine Sultan Alaeddin adına kılmıştı... Ne zaman ki Sultan Alaeddin ahirete intikal etti, oğlu kalmadığından yerine veziri Sahip Ata geçti. Osman bunu işidüb buyurdu; Karacahisar’a Dursun Fakih’i hem kadı ve hem hatip ettiler... Böylece ilk defa hutbe Karacahisar’da Osman Gazi adına okundu.

Neşri’nin bu ifadeleri Osman Gazi’ye Selçuklu sultanına karşı zoraki bir tabiiyet (edep göstergesi) arz ettirmesinden öte bir mana taşımamaktadır. Şayet öyle olsaydı 1302’de III. Alaeddin’den sonra yine ismen tahta çıkarılan II. Mesud’a karşı da bağlılık göstermesi gerekmez miydi?

Ayrıca 1299’dan sonra Osman Gazi’nin, her biri bir saltanat alameti gibi gösterilen uygulamaları onun istiklalini ilan ettiğini açık bir biçimde vurgulamaktadır. Nitekim 1301 yılında önce Köprühisar’ı ve ardından Yenişehir bölgesini zapteden Osman Gazi ilk kez, Oğuz Hanlarının ve Selçuklu sultanlarının adeti üzere elde edilmiş olan yerleri kardeşi, oğulları ve silah arkadaşlarına dirlik olarak dağıttı.

Buna göre Karacahisar (Sultanönü) sancağını oğlu Orhan Bey’e, Eskişehir’i Gündüz Alp’e, Yarhisar’ı Hasan Alp’e, İnegöl’ü Turgut Alp’e verdi. Bilecik nahiyesinin öşür ve resmini kayınbabası Şeyh Edebalı ile zevcesi Mal Hatun’un harcamalarına ve şeyhin çevresindeki dervişlerin ihtiyaçlarına sarf edilmek üzere ayırdı. Mal hatun ile oğlu Alaeddin’i Bilecik’te Edebalı’nın yanında bıraktı. Kendisi ise beyliğinin yeni merkezi olarak seçtiği Yenişehir’e yerleşti.

Osman Gazi’nin bu fetih ve düzenlemelerden hemen sonra namına sikke darb ettirdiği de görülmektedir.

İSLAM'IN GELECEK TASAVVURUNUN İNŞASI

İki asırdır İslam coğrafyasında âlim ve mütefekkirler nezdinde en fazla heyecan uyandıran konu, “Nasıl olmalıyız?” sorusudur. Müstağrib bu soruyu medenî birikimimiz ve tarihi tecrübemizin reddedilmesi için bir fırsat telakki ederken, müstakim mümin ise tekrar İslamî bünyeye dönebilmenin vasıtası olarak görür.

Malum soruya cevap sadedinde, farklı usuller üzerine ibtinâ eden pek çok hareket ortaya çıkmıştır. Sahih İslamî tasavvurla farklı şekillerde irtibatı olan ve tarihi süreç içerisinde kısmi değişikliklerle sürekli var olan bu hareketleri “redd-i kadim”, “gelecekçilik/taklitçilik” ve “keşf-i kadim” olarak tasnif edebiliriz.

—•— Redd-i Kadim —•—

Redd-i kadimin merkezinde akıl vardır. Ona göre akıl, mücerret olarak güzeli ve çirkinini tespit etme istidadına sahiptir. Reddi kadimciler, hükümlerin kaynağı olarak kabul ettikleri aklı, bir fiilin sıfatına ve ondan doğan fayda ve zarara bakarak hüküm vermede yetkili görürler. Bunu yaparken de aklın bir peygamberin rehberliğine muhtaç olmadığını düşünürler.

Aklın güzel gördüğünün Allah Teâlâ katında da güzel, çirkin addettiğin O'nun katında da çirkin olduğunu savunan bu anlayış esasında Cenâb-ı Hakk'ın ne söylediğinden ziyade, kendilerinin nassı nasıl anlamaları gerektiği ile meşguldür.^[1] İlk olarak Mutezile tarafından temsil edilen redd-i kadimin esas ameliyesi “vaz-ı cedit”tir. Bu ise en hafif ifadeyle vahyi ideolojik okumaya mahkûm edip murâd-ı ilahiyi murâd-ı beşere tabi kılmaktır.

Redd-i kadim, İslam coğrafyasında hicri II. asrın başlarında aklın öncülüğünde korunmuş bölgeler inşa etti. Bu bölgelerdeki felsefi oluşumları harekete geçirip vahiy karşısında kaybettiği mevzileri geri alabilmek için yoğun bir mücadele içerisine girdi. Bu çerçevede Abbasi Halifesi Me'mun'un, Bağdat'ta kurduğu Beytü'l-Hikme (832) yaptığı çevirilerle felsefi oluşumlara malzeme temin etti. Tercüme faaliyetlerinin hazırladığı ortam Meşşâi felsefesinin doğmasına zemin hazırladı. Bir anda İslam coğrafyasında Aristoteles ve Eflatun'un âzâd kabul etmez “fikir köleleri” oluştu.

Mazrufu olduğu gibi muhafaza edilen Yunan felsefesi hikmet zarfı içerisinde güçlü şakirtler yetiştirdi. İslam'da ilk filozof olarak bilinen el-Kindî (v. 873) bir yönüyle Mu'tezilî kelamcı diğer yönüyle de felsefe şakirdi olarak vaz-ı' ceditte bulundu. İç bünyede faaliyet gösteren kelamî mektepler de aklın yeni konumundan ziyadesiyle etkilendi.

Aklın vahiyle giriştiği iktidar kavgasında Fârâbî (v. 950) ve İbn Sina (v. 1037) felsefi metinleri esas olarak istidlalde bulundu.^[2] Tercüme eserler o derece saygınlık kazandı ki, felsefi metin hafızları oluştu. Nitekim Aristoteles'e ait bir metni 50 defa okuyan Farabi metnin kenarına “ve ene muhtâcün ila muâvedetihî/tekrar okuma ihtiyacı hissediyorum.” notunu düşmüştür. Benzer tekrarlar İbn Sina için de rivayet edilmektedir. Meşşâilerin entelektüel donanımları ve mefâhim merkezli bir yazı dili kullanmaları hem anlaşılabilirliklerini hem de buna bağlı olarak itibarlarını artırdı. Zamanla vaz-ı ceditçilere uyan elit bir mukallit topluluk oluştu.

Onlar da hocalarından aldıkları her meseleyi, reddettikleri İslamî bir hakikatin yerine koydular. Aklın büyük kurmaylarını taklit süreci, taraftarlarını sürekli artırdı. Bu durum İmam Gazzalî'nin (*rahimehullah*) "Mekâsidü'l-l-Felâsife" adlı eserinde Meşşâilerin neler söylediklerini anlaşılır bir dile aktarıp şifrelerini çözmesi, ardından da "Tehâfütü'l-Felâsife"yi yazıp üç meselede ümmetin tamamına muhalefet ederek küfre girdiklerini, on yedi meselede de bidat işlediklerini belirtmesine kadar devam etti.^[3]

Ümmetin ilmî birikimi ve tarihi tecrübesini "modası geçmiş bir dünya görüşü" olarak gören muasır redd-i kadim ise Meşşâiler'de kısmen görülen terkip ve tahlilden uzak, mahzâ taklit ve reddediş içerisindedir. Nitekim Batı medeniyetine ait disiplinlerin temel ilkelerini alıp olduğu gibi İslamî ilimler üzerine tatbik etmiştir. Tabii olarak bu süreç beraberinde türâs-ı İslam'ın rükünlerini reddedişi getirmiştir.

Fıkıh usûlünün Kur'an ve Sünnet-i belli kadidler çerçevesinde anlamayı icbar etmesi ve bütün yorumlar için meşruiyet belirleyen bir kıstas olması onu, öncelikle reddedilmesi gereken disiplinler arasına dâhil etmiştir. Zira usûl kitapları ictihâdın nasıl yapılacağını belirttiği gibi bir ictihadın hangi şartları taşıması durumunda meşru addedileceğini de ifade etmektedir. Bu durum modernitenin buyurgan aklını rahatsız etti ve kendi düşüncesine meşruiyet alanı temin edebilmek için bir taraftan usûlü tenkit etti diğer taraftan da tarihselciliği ve hermenotiği alıp fıkıh usulünün yerine bina etti. Yeni anlam bilim esas alınarak dinin sabiteleri yeniden yorumlandı ve böylece pek çok harama helal fetvası verildi.

Muasır redd-i kadim, İslam coğrafyasını kuşatan sorunların medreselerde okutulan muhalled eserlerden ve onlardan hareketle oluşan kabullerden neşet ettiğini iddia etmiş ve bu iddiaya bağlı olarak ders sistemini bütünüyle değiştirmiştir. Bu değişimin en kapsamlı yaşandığı müessese olan ilahiyat fakülteleri, bir asra yaklaşan mazisiyle bir öğrenciye Arapça'nın ve ona bağlı olarak temel İslami ilimlerin nasıl öğretilmeyeceğini göstermesi bakımından ayrıca bir önemi haizdir.

Redd-i kadim, ümmetin siyaseten ve iktisaden en zor zamanları yaşadığı son yüz elli yılda kendisini İslam coğrafyasının buyurgan zihniyeti olarak görmesine rağmen, başarısızlığı planlayan ve uygulayan konumunda olan zihniyetine değil de, şu kadar zamandır okutulmayan muhalled eserlere mal etme gayreti içerisindedir. Bu yanlış tespitten dolayıdır ki redd-i kadimin doğru olarak ilan ettiği her yeni, bir yanlışın üzerine ibtina etmekte ve çözüm üretmek yerine çözümsüzlükler getirmektedir.

•— Gelenekçilik —•

Gelenekçilik, belli bir yolu takip etmek, belli bir çerçevede hareket etmek ya da toplumda yaygınlık kazanan şeylerin sonraki kuşaklar tarafından devam ettirilmesi, şeklinde tarif edilen "gelenek" in anlaşılmasından sahiplenilmesidir. Gelenekçilik, kadimi anlamadan da olsa takip etmeyi ve korumayı amaçlar.

Gelenekçilik "kadimi" hayatın içine dâhil ederek, ondan hareketle ona bağlı yeni çözümler üretecek iradeden ve istidattan mahrumdur. Fıkıh kitaplarında yer alan tasavvurları olduğu gibi aktarıp muhalled eserlerin adeta anlaşılmasını intâc eder. Kudemâ tarafından sorun çözmek için telif edilen "Mutûn-u mübâreke" onun nazarında ibare çözüme aracıdır.

Yakın döneme kadar büyük "ifade" hocaları çıkaran muhalled ders usûlü gelenekçilerin elinde terkip ve tahlil cehdinden mahrum ibare hocaları yetiştirmektedir. Hayatın içerisinde sorunlara çözüm üreten fakihlerin yerinde "fıkhu'l-evrâk" ile meşgul olan fıkıh tarihçileri vardır. Bu durum muhalled eserlere şüpheyle bakılması gerektiğini belirten Muhammed Reşid Rıza gibi yenilikçilere malzeme vermiş ve "Muhâverâtü'l-Muslih ve'l-Mukallid" gibi en uç örneklerin (hatta hayali tasavvurların) yer aldığı eserlerin telifine zemin hazırlamıştır.

Bizde gelenekçilik Cumhuriyet ile başlamıştır. Bunun arka planında ise Devlet-i Âliyye ile birlikte medreselerin ilga edilmesi, akabinde de âlimlerin icbârî olarak tedrisattan men edilmeleri ya da çeşitli yollarla etkisiz hale getirilmeleri vardır.

Baskılara rağmen ders okutmaya devam edenler ise milletin acil hoca ihtiyacını dikkate alarak müfredatı ihtisar edip uygulamış, İmam Kevserî'nin (*Rahimehullah*) ifadesiyle yıkılan ilim sarayının enkazından gecekondular kurmuşlardır.

Gerçekte acil olarak ihtiyaç gidermeye matuf olan bu durum zamanla asli hal olarak addedilmiştir. Tehlikenin kısmen kalktığı zamanlarda da bu hal devam ettirilmiştir. Hadisenin bu boyutunu göremeyenler gelenekçiliğin Osmanlı medreselerin genlerinde olduğunu dolayısıyla bugüne dünden tevarüs ettiğini iddia etmektedir.

Hakikatte ise medrese, büyük ihanete uğramadan hemen önce Ali Haydar Efendi, İmam Kevserî, Ahmed Naim gibi büyük ilim adamları yetiştirmiştir. Nitekim Osmanlı'nın son dönem ilim hayatının en önemli tanıklarından olan Mustafa Sabrî Efendi medreseyi Ezher'le mukayese eder ve kendisinin de görev aldığı Fatih Medresesi'nin ahir ömründe dahi Ezher'den üstün bir konumda olduğunu söyler.^[4] O halde sorun medresede değil yanlış tahlilde bulunan ve bu yüzden sürekli hata yapan anlayıştadır.

Halin bu noktaya gelmesinin müessirleri arasında yer alan Cemal Gürsel merhum Ali Fuat Başgil'e ilim adamı yetişmemesinden şikâyet edince, merhum, Gürsel'e cevap verirken gelenekçiliğin başlamasının asıl sebebinin de sarahaten belirtir: "Paşam, mühendis ve mimar teknik üniversiteden; hukukçu ve doktor, hukuk ve tıp fakültelerinden yetiştiği gibi, din adamı da dini tahsil müesseselerinden yetişir. Biz de ise bu müesseseler senelerce evvel kapatılmış, yerlerine yenileri de açılmamış ve din öğretimi yasak edilmiştir. Bu vaziyette beklediğimiz bilgili din adamı nereden yetişirdi? ... Son devirde kurulan bir medresetü'l-mutahassisîn vardı ki; bugün benzerini kuramayız. Çünkü bugün burada okutacak hoca bulamayız."^[5]

İlmi bünyemizde gelenekçi damarın oluşmasının biri özde buyurgan ve dayatmacı olan harici, diğeri ise kadimi koruyabilmek için bir refleks olarak gelişen dâhili amili vardır. İkinci şekliyle gelenekçilik iyi niyete dayalı bir amelîye olduğundan masumdur.

Kendisini yenilikçi ve sorun çözücü olarak tanıtan hakikatte ise Batı aklını taklit eden çağdaş gelenekçilik ise çeşitli hileler ihtiva eden harici argümanlara ve şüphelere dayanmaktadır. İkinci boyutu temsil eden ve asıl meselenin ibare çözmek olduğunu zanneden gelenekçilik İslam ümmeti içerisinde küçük bir gruba teka-bül ederken, Batıya ait anlam bilimini olduğu gibi alıp Kur'an'a ve sünnete uygulayan çağdaş gelenekçilik ya da taklitçilik önemli bir yekûnu temsil etmektedir.

Gelenekçilik müessir çözümler üretememe dışında bir mahzur taşımazken, çağdaş gelenekçilik akide ve amel cephesinde önemli sapmalar içermektedir. Ayrıca taklitçilikteki gelenek bağılılığı kronik bir hal almıştır. Nitekim içerisinden Farabi ve İbn Sina gibi önemli isimler çıkaran Meşşâilik (yürüyenler), hareketin adına varıncaya kadar (peripatisme) Yunan felsefesini taklit etmiştir.^[6] Aynı durum Fazlurrahman, Hasan Hanefi ve Nasr Hamid Ebû Zeyd gibi tarihselciler için de geçerlidir.^[7]

—•— Keşf-i Kadîm —•—

Hz. Âdem'e kadar uzan kadim vahyi remz eder. Ona ulaşmak, ulaştınca da sabit kalabilmek ancak beşerî bir yöneliş ve Rahmanî bir irade ile mümkün olur. Kur'an-ı Kerim'in kadimi keşfetme talimatına göre mümin önce, "Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet"^[8] diye niyazda bulunur, gökler de bu yakarışa, "Allah size hükümlerini açıklamak ve size sizden öncekilerin yollarını göstermek ve tövbelerinizi kabul etmek ister."^[9] diyerek karşılık verir.

Buna göre keşf-i kadim "öncekilerin" yani peygamberlerin, salih insanların yolunda yürümek, ferdi ve ictimâî var oluşu ya da toplumsal mutabakat zeminini onların mirasında aramaktır.

Keşf-i kadîmde failer ve hadiseler değişir fakat sorunların çözümü için başvuru usul ve müracaat edilen kaynak değer hep aynı kalır. Bu yüzden ulemanın hallettiği her müşkil mesele, sonuçları itibariyle tarihtekiyle aynıyet arz eder.

Farklı dönemlerde telif edilen eserler arasında ifade ve gaye birlikteliği olması ulemanın aynı usûl kaidelerini kullanmasının tabii bir sonucudur. Bu, iddia edildiği gibi taklidin değil eserlerin rasgelelikten uzak olduğunun göstergesidir.

Âlim metinleri öğrenci ile kendisi arasında ilmin anlaşılabilir olarak aktarılmasına yarayan bir bağ olarak görür ve o bağı asıl kabul ederek şerhleri onun çevresinde örgüleştirir. Gelenekçilikteki “fıkhu’l-evrak”ın yerinde keşf-i kadimde “fıkhu’l-vakî” vardır.

Keşf-i kadimde esas olan sürekliliktir. Bu da şerh, haşiye, talik gibi tamamlayıcı ve izah edici çalışmalarla ya da müstakil teliflerle mümkün olur. Mesela Hidâye ya da Beydâvî gibi medrese müfredatında yer alan üst düzey fıkıh ve tefsir metinleri üzerine her dönemde çok sayıda şerh ve haşiye yazılarak muhalled metinlerin güncel sorunlara çözüm üretmeleri temin edilmiştir. Böylece metin, kendi kaide ve gayeleri çerçevesinde muasır sorunlara cevap veren bir eser olma konumunu muhafaza eder. Bu açıdan bakıldığında bazı haşiyeler müstakil telif gibidir. İbn Abidin’in “Dürrü’l-Muhtâr” üzerine yazdığı “Reddü’l-Muhtâr” adlı haşiyesi o sırada fıkıhın ilgi alanına giren hemen her konuda çözümler ihtiva etmektedir.

Mevcut şerh ya da metin çalışmaları yazıldığı dönemin şartları göz önünde tutularak okundığında yukarıdaki ifadenin doğruluğu kati bir şekilde anlaşılacaktır. Nitekim İmam Gazzâlî, Fahreddîn Râzî, İmam Rabbanî (rahimehumullah) gibi âlimlerin şöhret ve itibarının arkasında dönemlerinin sorunlarına cevap mahiyetindeki eserleri vardır. İnsaf sahibi her araştırmacı farklı İslami disiplinlere ait eserleri bugünden düne ya da dünden bugüne doğru incelediğinde bunu açıkça göreceklerdir.

Muhalled eserler iddia edildiği gibi tekelci değil çoğulcu, dışlayan değil kucaklayan bir yapıya sahiptir. Onların müellifleri, “icmayı hüccet, ihtilafı ise rahmet” olarak addetmişlerdir. Her bir ihtilafın ümmet için bir genişlik, bir rahatlık olduğunu söylemişlerdir. Nitekim Süfyân-ı Sevrî’ye ait şu ifade ulemaya isnat edilen her olumsuz kanaati nefyedecek mahiyettedir:

“İhtilaf edilen bir hususta birisinin düşüncene ve kabulüne aykırı davrandığını görsen doğru olabileceğini dikkate alarak onu bundan vazgeçirme!”^[10]

Muhalled eserler ancak müelliflerini var eden unsurlar ve onların düşünce dünyasını şekillendirilen amiller dikkate alınarak anlaşılabilir. Binaenaleyh Kur’an-ı Kerim’e abdestsiz tutmanın gereklilik olduğunu savunan bir anlayış, abdestsiz yere basmayı edebe aykırı gören ya da kapısında “ilimden önce edebi öğren” yazan bir medresedeki öğrenci hakkında isabetli yorumlar yapamaz. Yani cümle kapısından, sınıfta oturma düzenine kadar üniversiteden farklı olan medrese, birkaç akademisyenin yaptığı üç-beş araştırma ile anlaşılacak kadar basit değildir. Ya da medrese, sütunları seyredilerek keşfedilen bir yapı olmanın çok ötesinde manaları hamildir.

Ayrıca bu tür araştırmalar tanınmayan bir dünyaya yöneltilen soruların cevaplarını ihtiva ettiğinden güvenilir de değildir. Ne var ki muhalled sistemi değerlendiren makale ya da tebliğlerin önemli bir bölümü, güvenilirliği tartışma konusu olan bu tür verilere dayanmaktadır.

Muhalled eserlerin “sıra kitapları” olarak müfredata dâhil edilmesi, İslamî tasavvurun yeniden inşasının ilk şartıdır. Müfredatı mevcut haliyle koruyup, öğrenciyi onların tercümelelerini okumaya teşvik etmek de fayda sağlamayacaktır. Zira ders kitabı olarak telif edilen bu eserlerin önemli bir bölümü ancak bir hocayla anlaşılabilir. Çünkü bunlar telif edilirken öğrencinin metinde yazılandan daha çok şey bilmesi gerektiği göz önünde tutulmuştur. Bu yüzden öğrenci, her biri takip edilen ders sisteminin belli merhalesine tekâbüle eden bu metinleri okurken hocadan müstağni olamayacağını anlar.

O merhaleler de ancak bir hocanın nezaretinde kat edilebilir. Mesela üst düzey furu’ kitabı olan İmam Merğinanî’nin Hidâye’sini okuyacak bir öğrencinin önceden sarf nahiv başta olmak üzere, fıkıh usûlü, fetva usûlü, mekâsîdü’ş-şerîa ve orta düzey furu’ metinlerini okuması gerekir.

Ulemanın yazmadığı, yapmadığı ve kastemediği ile mahkûm edildiği günümüzde bütün eğrileri doğru hale getirecek bir başlangıç noktası vardır ki o da şudur: Vahiy semadan gelir, fıkıh ise yeryüzünde oluşur. Fıkıh, vahiy kıstasıyla fertten cemiyete, evden sokağa bütün bir hayatın sorunlarını çözmeye talip olmaktadır.

Bunu da fakih yapar. Bu yüzden Allah Teâlâ'ya ya da Rasûlullah Efendimiz'e fakih denemez.^[11] Müctehid sahâbilerden günümüze kadar vahyi idrak edip hayata tatbik etme ameliyesi bu şekilde tahakkuk etmiştir.

Leknevî, Keşmîrî, Kandahlevî, Mustafa Sabri Efendi, Kevserî (rahimehumullah) ve muhterem Mehmet Savaş gibi ulu hocaların telakileri bu minvaldedir. Yani ders halkalarını ve telif edilecek eserleri, nusûs-i İslâmiyyeyi ve mütûn-u mübârekeyi müesses kaideler çerçevesinde anlayacak ve bu güne aktaracak bir yapıda yeniden inşa etmek kaçınılmazdır.

Bunun başarılmasıyla redd-i kadim ve geleceğe, târihî birer vâkıa haline dönüşecek ve keşf-i kadimin yolu açılmış olacaktır. Tarih bunun örnekleriyle doludur. Devlet-i Âliyye'nin ahir ömründe kaleme alınan Mecelle sorunların mahza keşf-i kadimle çözülebileceğinin en müşahhas misalidir.

Nitekim Fransız Medeni Kanunu'nun aynen alınıp tercüme edilmesini savunan Âli ve Kabûlî Paşalara karşı keşf-i kadimi savunan Ahmet Cevdet ve Şirvanizade Rüştü Paşalar hukuki müşkilâtın tek bir mezhebin usûl ve furûu esas alınarak çözülebileceğini söylemiş ve bunu da bütün engellemelere rağmen başarmışlardır.

Ayrıca münsif her ilim adamı muhalled eserlerin ve onların okutulmasına dayalı sistemin vazgeçilmez olduğunu söz ya da uygulamalarıyla itiraf etmektedirler. Nitekim Suriye uleması Devlet-i Âliyye'nin siyaseten sona ermesine ve devletlerinin ona karşı olmasına rağmen Osmanlı'nın inşa ettiği eğitim sistemini uygulamaya devam etmiştir.

Seleflüğün mutedil kanadını temsil eden Şüayb Arnavut da bir söyleşisinde Osmanlı medreselerinde tatbik edilen keşf-i kadim merkezli usûle göre yetiştiğini iftiharla anlatmaktadır.^[12]

Dipnotlar:

[1] bk. Ebû Hamid Muhammed Gazzâlî, **el-Müstesfâ**, Cidde, ty., I, 178; Muhammed el-İzmirî, **Hâşiyet-u Mir'âti'l-Usûl**, İstanbul, 1309, I, 277 vd.

[2] Meşşâilüğün inşa ve gelişim devrini de kapsayan IX. ve XII. yüzyıllar akılla vahiy mücadelesinin en yoğun yaşandığı yıllardır.

[3] Meşşâiler haşrin cismani olmadığını, Allah Teâlâ'nın cüzüyyâtı bilemeyeceğini, âlemin kadim olduğunu söyleyerek İslam ümmetinin tamamına muhalefet etmişlerdir. Gazzâlî, **el-Müngüz-u mine'd-Dalâl**, (Mecmûâtü'r- Resâil içerisinde) Dâru'l-Kütübî'l-İlmiye, Beyrut, 1997, VII, 43

[4] Mustafa Sabri Efendi, **Mevkûfî'l-Akl-i ve'l-İlm-i ve'l-Âlem min Rabbi'l-Âlemîn**, Dâr-u İhyâi't-Türâsî'l-Arabî, Beyrut, 1981, I, 1.

[5] Ali Fuad Başgîl, **Yakın Maziden Hatıra Kırıntıları**, Yağmur Yayınları, İstanbul, 2007, 33; Bkz. Sebil Dergisi, 16 Nisan 1976- 1 Ekim 1976 tarihleri arasında neşredilen **"İnkılab Mezâlimi"** Türk milletinden geleceğin tarihçisini raporlar" başlıklı dizi yazı.

[6] Peripatisme, Aristoteles'in Atina'da kurduğu okulun bahçesinde derslerini dolaşarak akdetmesini ifade eder. İsmail Fennî, **Lügatçe-i Felsefe**, İstanbul, 1341, 504.

[7] Bk. İhsan Şenocak, **Tarihselcilik ya da Katolisizmi olmayan Kur'an-ı Mübîn'in Protestanca Okunuşu**, İnkışaf, sy. Kasım-Ocak 2005, 16 vd.

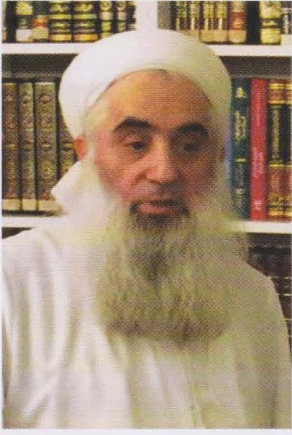
[8] Fâtîha(1): 6-7.

[9] Nisâ(4): 26.

[10] el-Hatib el-Bağdadî, **el-Fakîh ve'l-Mütefakkîh**, Mektebetü't-Tev'iyeti'l-İslâmiyye, Mısır, II, 69.

[11] Abdülkerim Zeydan, **el-Vecîz fi Usûli'l-Fıkh**, Müessesetü'r-Risâle, Beyrut, 2003, 10.

[12] Süleyman Haraş, **el-Hivâr mea' Fadîleti's-Şeyh Şüayb el-Arnâvud**, http://www.alssunnah.com/main/articles.aspx?article_no=2313&menu_id=1677, 27.05.11

İSLAMOĞLU'NUN ADEM(Aleyhisselâm) HAKKINDAKİ HEZEYÂNINA REDDİYE

Selam hidayete uyanlara olsun....

İslamoğlu Mustafa!.. Son zamanlarda duyduğum ki, Âdem (Aleyhisselâm)ın meniden yaratıldığını, babasının olduğunu ve topraktan yaratılmadığını söylemişsin. Üstelik bunun ayette yer aldığını ve topraktan yaratıldığı inancının İsrailiyyât'a dayandığını da iddia ile Allâh'a iftira ediyormuşsun.

İşin ucunun buralara kadar varacağı, yani gelip açık bir Kur'an inkârına ve imansızlığa dayanacağı senin hallerinden, tavırlarından ve yalpalayarak gidişinden belliydi. Bu yolun ucunun buraya çıkacağını gözü olanlar apaçık bir şekilde çok çok öncelerden bile görüyorlardı.

Mustafa!.. Nasıl da Allah'tan korkmadan o aslı astarı olmayan saçma düşüncelerini ayetlere dayandırabildin; Allâh'a iftira edebildin?! Demek ki hakiki ilim erbabı olan geçmiş hidayet imamlarını ve Sünnet'i süpürüp çöpe atman bu hezeyanlarına zemin hazırlamak içinmiş. Zırcahil olduğunu ne kadar da açık etmişsin!

Nasıl öyle olmasın ki?!

İnsan Sûresi'nin ikinci ayeti **إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ** "Şüphesiz olmasın ki biz insanı karışık meniden yarattık" ilahi kelâmında yer alan **الْإِنْسَانَ** "el-insan" kelimesinin başındaki lââm-ı tarif olan **ال**'in /el'in cins manasında olduğunu ve bütün insanları içine alacağını o yüzden Âdem (Aleyhisselâm)ın da bu insanlardan olduğu için topraktan değil, nutfeden/meniden yaratılmış olduğunu iddia etmişsin.

Biz de diyoruz ki:

Burada farkında olmadan hem mantık ilmini hem Arap dilini hem de İslam dinini ve bu dinin kitabını bilmediğini en üst perdeden ilan etmişsin. Doğrusu senin cahillik miktarının ne kadar olduğunu anlatmak son derece güçtür; zira ucu bucağı görünmemektedir. Ancak biz birkaç madde yazalım ki, harmandan alınan bir avuç, kalanının kıymet ve derecesini bildirsün ve gösterebilirsiniz.

1- Ne gariptir ki, Felsefeci Caner Taslaman bu apaçık mantıkî saçmalamaya şu ana kadar herhangi bir ses çıkarmadı ve çıkarmamaya devam etmektedir! Nasıl böyle yapabilir?! Oysa bu iddia, Mantık ifadesiyle sonu gelmeyen şeyleri birbirine dayandırmak demek olan ve akli hükmünün muhal ve dolayısıyla batıl olduğu malum bir teselsülü bulundurmaktadır.

Şöyle ki eğer Âdem (Aleyhisselâm) bir insan olmakla topraktan yaratılmayıp mutlaka meniden meydana geldiyse ve dolayısıyla bir babası varsa, babasının babası da olmalıdır ve bu nihayete kadar böyle gider.

Böyle bir iddia akli bir muhal olmanın yanında insanın kadim olduğu yani sonradan yaratılma olmadığı neticesini de doğurur. Bu ise -değil bir müminin- akli başında sıradan bir insanın bile ortaya atabileceği bir iddia olamaz.

2- Bay Mustafa!.. Âyetteki el-İnsân lafzının başında yer alan el'in cins manası bildirdiğini, dolayısıyla bütün insanları içine alacağını, netice olarak da Âdem (*Aleyhisselâm*)'ın bu bütün içinde olduğunu söylerken nice sebeple ne kadar da kahredici ve güldürücü bir tavır sergilemişsin!

Bu sebepler hakikaten çok fazla ise de işte size bazıları:

Birincisi: Bu sözünle önce Arab dilinden habersiz olduğunu bilmeden ortaya koydun. Çünkü ism-i mevsul olmayan ve lam-i tarif olan el'in çeşitlerinden birisi de evet cins için olmasındır. Ancak kimi âlimlere göre cinste sadece mahiyet yahut hakikat mülâhazası bulunur, istiğrak yani fertlerin tamamı düşünülmez. Buna göre el'in başına geldiği isimle murat edilen, o ismin fertlerinin tamamı değil, mefhumudur. Kimilerine göre de cins bazen istiğrak ifade edebileceği gibi kimi zaman etmediği de olur.

Sen ise cins deyip diğer manalarından biri olan ve bütün fertleri içinde bulundurmamak olan istiğrak manası veriyorsun. Halbuki bu -dilin yeni talebeleri dahi bilirler ki- fertlerin tamamını cins yahut her cins değil, istiğrak veya istiğrak manasındaki cins için olan el'in başına geldiği isimler içine aldırır.

İkincisi: Farz-ı muhal bu el, cins değil de istiğrak yahut istiğrak manası bulunduran cins manasında olsaydı bile dilde ve usulde istisna denilen bir ilmi bahis vardır. Yani senin anlayacağın, bir şey umumi ifade edilmesine rağmen hemen ardınca yahut daha sonra gelen bazı harici karine/ıpuçu ve delillerden hareketle istisnalarının bulunduğu çok olur. Bunu sadece dilden anlayanlar değil, ümmi kocakarılar bile bilir. Nitekim bu çok açık bir husus ise de misal olarak aşağıdaki ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا * إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا *
وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا * إِلَّا الْمُضِلِّينَ * الَّذِينَ
هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

“İnsan, hırsı çok ve sabrı az olarak yaratılmıştır. Ona bir şer/zarar dokunursa çok feryad u figan eden bir varlıktır. Ona bir

hayır/mal dokunursa çok pintidir, menedici-dir; kimseye bir şey koklatmayandır. Ancak namaz kılanlar bundan müstesnadır, ayırır” (*Meâric:19-23*)

Mustafa! Senin bu ayetlerden ya haberin yok yahut da bile bile batıl iddian için getirdiğin ayet ile oynamaktasın. Bu iki kötü ihtimalden ikincisi tabi ki birincisinden çok daha kötü.

Üçüncüsü: Böyle bir tamimle yani sizin uydurma ifadelerinizle genelleme ile Allâh azze ve celleyi yalanlamanın yanında, İsa (*Aleyhisselâm*)'a da -hâşâ- bir baba bulmak zorunda kalacaksın.

Umarım Yahudilerin iftira ettikleri gibi -hâşâ- “O'nun babası marangoz Yusuf'tur” da demezsin!

Âyette şöyle buyrulmaktadır:

إِنَّ مَثَلَ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ

“İsa'nın Allâh katındaki misali, Âdem'in misali gibidir. O'nu (Âdem'i), topraktan yarattı.” (*Âli İmrân:59*)

Bizim Nebîmize de O'na da salat ve selam olsun.

Dördüncüsü: Allâh azze ve celle yukarıdaki ayetinde Âdem (*Aleyhisselâm*)'ı -zırdeli olmayan herkesin kolayca anlayacağı bir açıklıkla- topraktan yarattığını haber verdiği halde bu inancı İsrailiyyat'a bağlaman ne demek oluyor?! Hakikatlerin karşısında mevzi kazma düşüncesinde olan hemen hemen her bir uyanığın tevessül ettiği ucuz bir itham olan İsrailiyyat karalamasına sarılmışsın. Ne yapmak istiyorsun?

Nebî (*Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem*) efendimizi mi, yoksa Allâh'ı mı yahut her ikisini mi itham ediyorsun? Kimi yalanlamak peşindesin? Bunu bir açıklasan da merakları ortadan kaldırırsan inan çok iyi olur.

Beşincisi: Senin bu iddian, insanlık tarihi boyunca değil bir Müslüman âlimden veya cahilden, semavi din mensubu olan hiçbir kimseden işitilmemiştir. Hatta dinleri inkâr edenlerin bir kısmından başka kimseden duyulmamıştır.

3- Mustafa! Sen buna göre İsa (*Aleyhisselâm*)'ın da babasız olduğunu Kur'ân'ın bu ayetine dayanma iddiasıyla inkâr etmek zorundasın.

Öyle ya... Allâh İnsan Sûresi'ndeki ayette el-İnsân demekle bütün insanları kastedti.

İsa (*Aleyhisselâm*) da bir insandır. Öyleyse, -hâşâ ve kellâ- İsa (*Aleyhisselâm*) da bir babadan gelmiştir. Hâlbuki Rabbimiz şöyle haber veriyor:

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ
قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

“(Meryem) ‘Ey Rabbim! Bana hiçbir beşer dokunmadığı halde çocuğum nasıl olur?’ dedi. (Cibril de) ‘Rabbim dileyceğini işte böyle yaratır. Bir işe hükmederse ona sadece ol der, o da olur’ dedi.” (Âli İmrân:47)

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا *
قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا *
قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا *
قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ
وَلَمْ أَكُ بَعِيًّا

“Hemen akabinde biz O’na (Meryem’e) ruhumuzu (Cebrail’i) gönderdik ve (Cebrail) O’na tastamam bir beşer şekline girdi (ve görüldü). (Meryem), ‘Senden Rahman’a sığınırım. (Allah’dan) çokça sakınan biriysen (bana dokunma. Melek), ‘Ben sadece ve sadece Rabbinin elçisiyim. Sana pak bir oğlan çocuğu hibe etmek için (geldim)’ dedi. ‘Bana hiçbir beşer dokunmadığı ve zina eden bir kadın da olmadığım halde çocuğum nasıl olur?!’ dedi.” (Meryem:17-20)

Demek ki İsa (*Aleyhisselâm*) baba menisinden yaratılmamış ve babası yok..

Mustafa! Umarım sen de Hıristiyanlar gibi -hâşâ ve kellâ- “İsa (*Aleyhisselâm*) Allah’ın oğlundur, babası Allah’dır” demiyorsundur. Yahut -hâşâ- O’nun meleğin menisi olduğuna inanmıyorsundur.

Bu halinle sen, sadece pek iyi bildiğin Yahudi temayülü sergilemekle kalmayacak, daha da ileri giderek apaçık Yahudi taraftarlığı yapmış olacak, Hazreti Meryem anamızı -hâşâ- zina ile suçlayan Yahudiler mevküne düşeceksin.

4- Mustafa! Eğer başında “el” ilavesi bulunan her el-İnsân lafzı bütün insanları istisnasız içine alıyorsa, birçok ayetten bir kısmı olan şu ayetlere ne diyeceksin?!..

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ رَبِّكَ الْكَرِيمِ

“Ey İnsan!. Seni kerim olan Rabbinle kim aldattı?.” (İnfitar:6)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsân demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse Mustafa da birilerince Kerîm olan Rabbîyle aldatılanlardandır.

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

قَتَلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ

“Geberesi insan. Şaşırtıcı bir kâfirdir (yahut ‘nankördür.’)” (Abese:17)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsân demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse geberesi Mustafa şaşırtıcı bir kâfirdir (yahut ‘nankördür’)!

Rabbimiz yine şöyle buyurdu:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

“Şüphesiz ki insan elbette çok büyük bir zalimdir ve çok büyük bir kâfirdir (yahut ‘nankördür.’)” (İbrahim:34)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsân demekle bütün insanları kastedti.

Mustafa da bir insandır. Öyleyse Mustafa da çok büyük bir zalimdir ve çok büyük bir kâfirdir; yahut nankördür.

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا

“İnsan çok büyük bir kâfir yahut nankör olmuştur.” (İsra:67)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsan demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse Mustafa da çok büyük bir kâfir (yahut nankör) olmuştur.

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ

“Şüphe yok ki insan, elbette çok büyük bir kâfirdir (yahut nankördür.)” (Hac:66)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?:

Allâh bu ayette “el-İnsan” demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse Mustafa da şüphe yok ki elbette çok büyük bir kâfirdir (yahut ‘nankördür.’)

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

إِذَا أَدْقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ
سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ

“İnsana tarafımızdan bir rahmet tattırırsak onunla sevinir. Onlaraellerinin yapıp takdim ettikleri yüzünden onlara bir kötülük de dokunursa Şüphe yok ki insan elbette çok büyük bir kâfirdir (yahut ‘nankördür.’)” (Şura: 48)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsan” demekle bütün insanları kastedti.

Mustafa da bir insandır. Öyleyse Mustafa’ya Allâh tarafından bir rahmet tattırılırsa onunla sevinir; ellerinin yapıp takdim ettiği (işlediği günahlar) yüzünden de ona bir kötülük dokunursa şüphe yok ki o, elbette çok büyük bir kâfirdir (yahut nankördür.)

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا
وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا

“Şüphe yok ki insan hırsı çok ve sabrı az olarak yaratılmıştır; ona şer/zarar dokunursa çok feryat eden, bağırıp çağıran ve cıyaklayan biridir. Hayır (menfaat) dokunduğunda da çok pintidir; kimseye bir şey vermez.” (Mearic:19-20-21)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsan demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse şüphe yok ki Mustafa da hırsı çok ve sabrı az olarak yaratılmıştır; ona şer/zarar dokunursa çok feryat eden, bağırıp çağıran ve cıyaklayan biridir. Hayır/ menfaat dokunduğunda da çok pintidir; kimseye bir şey vermez.

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغَى أَنْ رَأَهُ اسْتَغْنَى

“Hayır, hayır. Hiç şüphesiz ki insan kendini müstağni (kendi kendine yeterli ve başkasına ihtiyaçsız) halde gördüğü için elbette azmaktadır.” (Alak:6-7)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsan demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse hiç şüphesiz ki Mustafa, kendini müstağni (kendi kendine yeterli ve başkasına ihtiyaçsız) halde gördüğü için elbette azmaktadır.

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ

“Hiç şüphe yok ki insan bilhassa Rabbine karşı elbette çok büyük bir nankördür.” (Âdiyât:6)

Şimdi burada bir kıyas yapıp şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsan demekle bütün insanları kastedti. Mustafa da bir insandır. Öyleyse hiç şüphe yok ki Mustafa, hususan Rabbine karşı elbette çok büyük bir nankördür.

Değilse, neden? Yahut şimdi burada bir kıyas yapıp -hâşâ- şöyle mi diyelim?: Allâh bu ayette el-İnsan demekle bütün insanları kastedti. Nebi (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) efendimiz de bir insandır. Öyleyse -hâşâ ve kellâ- Nebi sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de yukarıdaki ayetlerde insan için sayılan vasıfları bulundurmaktadır. Hâşâ ve kellâ.. Binlerce hâşâ ve kellâ..

Değilse, ne için?..Ne diyelim?!.. Allâh iman ve akıl versin. Sonumuzu kâmil bir imanla noktalasın.

Selâm hidayete tabi olanlara olsun.

Son sözümüz salat ve selam, son duamız da elhamdü lillahi Rabbi'l-âlemindir...

Prof. Dr. Volkan TUZCU

HAYATIN DEVAMI İÇİN ENERJİ

Rabbimiz yeryüzündeki tüm canlıların hayatını devam ettirebilmesi için farklı enerji kaynakları yaratmıştır. Bitkiler gibi bazı canlılar güneş ışığından şeker, yağ ve protein gibi önemli organik maddeler üretebilir ve bu şeker de yine enerji üretimi için kullanılır. Fotosentez olarak adlandırılan bu olay sadece bitkiler değil, bakteriler ve algler gibi çok küçük mikroskobik canlılar içinde de gerçekleşir.

Fotosentez güneş enerjisinin kimyasal enerjiye çevrilmesidir. Karbondioksit, su ve güneş ışığı kullanılarak su, oksijen ve glikoz-yani şeker elde edilir.

Atmosferimizde hayvanlar ve insanlar için gerekli olan oksijen bu şekilde elde edilmiş olur. Yani aslında basitçe bu döngüyü değerlendirirsek, hayvanlar ve insanlar da güneş enerjisi ile enerji elde etmektedir.

Burada oksijeni ortaya çıkararak ve besin kaynağı olarak bitkiler sadece aracılık etmektedir. Yani insan neyle çalışıyor diye basit bir soru sorulsa, güneş enerjisi ile demek yanlış olmaz.

Rabbimiz tabiattaki diğer canlılar ile kurduğu ahenkli bir birbirinden muazzam mükemmellikte oluşturduğu düzeni biz insanların hizmetine sunmuştur.

Günümüzün savaşlarının çoğunun enerji savaşları olduğu, insanların enerji kaynaklarını elde etmek için hiç çekinmeden birbirini katlettiği bir dünyada yaşarken, Rabbimiz hiç ayırım yapmadan ve sürekli olarak bize güneş vasıtasıyla enerji ulaştırmaktadır.

Bedava gelen bu enerjiyi hakkaniyetle paylaşmak yerine, maalesef yeryüzünde azgınlık çıkararak ve dengeyi bozarak insan büyük fesatlara yol açmaktadır.

Güneş ışığının karbondioksit ve suyu şekere dönüştürmesi insanların yapabildiği bir şey değildir. Bunu yapabilecek bir fabrika veya metot henüz keşfedilmemiştir.

Dünyamızdaki canlılar yaratıldığından beri sürekli gerçekleşen fotosentezin adeta mucizevi yönleri vardır.

Dışarı solukla verdiğimiz havada ağırlıklı karbondioksit olduğu düşünülürse, su dolu bir bardağa güneşli bir ortamda hava üflediğimizi ve bardaktaki suyun yaşamımızın temel enerji maddelerinden olan şekere dönüştüğünü bir an için hayal edelim. Herhalde öncelikle böyle bir şeyin olmasının imkansız olduğunu düşünebiliriz.

Halbuki yukarıda da bahsedildiği gibi mikroskopik bir canlı bile bunu yapabilecek kabiliyette donatılmıştır.

Yani insanlığın halen 21. Yüzyılda bile yapamadığını, bu minik canlılar yapabilmektedir.

Diğer bir ilginç durum ise sanılanın aksine atmosferimizdeki oksijenin çoğu bitkilerden değil okyanuslardaki plankton adlı mikroskopik canlılar tarafından üretilmektedir.

Görüldüğü gibi hem oksijen hem de glikoz gibi hayati enerji ve yaşam kaynağı olan maddeler fotosentez ile güneş enerjisi kullanılarak elde edilmektedir.

Bu muazzam olayın nasıl gerçekleşebildiği tam olarak bilinemese de bilim adamları son yıllarda bazı ilginç bulguları ortaya çıkardılar. Bunun ayrıntılarına girmeden önce hemen önemli bir konuyu vurgulayalım. Bizler de farklı şekillerde enerji üretmekteyiz, bazen petrolden, bazen hidroelektrik santralleri ile su hareketinden... Bütün enerji üretim metotlarımızı incelersek, ortak bir problem ile karşılaşırız. O da verimlilik konusudur.

Örneğin güneş enerjisini bizler de elektrik üretmek veya ısı üretmek için kullanırız. Ancak son derece verimsiz bir dönüşümdür bu. En verimli güneş ışığından elektrik elde edilen sistemlerde bile verimlilik oranı %15'dir. Yani güneş enerjisinin %85'i boşa gitmektedir.

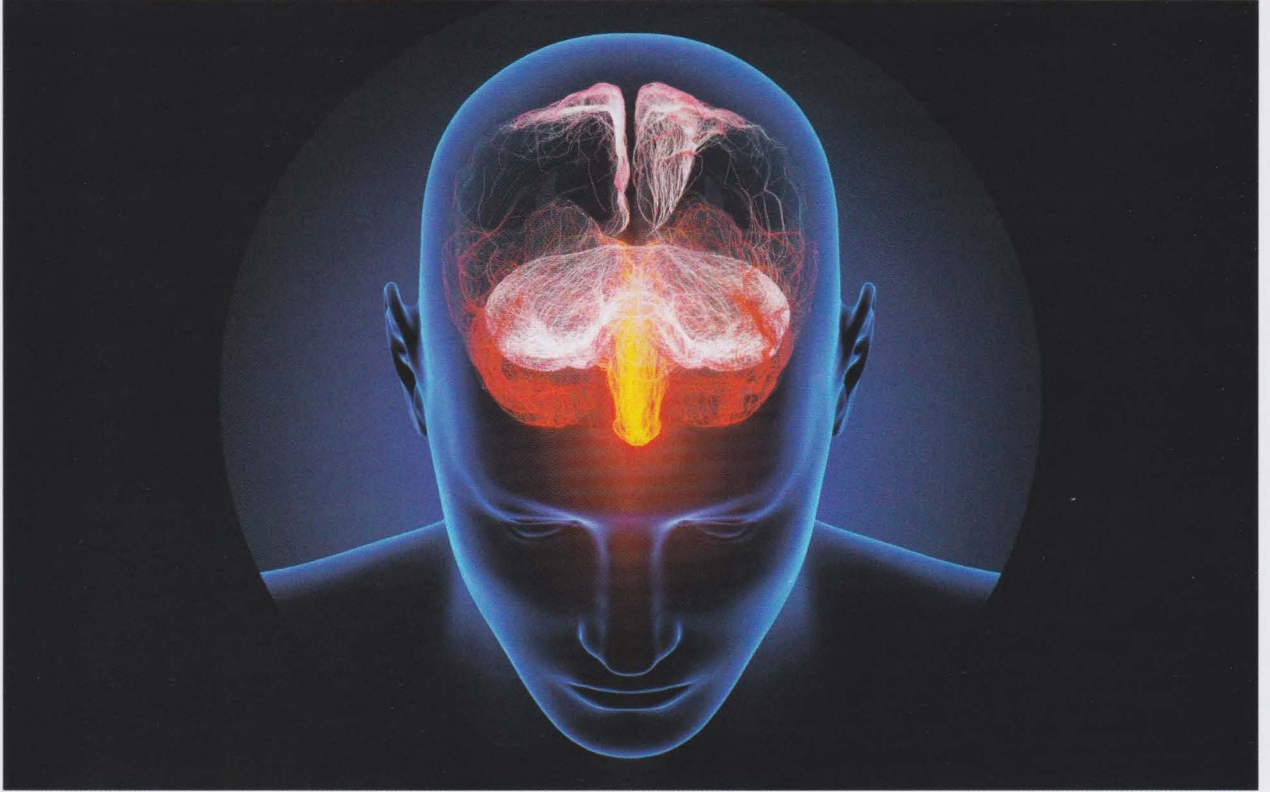
Tüm diğer enerji elde etme şekillerimizde de verimlilik çok düşüktür. Halbuki fotosentez de verimlilik neredeyse %100 dür. İşte bu, aslında akıl ötesi bir olay olan fotosentezin yine şaşırtıcı bir yönüdür.

Bilim adamları bu kadar yüksek verimliliğin güneş ışığının enerjisinin kuantum dalgaları yoluyla transferine bağlamaktadır.

Tabii bu işlemlerin ayrıntıları bu kısa yazıda ele alınamayacak kadar geniş ve karmaşıktır.

Görüldüğü gibi, Rabbimiz bize rızkımızı sürekli olarak güneş vasıtasıyla göndermektedir.

Biz inananlara düşen bu muazzam yaratılış örneklerine bakarak, sürekli şükür halini muhafaza etmeye çalışmaktır, hiçbir zaman layıkıyla tam olarak şükredemeyeceğimizi bilsek bile...

Mehtap KAYAOĞLU

(Psikolojik Danışman & Psikoterapist)

Bilişsel Yöntemlerle Öfkenizi Yatıştırabilirsiniz!

Çok öfkeli olduğunuzdan bahseden sorular alıyorum sizlerden. Telefonlar, mesajlar geliyor.

Öfkeyle baş edebilmeniz için size iyi bir öfke kontrol eğitimi vermem lazım. Ancak çeşitli şekillerde kendi öfkenizi kontrol altında tutmanız mümkün mü? Tabii ki mümkün.

Onlardan bazılarını sizinle paylaşacağım bu ayki yazımda.

Bilişsel ifade ne demek diye sorarsanız, hemen açıklayayım.

Öfkeli insanlar düşüncelerini bağırıp çağırarak, sert ve kırıcı cümlelerle söylemeye yatkındırlar. Her ne kadar öyle olmadıklarına inansalar bile, gizli bir kamerayla günlük hayatlarını çeksek, kendilerini izlediklerinde şaşırırlar. "Aa ben böyle mi davranıyorum?" diye hayret ederler.

Bilişsel ifade dediğimiz şey, yaptığımız bu türlü düşünce ve davranış hatalarının farkına varıp, onların yerine daha akılcı ve kabul gören tatlı olanlarını yerleştirmektir.

Örneğin: Ayşe Hanım, eşinin çoraplarını muntazaman salonun ortasına atmasından bıkmıştır. Söylenir, homurdanır, bağırır. "14 yıldır şu çorabı ortalığa atmamayı öğrenemedin. Sen ne biçim adamsın." der durur.

Eşi umursamaz. Ayşe Hanım'ın tarzı o kadar çok yerleşmiştir ki kendisine, eve gelen misafirlerin yanında bile bağırır.

Diyeceksiniz ki; e adam da banyoya atsın olmaz mı!

Öyle ama maalesef ülkemizde eden kurtuluyor, diyen kurtulmuyor. Kocasını çorabı ortalığa atıyor; sert ifadeyle bağırarak söyleyen Ayşe Hanım öfkeli görünüyor.

İşte tam o bağırma sırasında Ayşe Hanım'ın bağıracağını fark edip kendisini toparlaması ve eşine; “Çorabını banyoya götürür müsün?” diyebilmesi, bilişsel hata yapmamasıdır..

Böylece 14 yılı karıştırmadan, eşine düz komut vermeyi başarmış olur.

Zira erkekler, önemli bir bilgiyi gereğinden fazla duyduklarında duyarsızlaşıyor. Bilgiyle alakalı **duygu körlüğü** devreye giriyor.

Günün önemli bilgisi: yerleştirmek istediğiniz alışkanlığı, ne kadar az tekrarlıyorsanız, o kadar kolay yerleşir.

Neyse... konumuza dönecek olursak... bilişsel ifade bu demek sevgili okurlar.

Yaptığınız öfkeli tavrı, davranış devreye girmeden hemen önce yakalayıp, o davranış yerine daha makul olan yeni yöntemi yerleştirmek.

Bilişsel yer değiştirmelere örnekler verelim:

- “Eyvahh... her şey mahvoldu” demek yerine “Olan oldu... dünyanın sonu değil ya” diyebilen kişiler olun.

- Farkında olmadan çok sık kullandığımız uçlu ifadeler vardır. “asla” gibi veya “her zaman” gibi. Bu ifadeleri mümkün olduğunca kullanmamak. Bunlar, insanı sınırlayan, hareket alanını daraltan ifadelerdir. “Bu iş asla düzelmez” diye düşünen birisi, işin düzelmesiyle alakalı yapacağı davranışların tümünden vazgeçebilir. Böylece kendisini çaresizlik duyguları içinde hissederek, endişelenip öfkelenmeye başlayabilir.

- Önemli kararları kızgınken vermemek. Çünkü insan, kızgın olduğunda, olayları değerlendirmedeki sağduyusunu yitirebilir. Makul kararlar vermek yerine, sonradan pişman olacağı kararlar verir.

- Öfkeli insan, olayların gerçek yanlarını değil, abartılmış, çarpıtılmış şekliyle düşündüğü, gerçeği temsil etmeyen yanını görür. Dolayısıyla tepkisi de artar. Bu tarz tepkilerinize dikkat etmek.

- Öfkeli insan, o anki yapılan davranışı, geçmişle birleştirmeye bayılır. Kapıyı kapatırken, hayatında ilk kez anahtarı kapının üzerinde

unutun bir danışanıma annesi; “Sen hep böyle sin zaten” demişti. Ergenlik dönemindeki genç delikanlı günlerce öfkesini üzerinden atamamıştı. Evet genel bir dikkatsizlik sorunu olabilir ama hayatında ilk kez yaptığı davranışı, sanki her zaman yapıyormuş gibi yansıtmak hem öfkeliendirir, hem de kişiye haksızlık yaptığımızı hissettirir. Üstelik bu şekilde saldırgan davranmak, var olan probleme katkı sağlamaz. Tam tersi ortamın daha çok gerilmesine neden olur. Öyle bir durumda genç: “off ya ben hep böyleyim zaten...” dese bile, bilişsel ifadeler kullanmayı bilen anne; “Yok canım daha neler... çocuğum herkes unutulabilir... buluruz bir çaresini..” diyebilmelidir.

- Akılcı davranmanın, öfkeyi yeneceğini bilmek önemlidir. Öfkeniz her ne kadar haklı bir nedenden ortaya çıksa bile, akıl/nezaket sınırlarını aşmaya başladığında, haklılığını yitirir. Bu nedenle gereğinden fazla öfkeli olduğunuzu düşündüğünüz anlarda, mümkün olduğunca aklınıza sığınmanız, aklınızın gösterdiği yoldan ilerlemeniz gerekir.

Örneğin; geçtiğimiz aylarda bir arkadaşım, bir vesile ile kız kardeşine çok kızmıştı. Öyle öfkeliydi öyle öfkeliydi ki anlatamam. Burnundan dumanlar çıktığını görmeye az kalmıştı.

Elinden gelse, fırsatını bulsa kardeşini bir kışık suda boğacaktı.

Durumu bana danıştığımda, sakin olmasını, kendi önyargılarıyla değil, kızkardeşinin içinde bulunduğu gerçeklerle durumu değerlendirmesini söyledim. Sana göre doğru olanı değil, ona göre doğru olanı hesaba katmak zorundasın, mesajını verdim. Kaldı ki aradan birkaç ay geçtiğinde, bağırıp durduğu bu olayı hatırlamayaacağını biliyordum.

O zaman için biraz yatıştı. Daha makul düşündü. Ölçtü, biçti, tarttı. Onun hayatı, kendi kararı diye kendini sakinleştirmeyi başardı.

Aradan birkaç ay geçti, şu anda kız kardeşinin verdiği o kararla alakalı olarak birlikte çalışıyorlar. Bağırın abla gitti, hatta kardeşile iş ortaklığı bile yapıyorlar.

Bilmem anlatabildim mi?

Öfkeyle kalkmak maharet değil! Herkes kalkıyor! Esas maharet, aklını kullanarak adım atabilmekte!

• Öfkenin çoğu, karşımızdaki insanları bir konuda ikna etmeye çalışırken oluşur.

Yıllardır çalışıyorum, bireysel psikolojik destek çalışmaları yapıyorum. Kendisi istemeden değişen bir Allah'ın kuluna rastlamadım.

İnsanların tamamının düşünceleri, aile geçmişlerinden, çevrelerinden ve edindikleri bilgilerden kaynaklanır. Her insanın düşüncesi, adeta kemikleşir. Bir kimseyi, ayaküstü herhangi bir konuda başka bir düşünceye ikna etmeye çalışmak çok anlamsız bir çaba.

Öfkelenmemek için bu bilişsel gerçeği anlamak zorundasınız. Herkesin düşüncesi kendisine güzeldir, kimse sütüm kara demediği gibi, “saçma düşünceler içindeyim” de demez. Hal böyle olunca, ikili ilişkilerde, evlilik ilişkilerinde ve iş hayatındaki öfkeye neden olan, birilerini başka düşünceye ikna etmeye çalışma tavrından vazgeçmek çok faydalıdır.

Bulduğunuz ortamda, yapılan konuşmalardan anlarsınız. Baktınız ki sizin düşüncelerinizle ters düşen durumlar var. İnatlaşmaya gerek yok ki! Karşımızdaki sizi değiştiremeyeceği gibi siz de onu değiştiremeyeceksiniz! Köpürüp sütlü kahve gibi kabarmaya ve kendinize kalıcı hasar vermeye gerek var mı?

• Herkes sinirleneceği zamanı kestirebilir. Sinirlerinizin gerilmeye başladığını, öfkenizin artacağını hissettiğinizde burnunuzdan kocaman derin nefes alın, içinizde bekletin ve ağzınızdan geri verin. Bu şekilde 35-40 kez devam edin. Beyninizin ve vücudunuzun rahatladığını göreceksiniz.

• Bilişsel olarak en iyi yöntemlerden birisi de öfkelenmeye başladığımızda kendinize bazı sorular sormanızdır;

Ne yapıyorum ben?

Aslında bu neyin öfkesi?

Canımı sıkın başka bir şeyin intikamını buradan mı almaya çalışıyorum?

Keyifli bir anıma denk gelseydi, bu olaya aynı şekilde öfkelenir miydim acaba?

Benim kendime sorduğum sorular bunlar. Sizler daha farklı ama kendinizi gözden geçirmenize yardımcı olacak sorular bulabilirsiniz. Böylece öfkenizin gerisindeki ana yapıyı görür, lüzumsuz patlamalarınızın önünü kesebilirsiniz. İyi bir antrenmanla bu tür soruları göz açıp kapayıncaya kadar kendinize sorabilir, cevaplarını hızla bulup, gereksiz patlamaları engelleyebilirsiniz.

• Bilişsel hatalardan birisi de insanların size düşmanca davrandığı yalanıdır. Kimse sizi kandırmaya çalışmıyor! İnsanlar sizin inadınıza hareket etmiyor! Mümkün olduğunca kendinize olumlu motivasyon yapıp, insan ilişkileri konusunda yardımcı olmalısınız. Çünkü öfke kontrol çalışması yaptığım yüzlerce kişide aynı duyguyla karşılaşıyorum. Öfkeli insanlar, diğer insanların kendilerine ters davrandığını düşünüyor hep. Oysa böyle bir durum yok! Herkesin işi gücü yok, niye sizinle uğraşsın ki?

• Aile içinde ve evlilik ilişkilerinde sorun yaşanmasına neden olan başka bir düşünce hatası, öfkeli insanların beklentilerini gereğinden fazla abartmasıdır. Her insanın beklentileri vardır. gerçekleşince mutlu olur, gerçekleşmezse üzülür, sonra yoluna devam eder.

Öfkeli kişi, beklentisini beklenti olmaktan çıkarıp, kanuna çevirmeye başlar. Varsa yoksa onun istekleri! Bu durum bir süre sonra ailenin diğer üyelerini de rahatsız etmeye başlar. Evdeki dengeler bozulur.

Bilişsel olarak bu durumu düzeltmek zorundayız. Evet, evde işler daha sağlıklı yürüsün diye bazı kurallar koyabilir, aile yaşantımızı düzene oturtabiliriz.

Ancak olmazsa olmaz diye tutturup, uygulanmadığında kelle kesen kör Hasan olursa herkes için zor günler başlar.

• Memleket, yöre, dede bahanesiyle öfkeli davranışlarınıza kılıf uydurmayın. “Karadenizliyiz biz... öfkeli oluruz” veya “Benim dedem de rahmetli, çok sinirliymiş, ona çekmişim” gibi.

Bilinçdışı yaptığınız bu telkinler sizi öfkeli yapmaya, hatta öfkeli davranışlarınızı haklı göstermeye çalışır.

Oysa bilişsel ifadelerle bu hataları düzeltebilirsiniz. Dedenizin, memleketinizin arkasına saklanmak yerine, gösterdiğiniz sert tepkileri fark etmeye çalışın. Aklınıza gelen ilk şeyi söylemeyin.

İllaki dedenizi taklit edecekseniz, dedenizin sakin, akli başında, lafı sözü yerinde söyleyen, kaliteli bir insan olduğu varsayımıyla hareket edin.

• Mizahi yanınızı geliştirmeye çalışın. Yapılan pek çok araştırma gösteriyor ki, mizah duygusuna sahip kişiler daha pozitif yaşıyor.

Öfkeleneneğinizi, sinirleneceğinizi hissettiğiniz anlarda, durumla ilgili kızgınlığınızı yatıştırarak hoş bir espri üretmeye çalışın. Göreceksiniz, nükteli düşünceler geliştirdikçe daha sakin ve keyifli tipler olacaksınız.

Örneğin kızıp sinirlendiğinizde, o kişilere belirli kaba sıfatlar veya adlar söyleyip ortamı daha çok gereceğinize, o kişiyi hayalinizde farklı şekillerde düşünün. Böylece rahatlarsınız. Hatta gülersiniz. Ve öfkeniz azalır.

Geçen hafta çok öfkeli genç bir danışanımla öfke kontrol çalışması yapıyorduk. Sınıflarından bir kıza çok sinirlendiğini ve hep ağız dalaşı yaptıklarını söyledi. Çalışma sırasında, o kıza çok sinirlendiğinde ne yapmak istediğini sordum, kıymadığı saçlarını alıp bir kova suyun içine kafasını sokmak istediğini söyledi.

“O zaman ona kaba kelimeler söyleyip ortamı germe... ama arkadaşının kafasında ters dönmüş bir kovayla gezindiğini düşün...” dedim.

Uygulamış... çok hoşuna gittiğini, kızı kova kafa düşündükçe çok güldüğünü anlattı. Ağız dalaşına girmediğini de ekledi.

Kişiyile ilgili öfke duygularınızı, kendi zararsız yöntemlerinizle yatıştırdığınızda, karşı tarafa saldırgan tavır geliştirmenize gerek kalmaz.

Mizahi yönü gelişmemiş kişiler ne yapsın? Tabii ki bol bol fıkra kitabı okusun, karikatür kitabı alıp okusun ve komedyen ünlülerin cdlerini alıp izlesin. Bu tür yayınlar, hepimizin bakıp düz gördüğümüz durumları, farklı açılardan izleme fırsatı verir. İnsanın serbest çağrışımlarını geliştirir. Çok işe yarar espri üretmeyi öğrenmek konusunda.

Bu arada evlerinizdeki espri gençlerden de istifade edebilirsiniz. Bazı gençler süper bu konuda. Onlardan ders almak lazım!

Bu arada hatırlatmakta fayda var. Mizah, sorunlarınızı geçiştirmek değil, nükteli şekilde onlarla yüzleşebilmenizi sağlamaktır. Ayrıca alay etmekle mizahi yaklaşımı birbirine karıştırmayın lütfen.

• Günlük koşturmaca, hayatın rutin oluşu da insanlarda öfke oluşturur. Bazı şeyleri değiştirmek gerekir. Hayatımıza arada sırada yenilikler katmak, yeni insanlarla tanışmak, çevremizi zenginleştirmek gibi.

Dikkat ediyorum, iki insan grubu çok öfkeli; 1. Çok yoğun çalışıp kendisine hiç zaman ayırmayanlar 2. Gereğinden fazla boş oturup, dört duvar içinde kendisini hapsedenler.

Kendinize zaman ayırın. Hoşunuza gidecek, mutlu olacağınız işler yapın. Çok stres yaparak uğraştığınız işlere birazcık olsun ara verin. Ev işi çok yoruyorsa, gün içinde minik molalar verin kendinize. Evinizin içinde bir adacığınız olsun sizi dinlendiren. O adacık sizin yapmaktan hoşlandığınız minik bir faaliyet olsun. Oturup kahve içmek gibi, sevdiğiniz biriyle sohbet etmek gibi, birkaç sayfa kitap karıştırmak gibi. Hiç kimsenin hayatı, ötekinin hayatına vakfedilmemiştir. Herkesin kendisini de mutlu etmek için çabaları olmalı ki, öfkeler azalsın.

Öfkenizden tamamen kurtulmak isterseniz "Öfke Kontrolü" kitabımı okumanızı öneririm.

Son olarak belirtmekte fayda var. Öfke kontrolü veya diğer psikolojik destek çalışmaları için online terapi çalışmalarımızdan faydalanabilirsiniz.

Günümüzde internet var biliyorsunuz. Doğru kullanılan teknolojinin nimet olduğunu düşünürsek, yanımda yakınımda olmadığı halde benden terapi/psikolojik danışmanlık desteği almak isteyen herkese "online" terapi sistemimizle yardım ediyoruz. Yüzyüze görüşmelerde olduğu gibi randevu sistemiyle çalışıyoruz. Yapmanız gereken tek şey ofisi arayıp internetle veya telefonla danışmanlık hizmeti için randevu almanız! Randevu gün ve saati geldiğinde bilgisayar veya akıllı telefonlarındaki kameralı görüşme programlarıyla konuşuyor, sorunlarınızı atlatmanız için yardımcı oluyoruz.

Yüzünüzden gülcük, kalbinizden sevgi, evlerinizden huzur eksik olmasın!

ZİKİRLER, DUALAR VE FAZİLETLİ AMELLER

RECEB-İ ŞERİF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edildiğine göre: “Receb girdiğinde Rasûlüllâh ﷺ :

«اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبٍ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ.»

“Ey Allâh! Receb ve şâbanda bize bereketler ver ve bizi ramazana ulaştır” derdi. (Bezzâr, el-Müs-ned, no:6494, 2/290; Taberânî, el-Mu‘cemü’l-Evsat, no:3939, 4/189; İbnü Ebi’d-dünyâ, Fedâilü şehri ramazan, no:1, sh:29-30)

Bu hadîs-i şerîf, sâlih ameller yapabilmek için, faziletli zamanlara kadar yaşayabilmekle alâkalı olarak dua yapmanın müstehap olduğuna delalet eder. Zira mümin kulun yaşantısı, onun ancak hayrını artırır. İnsanların en hayırlısı, ömrü uzun, ameli güzel olandır.

Geçmiş büyükler, ramazan orucu yâhut hac dönüşü gibi sâlih bir amelin akabinde ölebilmeyi çok ister ve: “Böyle ölenin günahları bağışlanır” buyururlardı. Evliyâullâhtan ağır hasta bir zat: “Receb ayına kadar vefatımı geciktirmesi için Allâh-u Te‘âlâ’ya duada bulundum. Çünkü bana ulaşan bir rivayete göre: ‘Receb ayında Allâh-u Te‘âlâ’nın âzatlıları vardır’ buyurmuş. Allâh-u Te‘âlâ da duasını kabul ederek onu receb ayına ulaştırmış ve o mübarek ayda vefat etmiştir. (İbnü Receb, Letâifü’l-me‘ârif, sh:233-247)

Nebî ﷺ in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir. “Her kim receb ayının ilk onunun her günü (8 Nisan Cuma - 17 Nisan Pazartesi) yüz kere: «سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ!»

‘Hayy ve Kayyûm (gerçekte tek diri ve her şeyin yegâne yöneticisi) olan Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbih ederim.’

İkinci onun her günü (18 Nisan Pazartesi - 27 Nisan Çarşamba arası) yüz kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ!»

‘Ehad ve Samed (tek ve ulu) olan Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbih ederim.’

Üçüncü onun her gününde de (28 Nisan Perşembe - 7 Mayıs Cumartesi arası) yüz kere:

«سُبْحَانَ اللَّهِ الرَّؤُوفِ!»

‘Raûf (yaratıklarını çokça esirgeyici) olan Allâh-u Te‘âlâ’yı tesbih ederim!’ derse, ona verilecek sevabı hiçbir vafedici tarif edemez.” (Safûrî, Nüzhetü’l-mecâlis, 1/138; Muhammed Rahmî, Enîsü’l-celis hâmişi, sh:194)

RECEB-İ ŞERİF AYININ NAMAZLARI

Receb Ayının İlk Gece (7 Nisan Perşembe gününü 8 Nisan Cuma gününe bağlayan gece) **Namazı:** Bu gece akşamdan sonra on selamla yirmi rekât kılan ve her rekâta bir Fâtiha ve bir İhlâs Sûresi okuyan kişiyi Allâh-u Te‘âlâ canı, malı, ailesi ve evladı hususunda muhâfaza eder, kabir azâbından korur ve bu kişi Sırat’ı şimşek gibi geçer. (Süyûti, el-Le‘âli’l-mesnû’a, 2/55)

Receb-i şerîfin ilk gecesi (7 Nisan Perşembe gününü 8 Nisan Cuma gününe bağlayan gece) kılınacak nâfile namazdan sonra şu duayı okumak müstehaptır:

«إِلَهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ الْمُتَعَرِّضُونَ وَقَصَدَكَ الْقَاصِدُونَ وَأَمَّلَ فَضْلَكَ وَمَعَرُوفَكَ الطَّالِبُونَ وَلَكَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ نَفَحَاتٌ وَجَوَائِزُ وَعَطَايَا وَمَوَاهِبُ تَمُنُّ بِهَا عَلَى مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ وَتَمْنَعُهَا مِمَّنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَايَةَ مِنْكَ وَهَا أَنَا عَبْدُكَ الْفَقِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤَمِّلُ فَضْلَكَ وَمَعَرُوفَكَ فَإِنْ كُنْتَ يَا مَوْلَايَ تَفَضَّلْتَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَجَدْتَ عَلَيْهِ بَعَائِدَةً مِنْ عَطْفِكَ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَإِلَيْهِ وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَمَعَرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.» آمِينَ

“Ey İlâhım! Bu gece Sana yönelenler yöneldi. Kastedenler Seni aradı. İstekliler Senin lütf ve iyiliğinin (kendilerine ulaşacağı) beklentisine girdi.

Bu gece içinde Senin rahmet nefhaların (esentilerin), hediyelerin, bahşişlerin ve bağışların vardır ki, onları kullarından dilediklerine ihsân edersin. Kendilerine Senden bir inâyet sebkat etmemiş (ezelde, haklarında iyi karar geçmemiş) olan kimselerden de bu lütuflarını (ikramlarını) engellersin.

İşte ben, Senin lütf ve iyiliğini bekleyen muhtaç kulunum. Ey benim Mevlâm! Eğer bu gece yaratıklarından birine lütufta bulunacaksan ve tecellîlerinden tekrar tekrar gelen bir ikramla herhangi bir kuluna cömert davranacaksan, ey âlemlerin Rabbi! Muhammed ﷺ e ve Ehl-i Beyt’ine salât eyle, zenginliğin ve ihsânınla bana cömertçe bağışlar ihsân eyle!” Âmîn! (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye 1/328)

Ali ibni Ebî Tâlib (Radiyallâhu Anh) receb ayının ilk gecesi hiç uyumayıp kendini tamamen ibadete ayırırdı. O gece yaptığı dualardan bir kısmı şöyledir:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ مَصَابِيحَ الْحِكْمَةِ وَمَوَالِي النِّعْمَةِ وَمَعَادِنِ الْعِزَّةِ
وَاعْصِمْنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَلَا تَأْخُذْنِي عَلَى غِرَّةٍ وَلَا عَلَى غَفْلَةٍ وَلَا تَجْعَلْ عَوَاقِبَ
أَمْرِي حَسْرَةً وَنَدَامَةً وَأَرْضَ عَيْنِي فَإِنَّ مَغْفِرَتَكَ لِلظَّالِمِينَ وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِينَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ
لِي مَا لَا يَضُرُّكَ وَأَعْطِنِي مَا لَا يَنْفَعُكَ فَإِنَّكَ الْوَاسِعَةُ رَحْمَتُهُ الْبَدِيعَةُ حِكْمَتُهُ فَأَعْطِنِي
السَّعَةَ وَالِدَّةَ وَالْأَمْنَ وَالصِّحَّةَ وَالشُّكْرَ وَالْمُعَافَاةَ وَالتَّقْوَى وَالصَّبْرَ وَالصِّدْقَ عَلَيْكَ
وَعَلَى أَوْلِيَائِكَ وَأَعْطِنِي الْيُسْرَ مَعَ الْعُسْرِ وَاعْمُمْ بِذَلِكَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ
وَمَنْ وَلَدَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.» آمِينَ

“Ey Allâh! Efendimiz Muhammed’e ve hikmet (isâbetli görüş) kandilleri, nîmet sahipleri ve ismet (hatalardan korunma) madenleri olan Ehl-i Beyt’ine salât eyle. Onlar hürmetine beni her türlü kötülükten muhafaza eyle!

(Senden) gaflet ve dalgınlık halinde iken beni (azabınla) yakalama, işlerimin sonlarını pişmanlık ve nedâmet kılma. Benden razı ol, çünkü Senin mağfiretin, (günah işleyerek kendine) zulmedenlere ise (ki öyledir) ben de o zâlimlerdenim.

Ey Allâh! Sana zarar vermeyecek şeyleri (günahlarımı) benim için bağışla. (Kazandığımda) Sana fayda vermeyecek şeyleri (sevapları) bana ver. Şüphesiz ki Sen, rahmeti geniş ve hikmeti eşsiz olansın. Öyleyse bana genişlik, rahatlık, sukûnet, emniyet, sıhhat, şükür, takva, sabır, Sana ve dostlarına karşı samimiyet ihsân eyle!

Bana zorlukla birlikte kolaylık bahşeyle! Bu duayı âileme, çocuklarıma, Senin uğrundaki kardeşlerime, Müslüman erkek ve kadınlarla inanan erkek ve kadınlardan beni doğuranlara şâmil eyle!” Âmîn! (Abdülkâdir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/328-329)

Recep Ayının Başında, Ortasında ve Sonunda Kılınacak Bir Namaz: Hadîs-i şerifte: “Recep ayında otuz rekât namaz kılan kişiye cehennemden beraat verileceği, cennetin vâcip kılınacağı, sırat-tan geçiş sağlanacağı ve münafıklıktan beraat verileceği, zira münafık olanların bu namazı kılmaya muvâfak kılınamayacağı” gibi daha bir çok müjde zikredilmiştir.

Bu namazın hangi günlerde nasıl kılınacağını ve her on rekât sonunda hangi zikirlerin okunacağını öğrenmek için mutlaka “**Receb-i Şerîf Risâlesi**”nin 220-228. (yeni baskınının 242-250.) sayfalarını gözden geçiriniz. Sizden ricam mutlaka bu namazı ihmal etmeyiniz. Zira İslâm’da münâfıklıktan beraat almaktan daha mühim hiçbir şey olamaz.

Recep Ayının İlk Cuma Gecesi (7 Nisan Perşembe gününü 8 Nisan Cuma gününe bağlayan gece) **Namazı / Reğâib Namazı:**

Enes ibni Mâlik (Radiyallâhu Anh)ın rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte Rasûlüllâh ﷺ şöyle buyurmuştur: **“Her kim recebin ilk perşembesini oruçlu geçirir, sonra cuma gecesi olan o gece akşamları yatması arasında, on iki rekât kılar, her rekâtta bir Fâtiha, üç Kadir Sûresi, on iki kere de İhlâs Sûresi okuyup her iki rekâtta bir selam verirse, namazını bitirince:**

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ.»

‘Ey Allâh! Nebiyy-i Ümmî olan Muhammed’e ve âline salât ve selâm eyle’ diye yetmiş kere bana salât okur, sonra secdeye kapanarak, secdesinde:

«سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.»

‘Allâh-u Te‘âlâ bütün noksan sıfatlardan son derece münezzehtir, mukaddestir. Meleklerin ve Rûhun (Cebrâil’in), Rabbidir’ diye yetmiş kere tesbihte bulunur, başını kaldırdıktan sonra (iki secde arasında otururken) yetmiş kere:

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ، فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْأَعْظَمُ.»

‘Ey Rabbim! Bağışla ve acı! (Benim günahlarımla ilgili) bildiklerin(e ceza vermek)den geç. Şüphesiz ki, en ulu ve yüce olan Sensin ancak Sen’ der. Sonra ikinci secdeye vararak birinci secdede söylemiş olduğunun benzerini tekrar eder de, bitiminde Allâh-u Te‘âlâ’dan muradını isterse, dileği muhakkak yerine getirilir.”

Bu namazın fazileti hakkında Rasûlüllâh ﷺ şöyle buyurmuştur: “Nefsim (canım, kudret) elinde olan Zât’a yemin ederim ki, erkek veya kadın herhangi bir kul bu namazı kılsa denizlerin köpükleri, kum taneleri, dağların ağırlığı, yağmurların damlaları ve ağaçların yaprakları kadar (fazla) olsa da mutlaka Allâh-u Te‘âlâ onun bütün günahlarını mağfired eder.

Bu kişi, hane halkından (yakın akrabasından, günahkâr) yedi yüz kişi hakkında kıyamet günü şefaathçi kılınır. Kabrindeki ilk gecesi olunca bu namazın sevabı güleç bir yüzle kendisine gelip, keskin ve belağath bir dille ona: ‘Ey dostum! Sevinebilirsin, muhakkak ki her zorluktan kurtuldun’ dediğinde o, ‘Sen de kimsin? Vallâhi senden güzel yüzlü, senden tatlı dilli ve senden hoş kokulu bir şahıs görmedim’ der.

O da ona: ‘Ey sevgilim! Ben şu sene, şu ay, şu gece kılmış olduğun namazın sevabıyım. Bu gece, isteğini yerine getireyim, tek başına kaldığın şu anda sana yoldaş olayım ve yalnızlık hissini senden gidereyim diye geldim. Sur’a üfürüldüğü zaman da, kıyamet arsalarında başının üstünde gölge olacağım, artık müjdelenebilirsin. Zira Mevlâ’ndan ebediyyen hiçbir hayrı kaybetmeyeceksin’ diye cevap verir.” (Abdülkâdir-i Geylânî, el-Çunye, 1/330-331; Hâfız Muhammed İbni Nasr, Emâlî ibni’l-Husayn, Meclis no:14; Razîn ibni Mu’âviye, Tecridü’s-sihâh, İbnü’s-Salâh, el-Müsâcele havle salâti’r-reğâib, sh:14-15; İbnü’l-Esir, Câmi’u’l-usûl, no:4268, 6/154; İmâm-i Gazâlî, İhyâü’l-ulûm, 1/237-238; Zebîdî, İthâfu’s-sâde, 3/422-423; Ebû Abdillâh el-Hubeşî, Kitâbu’l-Bereke, no:2856, sh:718)

Hadîs-i şerifte şöyle buyrulmuştur: **“Her kim recebin ilk perşembesini tutar, sonra cuma gecesi on iki rekât kılsa, Allâh-u Te‘âlâ her rekât için ona, dosdoğru makam (olan cennet-i âlâ)da, hiç şeksiz şüphesiz yüz kasr (köşk) verir.”** (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:133)

Diğer bir hadîs-i şerifte de şöyle buyrulmuştur: **“Recebin ilk cuma gecesinin namazından gafil olmayın. O gecede namaz kılana, Allâh-u Te‘âlâ ve melekleri, gelecek seneye kadar salâta bulunurlar. Arş’ın Rabb’i kime salât ederse, o kişi dünyadan ancak îmanla çıkar. Dünyada ancak İslâm’la yaşar. Kıyamet günü de ancak ebrar (iyi kullar) ile haşr olur.”** (Seyyid Ali Zâde, Şerhu Şir’ati’l-İslâm, sh:133)

Ulemâ şöyle buyurmuştur: **“Receb, cennette on iki kolu bulunan bir ırmağın adıdır. İlk cuma gecesi on iki rekât kılana Allâh-u Te‘âlâ, her rekâta karşılık her koldan içmeyi nasip eder.”**

Muhammed ibni Hatîruddîn (Rahimehullâh)ın nakline göre kişi regâib namazını kıldıktan sonra salevât-ı şerife okuyup şu duayı yapar:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ صَلَّيْتُ هَذِهِ الصَّلَاةَ الَّتِي اَمَرْتَهَا عَبْدُكَ وَرَسُوْلُكَ وَخَيْرَتَكَ مِنْ خَلْقِكَ، شَفِيعَ الْاُمَّةِ وَكَاشِفَ الْعُمَّةِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاِنْ كُنْتُ مُقَصِّرًا فِيْ اِقَامَةِ حَقَائِقِهَا غَافِلًا عَنْ تَقْوِيْمِ شَرَايِطِهَا كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى، وَمَنْ يَسْتَطِيْعُ مِنْ عِبَادِكَ اَنْ يَعْبُدَكَ وَيُطِيعَكَ كَمَا يَنْبَغِيْ لَكَ؟! فَاِذَا اعْتَرَفْتُ بِتَقْصِيْرِيْ وَقِلَّةِ جُهْدِيْ وَاَقْرَزْتُ بِضَعْفِيْ وَعَجْزِيْ فَلَا تَحْرِمْنِيْ جَزَاءَ تَصَدِيْقِ رَسُوْلِكَ وَثَوَابِ حُسْنِ الرَّغْبَةِ وَصَدَقِ النَّبِيَّةِ فِيْ سُنَّةِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ لِاَنَّكَ ذُو فَضْلٍ وَمَغْفِرَةٍ عَلٰى عِبَادِكَ وَصَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ اَجْمَعِيْنَ.»

“Rahman ve Rahîm olan Allâh-u Te‘âlâ’nın adıyla! Ey Allâh! Senin kulun, Rasûlün, yaratıkların içerisinde seçtiğin, ümmetin şefaathçisi ve bütün sıkıntılarının gidericisi olan Rasûlüllâh ﷺ e emrettiğin bu namazı kıldım. Gerçi bu namazın hakikatlerini yerine getirme hususunda noksanlıklar yaptım, Senin sevdiğin ve razı olduğun şekilde şartları yerine getirmekten gâfil bulundum. Zaten Senin kulların içerisinde Sana lâıyk olduğu şekilde ibadet ve itaatte bulunmaya kim güç yetirebilir ki?!

Madem ki ben kusurumu ve gayretim azlığını itiraf ettim, zâfiyetimi ve acziyetimi ikrarda bulundum, o halde Sen beni Rasûlünü tasdik etmemin mükâfâtından, onun buyurduklarına karşı olan güzel rağbetimin sevâbından ve Peygamber ﷺ in sünnetine karşı olan düzgün niyetimin karşılığında mahrum bırakma! Şüphesiz ki Sen kullarına karşı büyük bir lütuf ve mağfiret sahibisin. Allâh-u Te‘âlâ mahlûkâtın en hayırlısı olan Muhammed’e, Ehl-i Beytine ve ashâbının cümlesine salât eylesin.” (Muhammed ibni Hatîruddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:56-57)

Receb-i Şerîf’in İlk Cuma Günü (8 Nisan Cuma günü) **Namazı:** Seyyid Muhammed en-Nâzilî (Kaddesallâhu Sirrahû) nun beyanına göre; sâlik recebin ilk cuması öğle-ikindi arası dört rekât kılar ve her rekâta bir Fâtiha, yedi Âyete’l-Kürsî, beşer kere de İhlâs ve Mu‘avvizeteyn (Felak ve Nâs) sûrelerini okur. Selam verdiği yirmi beş kere:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ.»

“En üstün, en büyük ve en yüce olan Allâh-u Te‘âlâ’nın yardımı olmadan (hiçbir şeye) güç ve kuvvet yetmez” zikrini tekrarlar. Sonunda da:

«أَسْتَغْفِرُ اللهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.»

“Allâh-u Te‘âlâ’dan af diliyor ve Ona tevbe ediyorum” diye 10 kere tevbe ve istiğfarda bulunur. (Muhammed en-Nâzilî, Hazînetü’l-esrar, sh:67)

Receb-i Şerîf’in Üç, Dört ve Beşinci (10, 11 ve 12 Nisan Pazar, Pazartesi ve Salı) **Günlerinde, On Üç, On Dört, On Beşinci** (20, 21 ve 22 Nisan Çarşamba, Perşembe ve Cuma) **Günlerinde, Yirmi Üç, Yirmi Dört ve Yirmi Beşinci** (30 Nisan, 1 ve 2 Mayıs Cumartesi, Pazar, Pazartesi) **Günlerinde Kılınacak Bir Hâcet Namazı:**

Emîrû’l-müminîn **Ali ibni Ebî Tâlib** (Kerremallâhu Vecchêhû) dan nakledilen ve **Üveys el-Karanî** (Vey-sel Karânî) nin namazı diye bilinen bu hâcet namazını başlıkta geçen günlerin birinde kılmak isteyen kişi, geceden oruca niyet eder ve zikrolunan günlerde oruçlu olur, işraktan sonra gusül abdesti alır, kimseyle konuşmaz.

Zevalden önce (kuşluk vaktinde) dört rekâta bir selam vererek on iki rekât kılar. İlk dört rekâta Fâtiha'dan sonra Kur'ân-ı Kerîm'den kolayına gelen âyet-i kerîmeleri okur, bu dört rekâtı bitirince yetmiş kere:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.»

“Gerçek varlık olan ve her şeyi açığa çıkaran o Yüce Padişah Allâh-u Te‘âlâ’dan başka ilah yoktur. Onun benzeri hiçbir şey yoktur. Hakkıyla işiten de gören de ancak Odur” zikrini söyler.

İkinci dört rekâtın her rekâtında Fâtiha'dan sonra üç kere Nasr Sûresi’ni okur, selamdan sonra ise yetmiş kere:

«أَقْوَى مُعِينٍ وَأَهْدَى دَلِيلٍ بِحَقِّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ.»

“Ey en güçlü yardımcı ve en iyi yol gösterici olan Allâh! ‘Ancak Sana kulluk ederiz ve ancak Senden yardım dileriz’ âyet-i kerîmesinin hakkı için (duamı kabul et)” duasını okur.

Üçüncü dört rekâta ise Fâtiha'dan sonra üç kere İhlâs Sûresi’ni okur, selamdan sonra yetmiş kere Elemneşrah Sûresi’ni okur, sonra sağ eliyle göğsünü sıvazlayarak secdeye varır ve orada hâcetini Allâh-u Te‘âlâ’dan diler, hangi hâceti olursa olsun Allâh-u Te‘âlâ’nın lütf-u keremiyle elbette o muradı yerine getirilir. (Muhammed ibni Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:55-56)

Receb-i Şerîf’in Onuncu (17 Nisan Pazar) Günü Hayırlı Kaza ve Kader İçin Okunacak Dua: Tâbi‘înin ulularından olan ve muhaddisler nezdinde sika (güvenilir) kabul edilen Kays ibni Abbâd (Radiyallâhu Anh): “Allâh-u Te‘âlâ’nın dilediğini silip, dilediğini sâbit bırakacağı (nı açıkladığı Ra’d Sûresi’nin 39. âyet-i kerîmesinin tecellî edeceği yani senelik kaza ve kaderlerinden silinecek ve kalacak şeylerin belirleneceği) gün recebin onuncu günüdür.” (Mer‘î ibni Yûsuf el-Makdisî, sh:58; Taberî, Câmi‘u’l-beyân, 13/170; Sa‘lebî, el-Keşfü ve’l-beyân, 5/299; İbnü Atiyye, el-Muharrar, 3/317; Ebû Hayyân, el-Bahru’l-muhît, 5/388; Kurtubî, Câmi‘u fi ahkâmi’l-Kur’ân, 9/332; Süyûtî, ed-Dürrü’l-mensûr, 4/661)

Câhiliyyet ehli recebin onuncu gününü takip ederler, kendilerine zulm eden kimseler hakkında o saatte dua ederlerdi ve kabul görürlerdi. Onların bu hususta çok meşhur haberleri vardı ki İbni Ebi’l-dünyâ “Kitâbu Mücâbi’d-da‘ve” gibi eserlerinde açıklamıştır. Bu durum Ömer ibni Hattâb (Radiyallâhu Anh)a aktarıldığında Ömer (Radiyallâhu Anh):

«إِنَّ اللَّهَ كَانَ يَضْنَعُ بِهِمْ ذَلِكَ لِيُخْرِجَ بَعْضَهُمْ عَنْ بَعْضٍ، وَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ السَّاعَةَ مَوْعِدَهُمْ،
وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمْرٌ.»

“Allâh-u Te‘âlâ onları birbirinden engellemek için bazı vakitlerde birbirleri hakkında dualarını kabul ederdi, ama haklarını tam olarak birbirinden almalarını kıyamete bıraktı, kıyamet ise daha dehşetli ve daha acıdır” buyurdu. (İbnü Receb, Letâifü’l-me‘ârif, sh: 126)

Dolayısıyla bu günde hayırlı kazâ ve kaderler için çok dua etmek, hâcet namazı kılmak, duanın kabulü için de işrak, kuşluk vakitleri, ezan saatleri, farz namazların peşindeki anları kollamak ve o kabul saatlerinde ihlas ile Allâh-u Te‘âlâ’ya yalvarmak lazımdır.

Berâat gecesinde ve bu günde şu duanın tekrar tekrar okunması fazîletli görülmüştür:

«اللَّهُمَّ إِنْ كَتَبْتَنِي شَقِيًّا فَاصْبِرْ سَعِيدًا، وَامْحُ اسْمِي عَنْ دِيْوَانِ الْأَشْقِيَاءِ وَسَمِّنِي تَقِيًّا وَارْزُقْنِي آيَةَ الْأَنْبِيَاءِ وَأَنْصُرْنِي عَلَى جَمِيعِ الْأَعْدَاءِ وَاحْشُرْنِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَةِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ،
وَأَعِزَّنِي مِنْ دَرْكِ الْأَشْقِيَاءِ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ!»

“Ey Allâh! Eğer beni bedbaht (sonu kötü) yazdıysan bahtiyar yaz, adımı kötülerin dosyasından sil ve beni takva sahibi biri olarak kayda geçir. Sen bana Enbiyâ (Sûresi)nin (101.) âyetin(-de, haklarında güzel karar geçtiğini bildirdiğin kulların arasına girmey)i nasib et.

Bütün düşmanlarıma karşı bana yardım et, kıyâmet günü beni peygamberler -Aleyhimüsse- lam- zümresinde haşret, kötülerin derekesin(e düşmek)den beni muhafaza et. Şüphesiz duaları hakkıyla işiten ancak Sensin. Ey acıyanların en merhametlisi! Rahmetinle (duamı kabul et).”

Bu duayı Berâat Gecesi 300 kere okuyanın her istediğini **Allâh-u Te‘âlâ**’nın yerine getireceği nak- ledilmiştir. (*Veliyüddîn er-Rahâvî el-Mahmûdî, sh:195, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:156*)

Receb-i Şerîfin On Beşinci Gece (21 Nisan Perşembe gününü 22 Nisan
Cuma gününe bağlayan gece) **Namazı:**

1) Enes (*Radyallâhu Anh*)dan şöyle rivayet olunmuştur: “**Her kim recebin yarı** (on beşinci) **gecesin- de on dört rekât kılar; her rekâta, bir Fâtiha, yirmi İhlâs, üçer kere de Felak ve Nâs sûrelerini okur, namazını bitirince bana on kere salât okur sonra da otuzar kere tesbih, hamd, tekbir ve tehlilde bulunursa, yani:**

«سُبْحَانَ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.»

‘Allâh’ı noksanlıklardan tenzîh ederiz. Bütün hamdler Allâh’a mahsustur. Allâh en büyüktür. Allâh’tan başka ilâh yoktur’ derse, Allâh-u Te‘âlâ o kişinin sevaplarını yazmak ve Firdevs (cennetin)de kendisi için ağaçlar dikmek üzere ona bin melek yollar.

O geceye kadar yaptığı bütün günahları siler, bir dahaki seneye kadar da onun üzerine hiçbir günah yazmaz. Bu namazda okuduğu her harfe karşılık kendisine yedi yüz hasene yazar, her rukû ve secdesine karşılık cennette ona yeşil zebercedden on kasr (köşk) bina eder. Her rekâta mukâbil cennette ona kırmızı yâkuttan on şehir verir. Bir melek gelip, elini omuzları arasına koyarak: ‘Geçmiş günahların muhakkak bağışlandı, ameline yeniden başla’ der.” (*Cûzekânî, Süyûtî, el-Le‘âlî, 2/57*)

2) Recebin yarı (on beşinci) gecesi, bir Fâtiha, on İhlâs ile yüz rekât kılınıp, peşine bin kere istiğ- farda bulunmak, teşvik edilen amellerdendir. (*Muhammed en-Nâzilî, Hazînetü’l esrâr, sh:67*)

3) Muhammed ibni Hatîriddîn Hazretleri’nin nakline göre; recebin on beşinci gecesi beş se- lamla on rekât kılınır, her rekâta Fâtiha’dan sonra otuz kere İhlâs Sûresi okunur, namaz bitince yüz kere: “Estağfirullâh” denilerek **Allâh-u Te‘âlâ**’dan mağfiret talep edilir. (*Muhammed ibni Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:57*)

Receb-i Şerîfin On Beşinci Günü (22 Nisan Cuma günü) **Namazı:**

1) Muhammed ibni Hatîriddîn (*Rahimehullâh*)ın nakline göre; recebin on beşinci günü işraktan son- ra yirmi beş selamla elli rekât kılınır, her rekâta Fâtiha’dan sonra birer kere İhlas ve Mu‘avvizeteyn (Felak-Nas) sûreleri okunur, daha sonra secdeye varılarak şu dua okunur:

«اللَّهُمَّ لَكَ صَلَّيْتُ وَلَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، فَارْحَمْ ذُلِّي وَكَبُوتِي
لَوْجِهِي وَأَنْفِرَادِي وَخُشُوعِي وَخُضُوعِي وَتَضَرُّعِي وَتَحَيُّرِي وَفَقْرِي وَفَاقْتِي وَاجْعَلْ لِي
فَرَجًا وَمَخْرَجًا مِنْ هَمِّي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

“Ey Allâh! Yalnız Senin için namaz kıldım, ancak Sana secde yaptım. Sadece Sana iman ettim, bir tek Sana tevekkül ettim. O halde Sen benim Senin huzurunda alçalmama, yüz üstü kapanmama, yalnız kalmama, boyun kırmama, yalvarıp yakarmama, şaşkınlığıma, ihtiyaç ve zaruretime acı da bana dertlerimden bir çıkış ve kurtuluş nasip et. Ey acıyanların en merhamet- lisi! Rahmetinle (duamı) kabul eyle!” (*Muhammed ibni Hatîriddîn, el-Cevâhiru’l-hams, sh:57*)

2) Receb-i Şerîf ayının on beşinci gününde bir Fâtiha ve bir İhlas ile elli rekât kılmak da teşvik edilen amellerdendir. Bu rivayette Felak-Nâs sûreleri ilave edilmemiştir. Gücü az olanlar bununla amel edebilir. (*Muhammed en-Nâzilî, Hazînetü’l esrâr, sh:67*)

AHMED İBİNİ İDRİS HAZRETLERİ'NE ÖĞRETİLEN SALÂT-I AZÎMİYYE'NİN BAZI FAZİLETLERİ

Bu Salevât-ı Şerîfenin Bazı Fazîletlerini 60. Risâlem Olan “Çok Fazîletli Salât-ü Selâmlar” Kitabımda Beyan Ettiysem de Daha Sonra Elime Geçen Diğer Bazı Eserlerde Farklı Fazîletler Görünce Onları da Sizlere Aktarmayı Münasip Gördüm. Dolayısıyla Burada Bu Fazîletleri Maddeleyerek Zikretmeye ÇalıŖacađım.

1) Bu salevât-ı Ŗerîfe Rasûlüllâh ﷺ tarafından Hızır (Aleyhisselâm) vasıtasıyla Ahmed ibni İdrîs Hazretleri'ne öğretilmiŖtir.

Kendisi bu olayı Ŗöyle anlatır: “Bir defasında **Rasûlüllâh ﷺ** i uyanıkken gördüm ve kendisiyle zâhiren buluŖtum (bu maddî âlemde birlikte oturdum). Yanında **Hızır (Aleyhisselâm)** da vardı. **Rasûlüllâh ﷺ Hızır (Aleyhisselâm)**a, bana Ŗâzeliyye tarîkatinin dersini (yolunun edebini) öğretmesini emrettiler.

O da bana **Rasûlüllâh ﷺ** in huzurunda bu dersin nasıl okunacağını öğretti. Daha sonra **Rasûlüllâh ﷺ Hızır (Aleyhisselâm)**a diğer tüm ezkâr ve salevâtı cem edici olup sevabı daha çok olan zikirleri, salevât ve istiğfarı bana öğretmesini emir buyurdu. O zaman **Hızır (Aleyhisselâm)**: ‘Onlar hangileridir yâ **Rasûlellâh?**’ diye sorunca **Rasûlüllâh ﷺ** ona:

‘Ey Hızır! Sen:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ، فِي كُلِّ لَمْحَةٍ وَنَفْسٍ عَدَدَ مَا وَسِعَهُ عِلْمُ اللَّهِ.»

tehlîlini söyle’ buyurdu. O bunu söyledi, ikisinin ardından ben de bunu söyledim. Böylece **Rasûlüllâh ﷺ** bu zikri üç kere tekrar eyledi. Sonra:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِ اللَّهِ الْعَظِيمِ الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِ اللَّهِ الْعَظِيمِ»

diye baŖlayan Salât-ı Azîmiyye’yi, sonra da:

«أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ غَفَّارَ الذُّنُوبِ.»

diye baŖlayıp devam eden istiğfâr-ı kebîri okumasını **Hızır (Aleyhisselâm)**a tâlim buyurdu. O da bunları okudu, ikisinden sonra da ben okudum. O sırada Muhammedî nurlara büründüm ve ilâhî tecellîlere mazhar kıldım.

Not: (Bu istiğfârın metni için bkz: “Çok Fazîletli Salât-ü Selâmlar, sh:111)

2) Bu salevâtın bir kere okunması dünya ve âhiretin ve içinde bulunanların kat katı dolusunca sevap kazandırır. Nitekim Ahmed ibni İdrîs (Kuddise Sirruhû) Ŗöyle anlatmıŖtır:

Sonra **Rasûlüllâh ﷺ Efendimiz** bana:

«يَا أَحْمَدُ! أُعْطَيْتَكَ مَفَاتِيحَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهِيَ التَّهْلِيلُ الْمَخْصُوصُ وَالصَّلَاةُ الْعَظِيمِيَّةُ وَالِاسْتِغْفَارُ الْكَبِيرُ، الْمَرَّةُ الْوَاحِدَةُ مِنْهَا بِقَدْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَا فِيهِمَا أضعَافًا مُضَاعَفَةً.»

‘Ey Ahmed! Ben göklerin ve yerin anahtarlarını sana verdim. İşte onlar; (diğerlerinden farklı ve ilaveli lafızla) özel olan tehlîl, salât-ı azîmiyye ve istiğfâr-ı kebîrdir.

Bu zikirlerin bir kere (tilâvet edilme)si dahi (sevap bakımından) dünya ve âhiretin tamamının ve onlar içerisinde bulunan her Ŗeyin kat katına denktir’ buyurdular.” (Muhammed Bahâüddîn el-Beytâr eŖ-Ŗâmî, en-Nefehâtü'l-akdesiyye fî Ŗerhi's-salevâtî'l-Ahmeddiyyeti'l-İdrîsiyye, sh:10; Muhammed İsmâ'îl ibni Muhammed en-Nüv-vâb, Tercemetü sâhibi hâzihi'l-ehzâb, Mecmû'a-i Ŗerîfe HâmiŖi, sh:143)

3) Ahmed ibni İdrîs (Kuddise Sirruhû)nun talebelerinden biri, Mekke-i Mükerrerme’de vefat etti. Onu el-Me‘lâ kabristanlığına defnettiler.

Defin esnasında orada bulunan keşif sahibi bir talebe, **Azrâîl** (*Aleyhisselâm*)ın cennetten bir yaygı ve büyük kandiller getirdiğini ve o kişinin kabri göz alabildiğine genişlettiğini gördü. O talebe bu hale gıpta edip: ‘Keşke öldüğümde benim için de **Rabbim** böyle bir ikramda bulunsa’ dedi.

O zaman **Azrâîl** (*Aleyhisselâm*):

‘Sizden herbiriniz, **Allâh-u Te ‘âlâ**’nın sevgili kulu olan hocanız **Ahmed ibni İdrîs**’in devamlı okumuş olduğu salevât-ı şerîfeler bereketiyle böyle ikram ve ihsanlara kavuşacaksınız’ buyurdu.

4) Şeyh Muhammed Zâhir er-Raşîdî el-Ahmedî (*Kuddise Sirruhû*) şöyle demiştir: **Salât-ı Azîmiyye on iki kere okunup sevabı günahkâr olarak ölmüş bir kişiye bağışlanırsa Allâh-u Te‘âlâ** bu salâtın bereketiyle o günahkâr kulunu yüce mertebelere nakleder ve kendisini lütfuna mazhar kılmış olduğu nebîler, sıddıklar, şehitler ve sâlihler zümresine ilhak eder. Bu husus **Allâh-u Te‘âlâ**’nın dostlarından ehl-i keşif nezdinde müşâhede ve ayân ile (göz görüşüyle) sabit olmuştur.

5) Bu Salât-ı Azîmiyye’nin sevabı ve mükâfatı dünyada ve âhirette devam eder. Bir kimse cennete girse de okuduğu bu salâtın sevabı devam eder, bilakis sonsuza kadar katlanarak devam eder. Çünkü bu salevâtı okuyan kişi, büyük **Allâh**’ın devamıyla dâim olan bir salât ile habibine salât etmesini istemiştir. Büyük olan **Allâh**’ın devamı zâil olmayacağına göre Onun devamına bağlanan bir salâtın ecri de bitmeyecektir. Dolayısıyla dünyada da berzah âleminde de mahşerde de cennette de bu salevâtın mükâfatı sahibine ulaşmaya devam edecektir.

6) Salât-ı Azîmiyye’nin güzelliklerinden birisi de şudur ki Kur’ân-ı Kerîm’in âyetlerinin efendisi kabul edilen Âyete’l-Kürsî ile çok latif bir şekilde ortaklıkları bulunmaktadır. Nitekim Âyete’l-Kürsî Lafza-i Celâl ile başlayıp el-Azîm ile bittiği gibi, Salât-ı Azîmiyye de “Yâ Allâh” mânâsına gelen “Allâhümme” ile başlayıp el-Azîm ism-i şerîfiyle bitmiştir. Bu itibarla Âyete’l-Kürsî’nin diğer âyetlere karşı siyâdeti (efendiliği) mevcut olduğu gibi bu salâtın da diğer salâtlara karşı efendiliği sabit olmuştur.

7) Bu salâtın güzelliklerinden biri de içerisinde el-Azîm ism-i şerîfinin on kere tekrar edilmiş olmasıdır. Allâh-u Te‘âlâ: ﴿تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ﴾

“**Bunlar tam olarak ondur**” (*Bakara Sûresi:196*) âyet-i kerîmesinde on sayısını mükemmellekle sıfatlandırmıştır.

Yine bu sırdan dolayıdır ki **Allâh-u Te‘âlâ: ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا﴾**

“**Her kim** (kelime-i tevhîd ve diğer salih ameller gibi) **güzel bir iş**(meydana) **getirirse**, (Allâh-u Te‘âlâ’nın fazl-u keremi icabı) **kendisi için onun on misli** (sevap) **vardır**” (*En‘âm Sûresi:160*) buyurmuştur.

Ayrıca **Ebû Talha** (*Radiyallâhu Anh*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Allâh-u Te‘âlâ**’nın **Rasûlül-lâh** ﷺ e:

«أَمَّا يُرْضِيكَ أَنْ لَا يُصَلِّيَ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِكَ إِلَّا صَلَّى عَلَيْكَ عَشْرًا وَلَا يُسَلِّمُ عَلَيْكَ إِلَّا سَلَّمْتُ عَلَيْهِ عَشْرًا.»

“(Yâ Muhammed!) **Senin ümmetinden biri sana salât ettiğinde mutlaka Benim ona on kere salât** (rahmet) **etmem ve biri sana selam ettiğinde mutlaka Benim ona on kere selam etmem seni razı etmez mi?**” (*Dârimî, Rikâk:58, no:2773, 2/408*) buyurduğu açıklanmıştır. İşte bu noktada on sayısının mükemmelliği ve sonsuzluğu devreye girer. Çünkü bütün iyilikler on ile katlanmakta, bu ondan her biri de on ile katlanarak nihâyetsiz sayılarla sevap hâsıl olmaktadır. Böylece birinci okunan salât, hamurun ilk yoğrulduğu hal olarak değerlendirilirse o hamur sonsuza kadar yoğrulup durur.

8) Şeyh Ahmed (*Kuddise Sirruhû*)dan nakledildiğine göre; her kim Salât-ı Azîmiyye’yi ezberleyip hâfızasında bulundurarak ölürse kabrinde o kişiye gözü alabildiğince genişlik verilir, cennet ipeklerinden kabrine halılar döşenir ve kendisi için cennete bakan pencereler açılır.

Şeyh İbrâhîm (Kuddise Sirruhû), üstâdî **Şeyh Ahmed** (Kuddise Sirruhû)nun bu sözünü şerhederken: “Burada kulun görüşü kadar genişlik yapar” mânâsı değil de “**Allâh-u Te‘âlâ**’nın gördüğü kadar yani sonsuz genişlik yapar mânâsı mülâhaza edilir” demiştir.

9) Her kim **Rasûlüllâh** ﷺ ile maddî ve mânevî âlemde ictimâ (bir araya gelme) makamından bir nasip almak isterse bu Salât-ı Azîmiyye’yi okumaya devam etsin ve uyumadan evvel yüz kere:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِنُورِ الْأَنْوَارِ الَّذِي هُوَ عَيْنُكَ لَا غَيْرَكَ أَنْ تُرِيَنِي وَجْهَ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا هُوَ عِنْدَكَ، آمِينَ.»

“Ey **Allâh!** Senden gayri olmayıp Senin ta Kendin olan o nurların nûru (nurlandırıcısı olma sıfatın) bahşı hakkı için Senden dilerim ki; Peygamberin **Muhammed** ﷺ in cemâlini, Senin nezdinde bulunduğu gerçek sıfat üzere bana gösteresin. Âmîn!” (Muhammed Bahâüddîn el-Beytâr eş-Şâmî, en-Nefehâtü'l-akdesiyye fî Şerhi's-salevâtü'l-Ahmediyyeti'l-İdrîsiyye, sh:403; Muhammed İsmâ‘îl ibni Muhammed en-Nüvvâb, Tercemetü sâhibi hâzihi'l-ehzâb, Mecmû'a-i Şerîfe Hâmişi, sh:144)

SALÂT-I AZÎMİYYE

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِنُورِ وَجْهِ اللَّهِ الْعَظِيمِ، الَّذِي مَلَأَ أَرْكَانَ عَرْشِ اللَّهِ الْعَظِيمِ، فَقَامَتْ بِهِ عَوَالِمُ اللَّهِ الْعَظِيمِ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مَوْلَانَا مُحَمَّدٍ ذِي الْقُدْرِ الْعَظِيمِ، وَعَلَى آلِ نَبِيِّ اللَّهِ الْعَظِيمِ، بِقَدْرِ عَظَمَةِ ذَاتِ اللَّهِ الْعَظِيمِ، فِي كُلِّ لَمْحَةٍ وَنَفْسٍ، عَدَدَ مَا فِي عِلْمِ اللَّهِ الْعَظِيمِ، صَلَاةً دَائِمَةً بِدَوَامِ اللَّهِ الْعَظِيمِ، تَعْظِيمًا لِحَقِّكَ يَا مَوْلَانَا يَا مُحَمَّدُ يَا ذَا الْخُلُقِ الْعَظِيمِ، وَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ مِثْلَ ذَلِكَ، وَاجْمَعْ بَيْنِي وَبَيْنَهُ كَمَا جَمَعْتَ بَيْنَ الرُّوحِ وَالنَّفْسِ ظَاهِرًا وَبَاطِنًا يَقْظَةً وَمَنَامًا، وَاجْعَلْهُ يَا رَبِّ رُوحًا لِدَاتِي مِنْ جَمِيعِ الْوُجُوهِ فِي الدُّنْيَا قَبْلَ الْآخِرَةِ يَا عَظِيمُ!»

“Ey **Allâh!** **Büyük Allâh**’ın âlemlerinin kendisiyle kâim olduğu (ayakta durduğu) O **Allâh**’ın **büyük** Arşının rükün (direk)lerini dolduran, O **büyük Allâh**’ın Zâtının nûru hürmetine Senden diliyorum ki, **büyük** şeref sahibi **Efendimiz Muhammed**’e ve O **büyük Allâh**’ın **Nebîsinin** Ehl-i Beytine her an ve her nefeste, **büyük Allâh**’ın (hadsiz olan) ilmindekiler adedince ve **büyük Allâh**’ın (varlığının) devamı müddetince dâim (vâr) olacak bir salât ile, **büyük Allâh**’ın Zâtının azameti nisbetinde salât edesin.

Ey **Efendimiz!** Ey **Muhammed!** Ey **büyük** ahlâk sahibi! (Bu salâtı) senin hakkına tâzim (imi göstermek) için (istiyorum). (Ey **Allâh!**) Ona ve onun Ehl-i Beyt’ine aynı ölçüde de selâm eyle.

(Ey **Allâh!**) Ruhla nefsin arasını cemettiğin gibi, onunla (Efendimiz ﷺ ile) benim aramı da zâhiren ve bâtinen, ayıkken ve uyurken (her hâl-ü kârda) cem eyle.

Ey **Rabbim!** Ey **Büyük** (Allâh)! Âhiretten önce dünyada, sen onu (Efendimiz ﷺ i) benim için bütün yönlerden ruh (mesâbesinde hayat kaynağı) kıl.”

İŞLERE KOLAYLIK, KALBE FERAHLIK, ÖMRE BEREKET VE GÜNAHLARA MAĞFİRET KAZANDIRAN SALÂT-Ü SELÂMLAR

Meşâyıhtan bazı zatların beyanı vechile; her kim bunu (aşağıda zikredilecek salât-ü selâmları) günde bir kere dahî okusa, onun işlerine kolaylık, kalbine ferahlık, yoluna nur (ışık), ömrüne bereket, günahlarına mağfiret, sevabına ziyadelik olur. Bunun vesîlesiyle sınırsız ve hadsiz olarak **Allâh-u Te‘âlâ**’nın fazlına nâil olur. Bu salevâtü îtikad ederek öğrenene, ona değer verene ve öğretene **Allâh-u Te‘âlâ** öyle bereketler ihsan eder ki onun sebebiyle uzun süreli ganimetlere nâil olur.

«الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَفْضَلَ خَلْقِ اللَّهِ!
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا كَامِلَ الثُّورِ! الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورًا مِنْ نُورِهِ!
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ مَوْلَاهُ اللَّهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ
ظَهِيرٌ! الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِكَ وَصَحْبِكَ صَلَاةٌ تُنَجِّنَا مِنَ الثُّورِ وَتَعْمُرُنَا بِالْمَبَاهِجِ
وَالْحُبُورِ دَائِمَةً دَوَامٌ وَجُودِ اللَّهِ، سِعَةً فَضْلِ اللَّهِ وَحِلْمِ اللَّهِ وَعِلْمِ اللَّهِ وَعَفْوِ اللَّهِ وَعِزِّ اللَّهِ وَوُجُودِ
اللَّهِ وَزِنَةَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَبِسْمِ اللَّهِ وَمَا شَاءَ اللَّهُ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.»

“Salât-ü selâm senin üzerine olsun ey **Allâh-u Te‘âlâ**’nın elçisi! Salât-ü selâm senin üzerine olsun ey mahlûkatın en hayırlısı! Salât-ü selâm senin üzerine olsun ey mükemmel nûr sâhibi! Salât-ü selâm senin üzerine olsun ey **Allâh**’ın nûrundan yarattığı özel nûr sahibi! Salât-ü selâm senin üzerine olsun ey o zat ki; dostu **Allâh**’dır, **Cibrîl**’dir, sâlih müminlerdir ardından meleklerde zahîr(destekçi)dir.

Allâh-u Te‘âlâ’nın varlığının devamıyla dâim olan, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın lütuflarının, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın hılminin, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın affının, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın izzetinin ve **Allâh-u Te‘âlâ**’nın varlığının genişliği kadar engin olan, ‘Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Rasûlüllâh’ kelimesinin ve ‘Bismillâh, Mâşâallâh, Sübhânellâh, Elhamdülillâh, Allâhü Ekber ve Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh’ zikirlerinin ağırlığı kadar yüce olan bir salât ile salât-ü selâm senin, Ehl-i Beytinin ve ve ashâbının üzerine olsun. Bu öyle bir salât olsun ki bizi bütün tehlikelerden kurtarsın ve bizi sürûrlara ve sevinçlere boğsun. Âmîn!” (Teysir ibni Muhammed, el-Künûzü’l-Muhammediyye, sh:172)

DOKSAN YEDİNCİ İSM-İ ŞERİF «الْوَارِثُ» İSM-İ ŞERİFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu’l-Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (Rahimehumüllâh)ın beyanları vechile; «الْوَارِثُ» ism-i şerîfi “(Bütün mahlûkat fânî olmaya mahkum olduğuna göre) bütün mevcûdât yok olduktan sonra bâkî kalacak tek varlık olması hasebiyle her şeyin yegâne sahibi olan” anlamındadır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ﴾

“(Herkesi öldürdüğümüzde kimsenin dünyada bir mülkü kalmayacağı gün) **gerçekten Biz, o yere de, üzerinde bulunanlara da ancak Biz mirasçı ola-cağız. Zaten onlar** (yaptıklarının karşılığını bulmak için) **ancak Bize döndürüleceklerdir.**” (Meryem Sûresi:40)

Bazı meşâyihâ göre bu ism-i şerîf Hayy ism-i şerîfinin bir tezâhürüdür. Zira her şey helâk olup yok olduktan sonra tek Hayy (diri) ve tek Vâris O olacaktır.

Vâris; “Başkasının gitmesi ve yok olmasından sonra Bâkî olan” demektir. Bu özelliğe sahip olan tek varlık ise Yüce Rabbimiz **Allâh-u Te‘âlâ**’dır. Çünkü O, bu dünyada kendilerine verdiği sürenin dolmasıyla yok olan bütün varlıkların ardından Bâkî kalacak tek varlıktır. Bütün varlıkların mevcudiyeti Onun elinde ve yalnız Ona bağlıdır. Onun varlığı ise hiçbir varlığa bağlı değildir.

Bu ism-i şerîf bu şekliyle Kur’ân-ı Kerîm’de zikredilmemiş ama aynı kökten gelen müştakkâtı (türevleri) mevcuttur. Bu âyet-i kerîmelerdeki “Vâris olma” vasfı maddî, mânevî ya da hem maddî hem de mânevî vârislik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Maddî verâset hakkında: ﴿إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾

“**Şüphesiz ki yerin tamamı Allâh’a âittir. O, kullarından dilediklerini ona vâris kılar**” (A‘râf Sûresi:128’dan) âyet-i kerîmesi ile,

﴿وَأُورِثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضَعُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾

“(Öteden beri oğulları boğazlanarak ve zor işlerde köle olarak çalıştırılmak sûretiyle hor görülüp) **zayıf tutulmakta bulunmuş olan o** (Benî İsrâîl) **toplumu(nu) ise**, (bol rızıklara sahip bulunması ve peygamberlerin meskeni olması münâsebetiyle madden ve mânen) **kendisinde bereketler yarattığımız o** (Beyt-i Mukaddes) **arazi(si)nin doğularına ve batılarına** (düşen Şam ve Mısır topraklarının tümüne) **mirasçı kıldık**” (A‘râf Sûresi:137’dan) kavli-i celîlini misal verebiliriz.

Mânevî vârislik hakkında ise: ﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا﴾

“(Habîbim! Senden) **sonra o kitaba, kullarımız arasından seçmiş olduğumuz** (sahâbe-i kirâmı ve kıyâmete kadar gelecek ümmet-i Muhammed’i, özellikle de) **o (âlim) kişileri vâris kıldık**” (Fâtur Sûresi:32’dan) buyrulmuştur.

Bazı kere de hem maddî, hem de mânevî vârislik anlamında kullanılır. Nitekim:

﴿وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُودَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأَوْتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ﴾

“**Böylece Süleyman** (babası) **Dâvûd’a** (hem peygamberlik hem de saltanat konusunda) **mirasçı oldu da** (bu nimeti anlatarak Rabbine şükretmek üzere): **‘Ey insanlar! Bize kuşların dili öğretilmiş ve** (cinlerin, insanların ve rûzgârların yönetimi gibi dünya ve âhîret işleri hususunda ihtiyaç duyacağımız) **her şeyden bize** (bir nasip) **verilmiştir’ dedi**” (Neml Sûresi:16’dan) âyet-i kerîmesi buna misal verilebilir.

İmâm-ı Râzî (Rahimehullâh) bu ism-i şerîf hakkında şöyle demiştir: “Şu bilinmelidir ki; varlığı mümkün olan bütün mevcûdâtın mâliki ve sahibi **Allâh-u Te‘âlâ**’dır. Fakat **Allâh-u Te‘âlâ** kerem ve ihsan sahibi oluşu nedeniyle, bazı eşyayı geçici olarak kullarının mülkiyetine vermiştir. İnsanlar ölümlü, **Allâh-u Te‘âlâ** ise Bâkî’dir. Bu yüzden insanlar ölüp giderler ama Bâkî kalan sadece **Allâh-u Te‘âlâ** olur. **Allâh-u Te‘âlâ**’nın Vâris olmasından maksat da işte budur.

Nitekim: ﴿لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ﴾

“(Kimsenin cevap veremeyeceği o günde Allâh-u Te‘âlâ): **‘Bugün mülk kime aittir?’** (diye soracak, sonra yine Kendisi:) **‘O Vâhid ve Kahrî olan** (hiçbir ortağı olmayan ve her şeye zorla da olsa istediğini yaptırma gücüne sahip bulunan) **Allâh’a aittir’** (buyuracaktır)” (Mümin Sûresi:16’dan) âyet-i kerîmesi bu manaya işaret etmektedir.

Tabî ki bu âyet-i kerîmenin zâhirinden anlaşılan bu manaların dışında bir de âriflerin anladığı mana vardır. Zira onlar:

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿۱﴾ وَيَبْقَىٰ وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿۲﴾﴾

“**Onun** (dünyanın) **üzerinde bulunan** (ve toprakta yaşayan) **herkes fanîdir**. (Hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeye tam anlamıyla lütufta bulunan) **O celâl ve ikrâm sahibi olan Rabbinin Zât’ı ise süreklî kalacaktır.**” (Rahmân Sûresi:26-27) âyet-i kerîmesinin sırrına vâkıf oldukları için berdevâm (devamlı) bu nidâyı işitiyorlarmış gibi Onun müşâhede ve murâkabesi altında oldukları şuuru ile her an ve her saat Vâhid ve Kahrî olan Rablerinin huzurunda kemâl-i edeple dururlar.

Allâh-u Te‘âlâ’nın Vâris olduğunu bilip idrak eden kişi mahlûkatın hiçbirinden medet ummaz ve isteyeceğini sadece Rabbinden ister.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tealluku (mânâsını bilip, bu ism-i şerîfin sahibi olan Allâh-u Te‘âlâ ile alâka kesbetmesi); ne kadar sıkıntı çekse de asla halinden şikâyet etmemesiyle olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tehalluku (ahlâklanması); sâlihlerin hallerine, amellerine ve sözlerine vâris olmaya gayret etmesiyle olur.

İşte bundan dolayıdır ki **Ebu’ d-Derdâ** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfinde **Rasûlüllâh** ﷺ :

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ، وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُورَثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا إِنَّمَا وَرَثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحِطِّهِ وَافِرٍ.»

“Şüphesiz ki ulemâ, enbiyânın vârisleridirler. Gerçekten peygamberler dînar ve dirhem mîras bırakmamışlardır, ancak ilim mîrası bırakmışlardır. Artık onu alan (peygamberlik mîrasından) tam bir nasip almış olur” (Tirmizî, İlim:19, no:2682, 5/48) buyurarak bu verâsetin önemine dikkat çekmiştir.

Kulun Bu İsm-i Şerîfin Hakîkatiyle Tehakkuku (hemhal olması) ise; enbiyânın ve evliyânın hallerine vâris olmasıyla olur. Burada da şu incelik vardır; zâhir âlimler sadece bu zatların sözlerinden, âbidler fillerinden, ârifler ise ahlâklarından nasip alırlar. Bunların hepsini cem eden de bu vârislerin büyüğü olur.

Mevlâ Te‘âlâ cümlemizi bu zatlara hakîkî vâris eylesin. Âmîn! (Ahmed el-Bûnî, Şemsü'l-me‘ârif, matbû nüsha, 4/110-111, mahtut nüsha, sh:1140; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:129-130; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l-iz-zî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:102; Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiku'l-fetk, sh:344; Yûsuf en-Nebhânî, Se‘âdetü'd-dâ-reyn, sh:528; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi‘u li esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:302; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsnâ, sh:234-236; İbnü Acîbe, Teşîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:334-335)

«الْوَارِثُ» İSM-İ ŞERİFİNİN BAZI HAVÂSSİ

1) Bu ism-i şerîfi her gün 707 kere okumaya devam eden kişiyi **Allâh-u Te‘âlâ** zühd ve takvâ ile müzeyyen kılar ve onu kavmi içerisinde reis yapar.

2) Bir işi hususunda ne yapacağını bilemeyip hayret içerisinde olan kişi bu ism-i şerîfi akşamla yatısı arasında 1000 kere okursa, hayırlı bir çıkış kapısı bulur.

3) Her gün güneş doğmadan önce bu ism-i şerîfi «يَا وَارِثُ!» şeklinde 100 kere okumaya devam eden kişinin, hayatta ve öldükten sonra hiçbir şey bedenine zarar veremez.

4) Bu ism-i şerîfi okumaya devam eden kimseye **Allâh-u Te‘âlâ** mal, mülk, vakar ve itibar ihsan buyurur.

5) Çocuğu olmayan kişi her hangi bir adet olmaksızın bu ism-i şerîfi:

﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾

“**Ey Rabbim!** (Ardımdan yoluma sahip olacak bir çocuk vermeksizin) **beni tek biri olarak bırakma.** (Ama sen böyle takdir buyurduysan, buna da râzıyım. Zira) **vârislerin en iyisi ancak Sensin**” (Enbiyâ Süresi:89) âyet-i kerîmesiyle birlikte fırsat buldukça okumaya devam ederse, inşâillâh **Allâh-u Te‘âlâ** ona hayırlı zürriyet nasip eder.

6) Bu ism-i şerîf hem mal-mülk sahibi olup hem de zühd ve takva vasıflarına hâiz olmak için Müşterî (Jüpiter) saatinde; (pazar günü ikindi namazı vaktinde, pazartesi günü zeval vaktinde, salı günü akşam namazı vaktinde, çarşamba günü öğlen namazı vaktinde, perşembe günü sabah namazı vaktinde, cuma günü öğlen ile ikindi vakti arasında, cumartesi günü ise kuşluk vaktinde) 707 kere okunur.

7) Bu ism-i şerîfin bütün hâssalarından (özelliklerinden) müstefîd olmak, hâssaten enbiyânın ve evliyânın hallerine vâris olmak için bu ism-i şerîf 707 kere zikredildikten sonra şu duanın okunması çok faydalıdır:

«بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الْوَارِثُ الَّذِي تَرِثُ كُلَّ شَيْءٍ مِنَ الْاَزْوَاقِ وَالْاَمْلَاكِ وَالْاَرْضِ وَالْبَحَارِ وَالسَّمَاوَاتِ وَالْاَفْلَاكِ، وَإِلَيْكَ يَرْجِعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ، يَا حَيُّ سُبْحَانَكَ اَنْتَ الْحَيُّ

الْبَاقِي، أَسْأَلُكَ بِتَقْدِيرِ أَسْمَائِكَ وَصِفَاتِكَ وَأَحَدِيَّتِكَ وَثُبُوتِ ذَاتِكَ أَنْ تَجْعَلَنِي مِنَ الْوَارِثِينَ لِحَقَائِقِ أَسْرَارِكَ الْمُسْتَضِيئِينَ فِي الْحَيَاتِ وَالْمَمَاتِ بِأَنْوَارِكَ وَأَدِمْ عَلَيَّ ذَلِكَ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تُسَكِّنَنِي فِي جِوَارِكَ مَعَ رُسُلِكَ وَأَحْبَابِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْوَارِثُ، سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.»

“Rahmân ve Rahîm olan **Allâh**’ın adıyla! Ey **Allâh**! Rızıklar, mülkler, yerler, denizler, gökler ve feleklerle alâkalı her şeye vâris olacak (sahipleri öldükten sonra hepsinin ancak Sana ait olduğu ortaya çıkacak olan) hakîkî vâris ancak Sensin. Bütün işler ancak Sana dönecektir.

Ey hayat sâhibi! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Diri olan ve bâkî kalacak olan ancak Sensin. İsimlerinin ve sıfatlarının kutsallığı hürmetine, birliğinin ve Zâtının varlığı hakkı için Senden dilerim ki beni sırlarının hakîkatlerine vâris olanlardan ve yaşarken de, ölümümde de Senin nurlarınla aydınlanan kullarından kılasın ve Sen bu hali benim üzerimde dâim kılasın.

Yine Senden niyaz ederim ki peygamberlerinle ve dostlarınla mânevî civarında beni sâkin kılasın. Şüphesiz vâris olan **Allâh** ancak Sensin. Seni tenzih ederim, Senden başka hiçbir ilah yoktur.” (Ahmed el-Bûnî, Şemsü’l-me’ârif, matbû nüsha, 4/112, mahtut nüsha, sh:1140-1141; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:129-130; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu’l-hâcât ve teysîrû’l-mühimmât bi zikri esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:56; Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-ratk alâ Râtîki’l-fetk, sh:344; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü’l-ızzî’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:102; Yûsuf en-Nebhânî, Se’âdetü’l-dâreyn, sh:528; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü’l-havâs, 1/177-178; Ali Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsnâ, sh:234-236, 537; İbnü Acîbe, Tefsîru’l-Fâtihati’l-kebîr, sh:334-335; Eyyûb ibni Abdillâh, Havâssu esmâillâhi’l-hüsnâ, -Fezâilü’ş-şühûr ve’l-ey-yâm kitabının devamında- sh:88, 105-106, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:2038)

8) Bu ism-i şerîf Erba‘în-i İdrîsiyye’nin ilki olarak:

«سُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ يَا رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَوَارِثُهُ وَرَازِقُهُ وَرَاحِمُهُ، سُبْحَانَكَ!»

“(Bütün noksan sıfatlardan uzaklık ve) **tenzîh Sana! Senden başka hiçbir ilah yoktur. Ey her şeyin Rabbi, ardında kalacak vârisi, rızıklandırıcı ve merhamet edeni!** (Bütün noksan sıfatlardan) **tesbih Sana!**” şeklinde geçmektedir ve onun da mühim havâssı şöyledir:

a) **Şihâbüddîn Sühreverdî** (Rahimehullâh)ın beyânı vechile; her kimin yöneticiler, vâliler ve hükümdarlar nezdinde görülmesini istediği bir işi varsa, bu ism-i şerîfi zikretmeye devam ederse maksadına erişir. Bunu yapmak istediği zaman, işi düşüğü kimsenin karşısında durup bu ism-i şerîfi 17 kere (bir rivayet 7 kere) okur ve belli etmeyecek bir şekilde ona doğru üfler. Bu kişi onun düşmanı da olsa bu zikrin bereketiyle kendisini sevmeye ve acımayaya başlar.

b) Her kim bu ism-i şerîfi pazar günü 24 kere okursa, muradına dünyada nâil olur.

c) Her kimin birinin yanında görmek istediği dünyalık bir işi varsa bu ism-i şerîfi pazar günü kalbinde olan niyet üzere 24 defa okuyup o adamın yanına giderse o işi görülür.

d) Her kim bu ism-i şerîfi yirmi gün aç karnına okursa, en derin meseleleri anlayacak bir zihne sahip olur.

e) Hapse düşen kişi bu ism-i şerîfi cuma namazından sonra 100 kere okursa hapisten çıkar, aynı şekilde hasta olan okursa şifa bulur, dara düşen biri okursa musîbeti açılır.

f) Bu ism-i şerîfin havâssından biri de şudur; her kim bu ism-i şerîfi ölünün kefenine yazıp onunla birlikte defnederse, **Allâh-u Te‘âlâ** bu meyyitin lisânını sorgu-sual meleklerinin cevabıyla (rahatça) konuşturur, o kişi mezarında korkmaz, dehşete kapılmaz. **Allâh-u Te‘âlâ** kabrinde ona cennetten bir pencere açar, kabrini cennet bahçelerinden bir bahçe yapar.

Bu rivayetle amel etmek isteyen kişi önceden kefenini hazırlamalı, Zemzem’le yıkamalı, bu ism-i şerîfi yazdırmalı ve yakınlarına da bu kefenin yerini öğreterek vasiyette bulunmalıdır.

g) Her kim bu ism-i şerîfi zorba bir kişinin yanında 70 kere okursa, o kişi gayr-i ihtiyârî onu sever.

h) Her kim bu ism-i şerîfi cuma gününün ilk saatinde 165 kere bir yiyecek üzerine okur da eşi gibi kendisini sevmesini istediği bir kişiye yedirirse o kişi onu sever.

1) Kendisine itaat etmeyen bir kişinin itaatını celbetmek isteyen kimse gusül abdesti alıp temiz elbise giyindikten sonra bu ism-i şerîfi sahîh bir kıraatla (doğru bir okuyuşla) yenilecek cinsten bir şey üzerine 121 kere okur ve o kişinin onu yemesini sağlarsa ânında o kişinin kendisine itaati vâki olur (gerçekleşir).

Tabi ki bu gibi niyetleri eşi ve çocuğu gibi kendisini sevmesinde fayda ve salâh bulunan kimseler hakkında kullanılmalıdır. Yok eğer yabancı birini dünyalık maksatla kendine bağlamak için okursa bu uygun olmaz. Bir kızın kendisini sevmesi gibi niyetlerle okursa hiç caiz olmaz. Zira bu, karşı tarafta aksi tesir de yapabilir.

i) Bu ism-i şerîfi çok zikreden kişiye **Allâh-u Te‘âlâ** bütün işlerinde lütfuyla muâmele yapar, ona herkes nezdinde makbûliyet ihsan eder ve kendisini tehlikelerden kurtarır. (İsmâ‘il Hakkî, Rûhu'l-beyân, 9/150; Şeyh Muhammed et-Tûnusî, er-Ravzatü's-sündüsiyye, sh:8; Şihâbüddîn es-Sühreverdî, Şerhu'l-esmâi'l-erba‘în, Yazma Nûsha, Ayasofya, no:377, Ayasofya, no:3358, Yazma Bağışlar, no:2773; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsna sh:24-25; Fazlullâh Muhammed ibnü Eyyûb, Fetâve's-sûfiyye, verak:140)

DOKSAN SEKİZİNCİ İSM-İ ŞERİF «الرَّشِيدُ» İSM-İ ŞERİFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu'l-Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (Rahimehumüllâh)ın beyanları vechile; «الرَّشِيدُ» ism-i şerîfi “Bütün işleri dosdoğru bir nizam ve hikmet üzere âkibetine ulaştıran” anlamındadır.

Bu ism-i şerîfin manası hakkında şöyle de denilmiştir: “Reşîd olan Zat; hükmünde adâlet, sözünde ise doğruluk sahibi olandır.”

Bu ism-i şerîf Kur‘ân-ı Kerîm‘de bu şekliyle geçmez ama aynı mastardan (kökten) müştak olan (türeyen) kelimeler zikredilmiştir. Nitekim:

﴿رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾

“Ey Rabbimiz! Tarafından bize büyük bir rahmet ver ve işimizden ötürü bizim için tam bir isabet hazırla” (Kehf Sûresi:10‘dan),

﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا﴾

“İşte sana! Bu(nlar), Allâh‘ın âyetlerindedir. Allâh kimi hidâyete eriştirirse, işte hidâyet bulan ancak odur. Kimi de saptırırsa, artık sen onun için asla (kendisini) irşad edi(p de doğru yolu gösteri)ci hiçbir dost bulamazsın” (Kehf Sûresi:17‘den) ve:

﴿قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَّبِعُكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا﴾

“Mûsâ ona dedi ki: “Sana öğretilmiş olanlardan bana (dinim hususunda hakka) isâbetli bir ilim tâlim etmene karşılık sana uyabilir miyim?” (Kehf Sûresi:66) âyet-i kerîmelerinde bunun örnekleri vardır.

Bu ism-i şerîfin insanlar için kullanılması ittifakla caizdir. Nitekim **Allâh-u Te‘âlâ, Şu‘ayb** (Aleyhis-selâm)ın kavminin **Şu‘ayb** Peygamber için bu ism-i şerîfi kullandıklarını bize:

﴿إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ﴾

“Şüphesiz ki sen elbette (acele davranmayan) halîm (selim) ve (aklı kemâle ermiş,) reşîd bir kimsesin” (Hûd Sûresi:87‘den) âyet-i kerîmesinde bildirmiştir.

Bu ism-i şerîf:

﴿فَإِنْ آنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ﴾

“Eğer (mal muhâfazasıyla alâkalı yönetim bilgisi anlamında) onlardan bir rüşt (ve doğruya isabet) sezerseniz, (geciktirmeksizin) hemen mallarını kendilerine verin” (Nisâ Sûresi:6‘dan) kavlı-i şerîfi ile:

﴿أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ﴾

“Ancak onlar, dosdoğru yolu bulmuş (ve hiçbir sûretle istikametten ayrılmamış) kimselerin ta kendileridir” (Hucûrât Sûresi:7'den) âyet-i kerîmesinde aynı manada kullanılmıştır.

Âyet-i kerîmelerde geçen altı çizili kelimelerin tamamı “Ra-şa-de” fiilinden türetilmişlerdir.

Rüşd ve hidâyet kelimeleri birbirine yakın anlamlar taşırlar. Hatta eş anlamlı oldukları bile söylebilir. Fakat bununla birlikte Rüşd için değişik târifler yapan da olmuştur. Kimisi rüşdü, sapıklığın karşıtı olan doğruluk olarak tanımlar. Buna göre Reşîd ve Râşid; rüşd sahibi olan, fiillerinde bir yanlışlık, çelişki ve saçmalık bulunmayandır. O, dilediği kimseyi doğruya eriştirerek mutlu eden, dilediğini de doğrudan uzaklaştırarak bedbaht (mutsuz) edendir. Onun hiçbir işinde yanılma ve takdirinde bir yanlışlık yoktur.

Allâh-u Te‘âlâ’nın bütün işleri; her hangi bir kimsenin işareti, yol göstermesi ve rehberliği olmadan en doğru ve en güzel şekilde gerçekleşir. Zira Yüce olan **Allâh-u Te‘âlâ**, birinin Ona yol göstermesinden münezzehtir. Fakat her kul, Onun rüşdüne (rehberliğine ve irşâdına) muhtaçtır. Ancak kulun kararlarında doğruya isabet etmesi ve işlerinin düzelmesi, dînî ve dünyevî maksatlarındaki doğruluk ve hidâyet derecesine bağlıdır.

Halîmî (Rahimehullâh) şöyle demiştir: “Reşîd ve Mürşid aynı anlamda olup, yararlı şeyleri gösteren ve onlara dâvet eden anlamına gelir.”

Bu ism-i şerîfi bilmenin faydaları hakkında da şunlar söylenmiştir:

Her Müslümanın bütün varlıkların mutlak yol göstericisinin ve doğruluk sahibinin **Allâh-u Te‘âlâ** olduğunu bilmesi gerekir. Zira insanları doğru yola ileten, varlıkların düzenini sağlayan ve her canlıya faydalarını gösteren sadece **Allâh-u Te‘âlâ**’dır.

Allâh-u Te‘âlâ meleklerle, peygamberlere ve inanan mümin velilere kendisini tanımları için rehberlik eden ve onlara yakîn (kesin bilgi) bahşedendir. Bütün varlıklara; bedenlerini ayakta tutacak şeyleri gösteren ve öğreten **Allâh-u Te‘âlâ**’dır. Bu hal sadece insanlara has bir durum değildir, bilakis bütün varlıklara ve canlılara da şâmil olmaktadır.

Yeni doğmuş bebekleri ve hayvanları kendilerine yararlı olan şeylere sevk eden **Allâh-u Te‘âlâ**’dır. Onlara, annelerinin göğüslerinden emme içgüdüsü veren **Allâh-u Te‘âlâ**’dır. Örümcekler henüz erken vakitlerde evlerini örmeye başlarlar. Arılar daha ilk anda kovanlarını yaparlar. Zamanı gelen yavru kuşlar yumurtalarının kabuklarını kırar ve dışarı çıkarlar. Vakti gelen bebek, annesinin karında bir an bile beklemez. Yağmura yağmasını ve ateşe yakmasını emreden, suya harâreti giderme, yiyeceklere de doyurma görevi veren yine Odur. Gökte ve yerde varolan her şey, Onun çizdiği dosdoğru bir düzene göre işlemektedir.

Mümin kullarını, Kendi dinine irşad eden, onlara ilâhî kitapların açıkladığı yolu gösteren **Allâh-u Te‘âlâ**’dır ki içinde eğrilik olmayan dosdoğru din sadece Onun hidâyet ettiği dindir.

Öyleyse böyle bir dine inanan her Müslüman, Mevlâsının kendisine emrettiklerini yapmalı, yasakladıklarından da kaçınmalıdır. İşte asıl rüşd, doğruluk ve olgunluk budur. **Rasûlüllâh** ﷺ bir hutbesinde rüşd üzere olanları şöyle tanımlamıştır:

«مَنْ يُطِيعَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشِدَ، وَمَنْ يَعْصِيهِمَا فَقَدْ غَوَى.»

“Kim Allâh’a ve Rasûlüne itaat ederse, işte o rüşde (doğru yola) ermiştir. Kim de Allâh’a ve Rasûlüne isyan ederse, muhakkak ki sapmıştır.” (Müslim, Cümü‘a:14, no:2047, 3/12)

Rasûlüllâh ﷺ bu hadîs-i şerîfnde doğruluk ve rüşdün **Allâh’a** ve Rasûlüne itaat etmekte, sapkınlık ve yanlışlığın da isyan etmekte olduğunu belirtmektedir.

Buna göre her Müslüman, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın kullarına doğru yolu göstermeli ve onları İslâm’la bağdaşmayan, kendilerini **Allâh-u Te‘âlâ**’ya itaat ve ibadet etmekten alıkoyan, **Allâh-u Te‘âlâ**’ya

ve Rasûlüne isyan etmelerine, emir ve yasaklarını çiğnemelerine neden olan bütün âdet ve davranışları terk etmeye çağırmalıdır. Eğer Müslüman bu özelliklerle kendisini donatır ve bunlara sahip olursa, **Allâh-u Te‘âlâ** katında reşîd olarak adlandırılır ve büyük sevaplar kazanır. **Allâh-u Te‘âlâ** o kişiye, **İbrâhîm** (*Aleyhisselâm*)a lütufta bulunduğu gibi bağışta bulunur. Nitekim **Allâh-u Te‘âlâ, İbrâhîm** (*Aleyhisselâm*) hakkında:

﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ﴾

“**Andolsun ki; elbette Biz bu** (Muhammed ﷺ den, hattâ Mûsâ ve Hârû)ndan önce **İbrâhîm’e de** (henüz peygamberlik vermeden, bülûğ çağına bile ermeden) **rüşdünü** (hidâyetini, salâhını ve her işte isâbetli görüşe ulaşma kabiliyetini) **muhakkak vermiştik**. (Çünkü) **Biz** (her şeye vâkif olduğumuz gibi) **onu**(n tüm bu güzel vasıflara ve üstün hasletlere daha çocukken lâyük olduğunu) **da bilenlerdik”** (*Enbiyâ Sûresi:51*) buyuruyor.

Allâh-u Te‘âlâ’nın Reşîd bir Zat olduğunu bilip idrak eden kişi hiç kimseden medet ummadan sadece Rabbine yönelir ve her zaman Onun müşâhedesini (gözetimi) altında olduğunu idrak ederek hareket eder.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tealluku (mânâsını bilip, bu ism-i şerîfin sahibi olan Allâh-u Te‘âlâ ile alâka kesbetmesi); dünya ve âhiretine fayda verecek şeylere ulaşmayı istemesi, o hususta kendisine kolaylıklar bahşedilmesini talep etmesi ve nihâyetinde kendisine verilene rıza göstermesiyle olur. Zira kişinin haakında neyin iyi, neyin kötü olduğunu en iyi **Allâh-u Te‘âlâ** bilir.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tehalluku (ahlâklanması); dînî ve dünyevî tüm işleri hususunda aklını kullanıp doğruyu bulmasıyla ve asla ahmaklık sahasına ayak basmamasıyla olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîfin Hakîkatiyle Tehakkuku (hemhal olması) ise; rüşd sahibi olduktan sonra asla bu yoldan çıkmamaya gayret etmesiyle olur. (*Ahmed el-Bûnî, Şemsü'l-me‘ârif, matbû nüsha, 4/114, mahtut nüsha, sh:1141; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsna, sh:130-131; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l-ızzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:103-105; Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratk alâ Râtiki'l-fetk, sh:344; Yûsuf en-Nebhânî, Se‘âdetü'd-dâreyn, sh:528; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi‘u li esmâillâhi'l-hüsna, sh:132-134; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:236-238; İbnü Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebir, sh:335-336*)

«الرَّشِيدُ» İSM-İ ŞERİFİNİN BAZI HAVÂSSİ

1) **Hasen-i Basrî Hazretleri** ve **Şeyh-i Ekber Misk-i Ezfer Muhyiddin ibni Arabî Hazretleri’n**den bu ism-i şerîfin İsm-i Âzam (Allâh-u Te‘âlâ’nın en büyük ismi) olduğu rivayet edilmiştir.

2) Bu ism-i şerîf amellerin kabul olması için yatsı namazından sonra «رَشِيدٌ» şeklinde 100 kere okunur.

3) Bu ism-i şerîf tevbelerin kabul edilmesi ve ihlâslı kullardan olabilmek için 514 kere okunur.

4) Bu ism-i şerîfin zikriyle meşgul olan kişiyi, **Allâh-u Te‘âlâ** dünyası ve âhireti hususunda hayırlara muvaffak kılar ve onun zâhirini ve bâtınını (dışını da, içini de) islah eder (düzeltir).

5) Karşılaştığı bir iş hususunda nasıl tedbir alacağını bilemeyen kişi, akşamla yatsı arasında bu ism-i şerîfi 1000 kere okursa, **Allâh-u Te‘âlâ’nın** izniyle o işe karşı en güzel şekilde müdebbir (tedbir almış) olur.

6) Bu ism-i şerîf doğru yola ulaşip ondan ayrılmamak için Şems (Güneş) saatinde; (pazar günü sabah namazı vaktinde, pazartesi günü öğlen ile ikinci vakti arasında, salı günü kuşluk vaktinde, çarşamba günü ikinci namazı vaktinde, perşembe günü zevâl vaktinde, cuma günü akşam namazı vaktinde ve cumartesi günü öğlen namazı vaktinde) 514 kere okunur.

7) Bu ism-i şerîfin bütün hâssalarından (özelliklerinden) müstefîd olmak ve hâssaten doğru yola hidâyet olunup, yanlış işlerden muhafaza olmak için bu ism-i şerîf 514 kere zikredildikten sonra şu duanın okunması çok faydalıdır:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الرَّشِيْدُ الَّذِي اَلْهَمْتَ اَهْلَ طَاعَتِكَ الرَّشِدَ بِالصَّوَابِ وَالسَّدَادِ، وَالْهَمْتَ الدَّاكِرِيْنَ التَّوْفِيْقَ بِالْاِقْبَالِ وَالْاِعْتِمَادِ عَلَيْكَ، اَسْأَلُكَ يَا مَنْ اَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ مِنَ الْمَوْجُوْدَاتِ وَدَبَّرَهُ لِمَا مِنْ شَأْنِهِ مِنَ التَّدْبِيْرَاتِ، اَسْأَلُكَ اَنْ تُدِيْمَ حُسْنَ نَظْرِكَ اِلَيَّ بِالتَّدْبِيْرِ وَالرَّشَادِ، يَا اَللّٰهُ يَا رَشِيْدًا!»

“Rahmân ve Rahîm olan **Allâh**’ın adıyla! Ey **Allâh**! Sen öyle bir Raşîd’sin ki taatınla meşgul olanlara doğruya erişmeyi ve en mükemmeli bulmayı ilham ettin, zikreden kimselere Sana yönelmeye ve ancak Sana güvenmeye muvaffâkiyeti ilham ettin.

Ey yarattıklarından her bir şeye münâsip olan şeklini vermiş olan ve her bir mahlukla alâkalı tüm yönetimleri tedbir etmiş olan **Allâh**! Ben Senden niyaz ediyorum ve Senden diliyorum ki benim hakkımda bu zamana kadar icrâ ettiğin yönetimlerinle alâkalı güzel teveccühünü ve doğruya yönlendirmeni dâim kılasın. Yâ **Allâh**! Yâ **Raşîd** (dualarımı kabul eyle)!” (Ahmed el-Bûnî, Şemsü’l-me’ârif, matbû nüsha, 4/113, mahtut nüsha, sh:1141; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi’l-hüsna, sh:132-134; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu’l-hâcât ve teysîrû’l-mühimmât bi zikri esmâillâhi’l-hüsna, sh:56; Mâu’l-Ayneyn, Fâtiku’r-rak alâ Râtiku’l-fetk, sh:344; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü’l-izzî’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsna, sh:103-105; Yûsuf en-Nebhânî, Se’âdetü’l-dâreyn, sh:528; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü’l-havâs, 1/178; Ali Hicâzî, en-Nûru’l-esnâ fi şerhi esmâillâhi’l-hüsna, sh:236-238, 537; İbnü Acîbe, Teşîru’l-Fâtihatî’l-kebir, sh:335-336; Eyyûb ibni Abdillâh, Havâssu esmâillâhi’l-hüsna, -Fezâilü’ş-şühûr ve’l-eyyâm kitabının devamında- sh:88, 106, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:2038)

DOKSAN DOKUZUNCU İSM-İ ŞERÎF «الصَّبُوْرُ» İSM-İ ŞERÎFİ

İmâm-ı Zerrûk, Mâu’l-Ayneyn, İmâm-ı Şebrâvî ve Yûsuf-u Nebhânî (Rahimehumüllâh)ın beyanlarına vechile; «الصَّبُوْرُ» ism-i şerîfi “Çok sabırlı olan” anlamındadır.

Sabûr olan Zat; bir işin vakti gelmeden önce acele etmeyen, işleri Kendi katında mâlum olan bir kader çerçevesinde icrâ eden, vakti gelen bir şeyi tehir etmeyip, vakti gelmeyen bir şey için de acele etmeyen, her şeyi vaktinde ve ilâhî hikmeti gereği olması gerektiği şekilde; noksansız ve ziyadesiz yerine getirendir.

Bu ism-i şerîf Kur’ân-ı Kerîm’de geçmemekte, ancak hadîs-i şerîflerde geçmektedir. **Abdullâh ibni Kays** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîflerinde **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmaktadır:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا أَحَدٌ أَصْبَرَ عَلَىٰ أَدَىٰ يَسْمَعُهُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَىٰ؛ إِنَّهُمْ يَجْعَلُونَ لَهُ نِدًّا وَيَجْعَلُونَ لَهُ وَلَدًا وَهُوَ مَعَ ذَلِكَ يَزُرُّهُمْ وَيُعَافِيهِمْ وَيُعْطِيهِمْ.»

“İşittiği bir eziyete karşı Allâh-u Te’âlâ’dan daha sabırlı kimse yoktur; onlar (kâfirler) ona şerik (ortak) koşuyor, çocuk iddia ediyor, bununla beraber O kendilerine rızık ve âfiyet ihsan ediyor ve onlara (nimetlerini yine de) veriyor.” (Müslim, Sıfatü’l-kıyâmet:10, no:7260, 8/134)

Allâh-u Te’âlâ’nın en güzel isimlerinden biri de hiç şüphesiz Sabûr’dur. Sabûr; mübâlağalı bir isimdir ve “Çok sabreden” anlamındadır. Ayrıca aynı anlama gelen Sâbir ve Sabbâr’dan daha belîğdir.

Allâh-u Te’âlâ’nın Sabûr ism-i şerîfinin ne anlama geldiği konusunda üç temel görüş ileri sürülmüştür ki bunlar şöyledir:

- 1) Sabûr **Allâh-u Te’âlâ**’nın Zâtî sıfatlarından olup, Halîm (cezalandırmada acele etmeyen) anlamındadır.
- 2) Sabûr **Allâh-u Te’âlâ**’nın Zâtî sıfatlarındandır, ancak Halîm anlamında değildir. Çünkü Sabûr cezayı erteleme, Halîm ise cezayı düşürme iradesine dayanır.

3) Sabûr **Allâh-u Te‘âlâ**’nın fiilî sıfatlarındadır ve cezayı erteleme iradesine dayanır.

Aslında **Kurtubî** (*Rahimehullâh*)ın da belirttiği gibi doğru olan ve tercih edilen görüş şudur: Sabûr; sabreden anlamındadır. Sabır ise cezayı erteleme iradesidir. Sabrın bu anlamda olduğunu ilk başta zikrettiğimiz hadîs-i şerîf teyit etmektedir. Zira hadîs-i şerîf dünyada işlenen büyük günahların cezasının âhirete ertelendiğine işaret etmekte, böyle büyük günahları işleyenlerin âhirette mutlaka cezalandırılacağını vurgulamaktadır.

O halde sabır, cezanın **Allâh-u Te‘âlâ**’nın takdir ettiği ve süresini belirlediği bir zamana kadar ertelenmesidir. Nitekim:

﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ﴾

“Eğer **Allâh** (suçlu) **insanları** (kâfirlik, şirk koşma ve günahlara bulaşmak gibi yersiz ve yakışsız birtakım) **zulümleri sebebiyle** (suçsuzlarıysa günahkârların uğursuzluğu nedeniyle peşinen cezalandırmak üzere) **yakalayacak olsaydı**, (yeryüzünde bulunan tüm canlıları topluca helâk eder ve) **hareket edebilen hiçbir canlıyı onun üzerinde bırakmazdı**.

Lâkin O, (hak ettikleri cezayı peşinen vermeyip) **kendilerini adı konmuş bir süreye kadar geciktirmektedir** (ki, o süre ölümleriyle başlayacaktır). **O müddetlerinin bitiş zamanı geldiğinde ise, bir an bile sona da kalamazlar, öne de geçemezler**” (*Nahl Sûresi:61*) kavî-i şerîfi ile:

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهُ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ﴾

“Sakın ha sen **Allâh**’ı, o **zâlimlerin yapmakta oldukları şeylerden gâfil** (ve habersiz) **sanma. O onları**(n hak ettikleri azâbı) **ancak öyle büyük bir gün**(de gerçekleştirmek) **için geciktirmektedir ki, onda gözler yerinde durama**(yıp yuvalarından fırla)**yacaktır**” (*İbrâhîm Sûresi:42*) âyet-i kerîmesi bu manaya işaret etmektedir.

Uklîşî (*Rahimehullâh*) bu ism-i şerîf hakkında şöyle demiştir: “Sabûr sıfatı, **Allâh-u Te‘âlâ**’nın selbî (Zâtında olmadığı bilinen bir mana ifade eden) sıfatlarından olabileceği gibi Zâtî veya fiilî sıfatı da olabilir.”

Selbî bir sıfat olarak (“Kendisinde acelecilik bulunmayan” manasındaki) Sabûr şu anlama gelir: **Allâh-u Te‘âlâ** iftira edenlerin iddialarına sabreden, onları cezalandırmakta acele etmeyip cezalarını âhirete erteleyendir. **Allâh-u Te‘âlâ** acele etmekten ve cezalandırmada tereddüt etmekten münezzehdir. Acele etmez, çünkü kaçıracağına dâir bir endişesi yoktur.

Zira **Câbir ibni Abdillâh** (*Radyallâhu Anh*)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِنَّمَا يُعَجَّلُ بِالْعُقُوبَةِ مَنْ يَخَافُ الْفُوتَ.»

“Ancak (suçluyu) **kaçırmaktan korkan ceza vemekte acele eder**.” (*Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, no:4520, 3/188*)

Zâtî bir sıfat ise olarak Sabûr şu anlama gelir: Sabrın özü ve ruhu sebat etmek ve dayanmaktır. **Allâh-u Te‘âlâ** gücünü kaybetmeyen, daima sabit olan ve varlığı devam edendir. Sabır; sebat anlamında olduğu zaman **Allâh-u Te‘âlâ**’nın Zâtî bir sıfatı olması doğru olur.

Fii'lî bir sıfat olarak da Sabûr şu anlama gelir: **Allâh-u Te'âlâ** sabır sahibidir. Sabrı yaratandır ve böylece sabreden kullarının kalplerini sabretmeye dayanıklı kılmıştır.

Halîm ism-i şerîfini açıklarken belirttiğimiz gibi Sabûr ism-i şerîfi aynı zamanda isyankârlara süre tanıyan, kendilerinden intikam almayı erteleyen anlamına da gelir.

Âlimler **Allâh-u Te'âlâ**'nın sabır sıfatı ile insanların sabrı arasında farkı şöyle beyan ederler:

Allâh-u Te'âlâ'nın sabır sıfatı, kulların sabrından farklıdır. Zira Onun sabrı, birçok yönden kulların sabrına benzemez. Mesela **Allâh-u Te'âlâ** tam kuvvet sahibidir, dilediğini yapmaya Kâdir'dir. Ancak kullar böyle değildir, onların gücü ve kuvveti sınırlıdır, bu yüzden de her dilediklerini yapamazlar.

Bir de **Allâh-u Te'âlâ** yaptığıının sonucundan asla korkmaz. Kullar ise çoğu kez yaptıklarının kötü sonuçlarından korkarlar. **Allâh-u Te'âlâ** cezalandırmada acele etmez, kullar ise hemen cezalandırmak isterler. Sabretme nedeniyle **Allâh-u Te'âlâ** hiçbir üzüntü duymaz, hiçbir yönden bir noksanlığı bulunmaz. Ancak sabretmek kullara acı, üzüntü ve sıkıntı verir.

Ömer ibni'l-Hattâb (*Radıyallâhu Anh*) sabır hakkında şöyle demiştir: “(Ey mümin kişi!) Sen her zaman sabırlı ol. Şunu da bil ki biri diğerinden daha üstün olmak üzere sabır iki kısımdır. Musîbetlere karşı sabretmek güzeldir ama **Allâh-u Te'âlâ**'nın haram kıldığı şeylere karşı sabırlı olarak nefsini onlara karşı koruman elbette ki daha üstündür. Şunu da unutma ki sabır îmânın temel unsurlarındandır.”

Ebu'd-Derdâ (*Radıyallâhu Anh*) şöyle demiştir: “İmânın zirvesi **Allâh-u Te'âlâ**'nın hükmüne sabretmek ve kadere rıza göstermektir.”

Hasen ibni Ali (*Radıyallâhu Anhümâ*) da şöyle demiştir: “Sabır, hayır hazînelerinden bir hazinedir ki, **Allâh-u Te'âlâ** onu ancak Kendi katında makbul saydığı kişilere nasip eder.”

Bu ism-i şerîfi bilmenin faydaları hakkında şunlar söylenmiştir:

1) Bu ism-i şerîfi bilen her Müslüman, karşılaştığı zorluklara sabredip sebat göstermeli, çevresine sabırlı olmayı tavsiye etmeli ve sabırda ileri gitmelidir.

Zira **Allâh-u Te'âlâ** sabırlı olmamızı bize:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا﴾

“Ey iman etmiş olan kimseler! (İbadetlerin meşakkatlerine ve başınıza gelen zorluklara) **sabredin**, (Allâh düşmanlarıyla cihat ederken) **sabır yarışında** (onlara) **gâlip gelin**” (*Âl-i İmrân Sûresi:200'den*) âyet-i kerîmesi ile emretmektedir.

Müslüman bir kul, kendisine eziyet veren ve kötülük yapanlara karşı sabretmeli ve ani tepki vermekten kaçınmalıdır. Bilmelidir ki **Allâh-u Te'âlâ** sabredenleri sever ve daima sabredenlerle beraberdir. Sabreden kişi nefsinin istek ve arzularına hâkim olan ve onu tepki vermekten alıkoyandır. Sabır böyle kimselere ağır gelmez. Bu vasfa hâiz olanlar hakkında **Allâh-u Te'âlâ**:

﴿الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ﴾

“O (sabırlı) kimseler ki; kendilerine bir musibet ulaştığında: ‘Şüphesiz biz Allâh’a ait (kul ve köleler)iz ve kesinlikle biz ancak Ona dönücü kimseleriz’ derler.

İşte sana! Onlar (var ya); **Rablerinden** (art arda gelen) **mağfiretler ve büyük bir rahmet sadece onlar üzerine** (inmekte)dir. **Yine işte sana! Ancak onlar** (başlarına gelen belâlara karşı teslimiyet ve rıza gösterdiklerinden dolayı, doğru yola) **hidâyet bulanların ta kendileridir”** (Bakara Sûresi:156-157) buyurmaktadır.

Şunu da belirtmek gerekir ki Müslüman kişi sabrına karşılık mükâfat ve sevap alır. Zira **Ebû Sa’îd el-Hudrî** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ وَلَا حَزَنٍ وَلَا أَذَى وَلَا غَمٍّ حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكُهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ.»

“Müslümana, vücuduna batacak bir dikene varıncaya kadar yorgunluk, hastalık, gelecekte kederlenme, geçmişten hüznlenme, başkalarından gelen eziyet ve iç sıkıntısı (gibi bir keder) isabet ederse, Allâh-u Te’âlâ muhakkak bu musibetleri sebebiyle o Müslümanın günahlarından bir kısmını örter.” (Buhârî, Kitâbu'l-merzâ:1, no:5318, 5/2137)

2) Her Müslüman **Allâh-u Te’âlâ**’dan başkasının tarafına dönüp bakmamalı, bütün samimiyet ve içtenliğiyle **Allâh-u Te’âlâ**’ya güvenip itimat etmeli, yalnız Ondan yardım dilemeli, sadece Ondan korkmalı, bir zararın defi veya bir hayrın gelmesini yalnız Ondan istemelidir. Bilmelidir ki **Allâh-u Te’âlâ** dilediğine zarar verir, dilediğine de yarar sağlar. **Allâh-u Te’âlâ** ancak dilediğinden zararı kaldırır. Onun dilemesinden yalnız Ona sığınılır.

İnsan ve cinlerin günahları, inkârları, şirkleri ve zulümleri **Allâh-u Te’âlâ**’yı öfkelenirdiğinde, meleklerin ve mümin kulların tesbihleri, hamdleri, taat ve ibadetleri Onu hoşnut eder ve gazabını dindirir. Öfkesinden, rıza ve hoşnutluğuna sığınılan tek varlık Odur. Bu yüzden **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle dua etmiştir:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ.»

“Ey Allâh! Gazabından rızana, azâbından affına sığınırım. Senden yine Sana sığınırım. Ben Sana övgüyü sayıp bitiremem (Seni hakıyla övemem). Sen Kendi Zâtına övgüde bulunduğun gibisin.” (Ebû Dâvûd, Vitir:5, no:1429, 1/537)

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tealluku (mânâsını bilip, bu ism-i şerîfin sahibi olan Allâh-u Te’âlâ ile alâka kesbetmesi); kendisine sabır ihсан etmesi için Allâh-u Te’âlâ’ya dua etmesiyle olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîfle Tehalluku (ahlâklanması); belaya, musîbete, ibadete devam etmeye ve günahattan uzak durmaya karşı sabretmesiyle olur.

Kulun Bu İsm-i Şerîfin Hakîkatiyle Tehakkuku (hemhal olması) ise; sabrın, kişinin ahlâkına yer etmesiyle beraber her zaman rıza ve teslimiyet halinde olmasıyla olur. Böylece belalar da nimete ve rahmete dönüşür.

Bu nedenle **Rasûlüllâh** ﷺ duasında geciktirilen kaderin öne alınmasını, öne alınanın da geciktirilmesini istemesi hakkında **Allâh-u Te’âlâ**’ya dua etmiş ve bu duanın geçim darlığına iyi geleceğini bildirmiştir.

Nitekim **İbni Ömer** (Radiyallâhu Anh)dan rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** ﷺ şöyle buyurmuştur:

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا عَسَرَ عَلَيْهِ أَمْرٌ مَعِيشَتِهِ أَنْ يَقُولَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ: بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي وَمَالِي وَدِينِي، اللَّهُمَّ رَضِّنِي بِقَضَائِكَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا قَدَّرَ لِي حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ.»

“Birinize geçim işi zor gelince, evinden çıktığı zaman şöyle demesine mâni olan nedir (neden bu duayı okumaz)?!:

«بِسْمِ اللَّهِ عَلَى نَفْسِي وَمَالِي وَدِينِي، اللَّهُمَّ رَضِّنِي بِقَضَائِكَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا قَدَّرَ لِي حَتَّى لَا أَحِبَّ تَعْجِيلَ مَا
أَخَّرْتَ وَلَا تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ.»

‘Nefsim, malım ve dînim üzerine (onların muhâfazası için) Allâh’ın adını (okuyorum)! Ey Allâh! Beni Senin kazâna (hükmüne) râzı kıl ve hakkımda takdir edilen şeyleri bana mübârek kıl ki, geciktirdiğini acele göndermeni, peşin verdiğini de geciktirmeni istemeyeyim.’” (İbnü Sünnî, Amelü'l-ıyevmi ve'l-ıylele, no:349, 2/166; Nevevî, el-Ezkâr, Kitâbu'l-ekzâr ve'd-de'avât li'l-umûri'l-ârizât:12, sh:112; Deylemî, Müs-nedü'l-Firdevs, no:6346, 4/111) (Ahmed el-Bûnî, Şemsü'l-me'ârif, matbû nüsha, 4/113, mahtut nüsha, sh:1142; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsna, sh:131-132; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l-ızzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:105-111; Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratık alâ Râtiku'l-fetk, sh:344-345; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:528-529; Hâmid Ahmed et-Tâhir, el-Câmi'u li esmâillâhi'l-hüsna, sh:183-188; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:238-241; İbnü Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:336-337)

«الصَّبُورُ» İSM-İ ŞERÎFİNİN BAZI HAVÂSSİ

- 1) Bu ism-i şerîfi güneş doğmadan 100 kere okuyan kişi sıkıntı çekmez.
- 2) Bu ism-i şerîfi okumaya devam eden kişiye Allâh-u Te'âlâ musibet ve sıkıntı zamanlarında sabretme gücü verir, başladığı iş bitmeden âcizliğe düşmez ve o işi hayırla bitirir.
- 3) Bu ism-i şerîf sabırsızlıktan ve ahlâk-ı zemîmeden (kötü ahlâktan) kurtulmak için Şems (Güneş) saatinde; (pazar günü sabah namazı vaktinde, pazartesi günü öğlen ile ikinci vakti arasında, salı günü kuşluk vaktinde, çarşamba günü ikinci namazı vaktinde, perşembe günü zevâl vaktinde, cuma günü akşam namazı vaktinde ve cumartesi günü öğlen namazı vaktinde) 298 kere okunur.
- 4) Bu ism-i şerîfin bütün hâssalarından (özelliklerinden) müstefîd olmak, hâssaten sıkıntıklardan uzak olmak, eğer karşılaşırsa da sabredebilen bir kul olmak için bu ism-i şerîf 298 kere zikredildikten sonra şu duanın okunması çok faydalıdır:

«إِلٰهِي! أَنْتَ الصَّبُورُ فَلَا تَعْجَلْ بِالْعُقُوبَةِ عَلَى الْمُذْنِبِينَ، وَأَنْتَ الْحَكِيمُ عَلَى الْمُنَافِقِينَ
وَالْكَافِرِينَ، ائْتِنَا الْمَدَدَ الْعَالِيَّ مِنْ اسْمِكَ الصَّبُورِ حَتَّى نَصْبِرَ فِي كُلِّ أَمْرٍ وَنَقُوزَ بِعِظَائِمِ
الْأَجُورِ، وَائْتِنَا قُوَّةَ الْعَزِيمَةِ فِي أَنْفُسِنَا حَتَّى لَا نَعْجَلَ بِالْعُقُوبَةِ فِي رَخَائِنَا وَشِدَّتِنَا، إِنَّكَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.» آمِينَ.

“İlâhî! Sabûr ancak Sensin. Günahkârlara azap etmekte acele etmezsin, münâfıklara ve kâfirlere karşı hikmet ile muâmele edersin. Sen bize es-Sabûr ism-i şerîfinden yüce bir meded bahşet ki her işte sabırlı olalım, çok büyük ecirlere nâil olalım, Sen bize kendi bünyelerimizde azîmet gücü (kararlılık ve sabır) lütfet ki rahat zamanımızda da zor zamanımızda da (bizi üzenlere karşı) ceza vermekte acele davranmayalım. Şüphesiz Sen her şeye hakkıyla gücü yetensin. Allâh-u Te'âlâ, Efendimiz Muhammed'e, âline ve ashâbına salât-ü selâm eylesin.” Âmîn!

(Ahmed el-Bûnî, Şemsü'l-me'ârif, matbû nüsha, 4/113, mahtut nüsha, sh:1142; İmâm-ı Zerrûk, Şerhu Esmâillâhi'l-hüsna, sh:131-132; Yûsuf ibni İbrâhîm, Kazâu'l-hâcât ve teysîru'l-mühimmât bi zikri esmâillâhi'l-hüsna, sh:57; Mâu'l-Ayneyn, Fâtiku'r-ratık alâ Râtiku'l-fetk, sh:344-345; Muhammed Şebrâvî, Fevâidü'l-ızzî'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:105-111; Yûsuf en-Nebhânî, Se'âdetü'd-dâreyn, sh:528-529; Seyyid Süleyman el-Hüseynî, Kenzü'l-havâs, 1/179; Ali Hicâzî, en-Nûru'l-esnâ fi şerhi esmâillâhi'l-hüsna, sh:238-241, 537; İbnü Acîbe, Tefsîru'l-Fâtihati'l-kebîr, sh:336-337; Eyyûb ibni Abdillâh, Havâssu esmâillâhi'l-hüsna, -Fezâilü'l-ş-şühûr ve'l-ıyyâm kitabının devamında- sh:88, 105, Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Kısmı, no:2038; Ahmed Sa'd el-Akkâd, el-Envâru'l-kudsîyye fi Şerhi Esmâillâhi'l-hüsna, sh:697-698)